

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centrum Rozwoju
Społeczno-Gospodarczego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Analiza i ocena efektów wsparcia PO KL w województwie zachodniopomorskim”

Raport końcowy

Szczecin, dnia 9 grudnia 2013 r.

„Badanie ewaluacyjne jest finansowane przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Pomocy Technicznej PO KL na lata 2007- 2013”.

ZAMAWIAJĄCY

Województwo Zachodniopomorskie – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

WYKONAWCA

Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Sp. z o.o.

ul. Wojska Polskiego 31/8

70-473 Szczecin

tel.: (91) 350 70 90; fax: (91) 350 70 91

e-mail: sekretariat@crsg.pl

I. STRESZCZENIE RAPORTU

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Cel ten jest realizowany w ramach komponentu regionalnego poprzez aktywizację zawodową, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników oraz podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa. W związku z tym w ramach programu wsparciem zostały objęte następujące obszary: zatrudnienie, integracja społeczna, adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw, edukacja. Ponadto w sposób przekrojowy w ramach komponentu regionalnego objęte wsparciem zostały inicjatywy związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich.

Katalog działań zmierzających do podnoszenia i rozwijania potencjału podmiotów działających w obszarach wspierających zatrudnienie i integrację społeczną podejmowanych w ramach Programu był odpowiedni w stosunku do zakładanych celów. Inicjatywy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, (m.in. poprzez rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia) były trafnym narzędziem rozwiązywania zdiagnozowanych problemów. Świadczą o tym zarówno wyniki badania ilościowego uczestników wsparcia, jak również opinie respondentów pozyskane w trakcie badań jakościowych. Szczególnie dużą trafnością charakteryzowały się instrumenty związane ze wspieraniem możliwości rozpoczęcia działalności gospodarczej oferowane w ramach Priorytetu VI. Jednym z istotnych wniosków z niniejszego badania jest również fakt, iż poza obszarem zorganizowanej interwencji znajdowały się osoby (głównie kobiety), które chciały powrócić na rynek pracy po urlopie związanym z wychowaniem dziecka. Ponieważ wsparcie instytucjonalne w ramach Priorytetu IX PO KL obejmuje dopiero edukację przedszkolną (dzieci od 3 roku życia), nie likwiduje ono barier związanych z powrotem na rynek pracy bezpośrednio po zakończeniu urlopu wychowawczego. Oferowana w ramach poszczególnych projektów Priorytetu VI możliwość refundacji kosztów opieki nad dzieckiem, jest jedynie wsparciem doraźnym i nie prowadzi do trwałego rozwiązania problemu.

Poza działaniami związanymi bezpośrednio z integracją społeczną osób zagrożonych wykluczeniem, w ramach priorytetu VII realizowany był również szereg działań dotyczących rozwoju sektora ekonomii społecznej. Jednak z uwagi na stosunkowo niewielką skłonność potencjalnych podmiotów ekonomii społecznej do podjęcia ryzyka ekonomicznego związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej, rozwój sektora w regionie nie jest znaczny. Rozwojowi temu nie sprzyjała niejednorodność i fragmentaryczność wsparcia realizowanego w ramach projektów, przez co przez większość czasu kolejne ośrodki wsparcia ekonomii społecznej otwierały się i zamykały w zależności od finansowania projektowego. Stosunkowo spójny system wsparcia powstał w związku z tym dopiero pod koniec realizacji programu. Warto jednak zwrócić uwagę na istotny wzrost świadomości społecznej w zakresie ekonomii społecznej, który powinien przynieść korzyści w kolejnym okresie finansowania.

W celu dostosowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw do zmian dokonujących się w procesie modernizacji gospodarki wspierany był także rozwój ich potencjału adaptacyjnego. Biorąc pod uwagę trafność przyjętych form wsparcia, w największym stopniu dotyczyła ona projektów

szkoleniowych skierowanych do konkretnych przedsiębiorstw (tzw. „szyte na miarę”). Z kolei doradztwo dla przedsiębiorstw należy, w świetle uzyskanych wyników badania, ocenić jako działanie o niskiej trafności z punktu widzenia użytkowników. Główną tego przyczyną była przede wszystkim konieczność wniesienia przez przedsiębiorców dużego wkładu własnego, który nie był w ich ocenie rekompensowany przez osiągnięte przez firmę korzyści.

Możliwość wspierania transferu wiedzy w ramach współpracy pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych również była trafna z punktu widzenia przyjętych celów programu. W ramach priorytetu VIII należy również zaznaczyć wysoką trafność projektów zakładających udzielenie stypendiów dla doktorantów.

W ramach Priorytetu IX realizowane było wsparcie na rzecz modernizacji oferty edukacyjnej ukierunkowanej na podwyższanie jakości i efektywności kształcenia odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Wsparcie udzielane w tym obszarze powinno przyczyniać się do: efektywnego zarządzania systemem edukacji, doskonalenia programów nauczania i uzupełniania ich o elementy innowacyjne, wzmocnienia efektywności systemu szkolenia i doskonalenia kadr edukacji. Ponieważ sytuacja uczestników projektów na rynku pracy w dużym stopniu jest zdeterminowana dostępem do odpowiedniej jakości edukacji i możliwościami korzystania z jej usług, wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i podnoszenie jakości usług edukacyjnych było jednym z głównych kierunków działań. Możliwości, jakie dawały w tym zakresie działania realizowane w ramach PO KL nie zostały jednak w pełni wykorzystane. Głównie z uwagi na fakt, że realizowane projekty w większym stopniu skupiały się na wspieraniu bieżących działań szkół, niż na trwałej zmianie i przeprofilowaniu ich działalności w kierunku potrzeb regionalnej gospodarki. Ponadto podejmowane inicjatywy nakierowane na upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych podnoszących kwalifikacje lub uzupełniających wykształcenie w formach szkolnych należy zaliczyć do nietrafnych form wsparcia, o czym w największym stopniu świadczy zaprzestanie realizacji tej formy wsparcia po przeglądzie śródkresowym programu.

Działania ukierunkowane na wzmocnienie zdolności administracji do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób oraz profilaktyka, promocja i edukacja zdrowotna były przedmiotem realizacji komponentu centralnego programu, a więc kwestia odpowiedniości realizowanych form wsparcia do celów programu nie jest przedmiotem niniejszego badania.

Kolejną istotną kwestią podjętą w ramach badania była kwestia trafności wsparcia zarówno z punktu widzenia zidentyfikowanych problemów w obszarze objętym interwencją, jak również korzyści, jakie przyniosło ono uczestnikom projektów. Odpowiadając na pytanie, czy wykorzystane w realizowanych na terenie województwa projektach finansowanych z PO KL formy wsparcia rzeczywiście odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby beneficjentów, należy w pierwszej kolejności odnieść się do kwestii, jakie potrzeby i problemy były w poszczególnych obszarach najważniejsze.

W obszarze interwencji na rynku pracy głównym problemem jest znalezienie zatrudnienia, w projektach integracji społecznej na pierwszy plan wysuwa się możliwość przełamania izolacji społecznej (znalezienie zatrudnienia jest dopiero kolejnym etapem), natomiast obszar edukacji to głównie potrzeba zdobycia nowej wiedzy. Jak wskazują wyniki badania CATI potrzeby te były w znacznej mierze zaspokojone przez działania projektowe.

Biorąc pod uwagę wyniki badania uczestników projektów, należy stwierdzić, iż sytuacja społeczno-zawodowa uległa poprawie w ponad połowie przypadków, przy czym większa część respondentów wiąże tę poprawę z udziałem w projekcie. Poza subiektywnym odczuciem respondentów, o użyteczności wsparcia świadczy również obiektywna zmiana sytuacji danej osoby na rynku pracy. Największy sukces w tym zakresie odniosły Projekty realizowane w ramach Priorytetu VI. Ponad 65% bezrobotnych posiadało pracę po upływie 6 miesięcy od zakończenia projektu. Co ważne, w większości wiążą oni zmianę z udziałem w projekcie PO KL. W przypadku projektów integracji społecznej, efektywność zatrudnieniowa jest zdecydowanie niższa (wynosi około 30%), jednak przyczyny jej nieposiadania w większym stopniu dotyczą czynników nieależących po stronie beneficjenta, takich jak wychowanie dzieci, nauka czy choroba. Można również stwierdzić, iż osoby wsparte w ramach Priorytetu VII w mniejszym stopniu uznają wsparcie w ramach projektów, jako użyteczne w kwestii uzyskania zatrudnienia. Wiąże się to jednak z odmiennym charakterem beneficjentów, którzy przed wejściem na rynek pracy muszą pokonać również szereg innych barier związanych z wykluczeniem. Z oczywistych względów efekt zatrudnieniowy w Prioryecie IX jest najniższy, gdyż większość uczestników kontynuowała naukę.

Jeżeli chodzi o formy wsparcia, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników projektów, to zdecydowanie najkorzystniej wypadają te, które dotyczą zakładania własnej działalności gospodarczej. W następnej kolejności można wskazać na te formy, które wiążą się z (przynajmniej czasowym) zatrudnieniem. Stosunkowo niski jest jednak udział szkoleń, które są najbardziej rozpowszechnioną formą wsparcia.

O trwałości efektów udzielonego wsparcia świadczy utrzymywanie się rezultatów projektów po zakończeniu finansowania zewnętrznego. Na utrzymywanie się wpływu wsparcia w dłuższym okresie, wpływ ma wiele czynników, z których jedynie część jest bezpośrednio zależna od projektów. Do czynników niezależnych trzeba przede wszystkim zaliczyć sytuację makroekonomiczną oraz ogólny stan gospodarki europejskiej, ponieważ nawet najlepszy projekt nie zapewni uczestnikom miejsc pracy (poza oczywiście doraźnym ich subsydiowaniem) w przypadku, gdy określona branża czy sektor gospodarki jest w recesji. Duża część czynników wpływających na trwałość rezultatów leży jednak w obszarze, na który wpływ ma proces programowania lub realizacji projektów. Jednym z głównych pytań badawczych w obszarze trwałości, na jakie odpowiedzieć miało niniejsze badanie ewaluacyjne, dotyczyło czynników, jakie wpływają na zwiększenie trwałości wsparcia. Mając na uwadze wyniki zrealizowanych dotychczas badań ewaluacyjnych oraz informacje pozyskane w ramach wywiadów, pierwszym czynnikiem, jaki istotnie wpływa na trwałość projektów jest dopasowanie interwencji do realnych potrzeb grupy docelowej. Niskie dopasowanie może wynikać z takich elementów jak:

- dezaktualizacja diagnozy
- brak komplementarności działań
- zbyt krótki czas oddziaływania interwencji
- zbyt wąski zakres wsparcia

Odrębnym zagadnieniem związanym z trwałością projektów jest kwestia dalszych losów partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów. Biorąc pod uwagę materiał zebrany w ramach metod jakościowych, stwierdzić należy, iż w opinii uczestników badania perspektywy rozwoju partnerstw są bardzo dobre. Raczej rzadko współpraca pomiędzy partnerami ustaje po zakończeniu projektu.

Wyjątkiem jest sytuacja, w której partnerstwo zostało zawiązane wyłącznie w celu spełnienia określonych kryteriów oceny, tam trwałość efektów zanika zazwyczaj po zakończeniu projektu.

Główną kwestią, jaka rozpatrywana była ramach analizy efektywności programu, była odpowiedź na pytanie: Czy możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów niższymi nakładami finansowymi, ludzkimi oraz administracyjnymi? Większość uczestników badania ilościowego wysoko oceniła efektywność poszczególnych form wsparcia. Respondenci badania CATI nie widzieli również większych możliwości obniżenia kosztów projektów, bez utraty ich rezultatów. Należy jednak pamiętać, iż nie mieli oni zazwyczaj pełnej wiedzy na temat wszystkich kosztów, jakie związane były z realizacją projektów. Warto zatem mieć na uwadze opinie grup, które w większym stopniu mają świadomość, realnych kosztów interwencji, czyli pracowników systemu wdrażania i projektodawców.

Ci ostatni mają świadomość, iż duża część ich zaangażowania w obsługę projektów wynika z, ich zdaniem, nadmiernej ilości dokumentów w projektach. Podkreślają, iż spełnianie wymogów „biurokratycznych” zajmuje zbyt dużo czasu i pochłania ich zasoby, które mogłyby być wykorzystane do lepszej realizacji projektów. Z kolei pracownicy instytucji systemu wdrażania mając ze swojej perspektywy widok na strukturę kosztów w ramach poszczególnych projektów, wypowiadają się o kosztach obsługi projektów raczej negatywnie, oceniając je jako zbyt rozbudowane. Warto jednak zwrócić uwagę, iż ostateczny kształt budżetu jest wynikiem oceny merytorycznej projektu, zatem to na tym etapie powinno się zadbać o jego racjonalność. Skutecznym rozwiązaniem w zakresie zwiększenia efektywności kosztowej, jest wprowadzanie limitów i katalogów kosztów. Efektywnym rozwiązaniem w tym zakresie było by również podejście, które można określić jako „kontraktowanie rezultatów” przez IP. Stosowanie takiego podejścia wymaga jednak jasnej i nie budzącej wątpliwości standaryzacji „kontraktowanych” rezultatów. W przeciwnym przypadku pojawić się może niebezpieczeństwo znacznej utraty jakości uzyskiwanych rezultatów, co mogłoby negatywnie wpłynąć na efekty całej interwencji.

O skuteczności wsparcia w ramach programu świadczy z jednej strony stopień w jakim zrealizowane zostały jego wskaźniki, z drugiej strony poczucie, iż problem, który był przyczyną rozpoczęcia interwencji został rozwiązany. O ile w przypadku realizacji wskaźników ocena jest dosyć prosta, to już dokładne stwierdzenie, na ile wsparcie PO KL przyczyniło się do rozwiązania problemów w danym obszarze problemowym jest zadaniem trudniejszym. Z punktu widzenia wskaźników programowych, określonych zarówno na poziomie rezultatu, jak i wpływu, stwierdzić można z dużą dozą pewności, iż zostaną one do końca realizacji programu osiągnięte w przeważającej większości przypadków. Sytuacja w zakresie realizacji wskaźników w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie zachodniopomorskim nie odbiega zasadniczo od tendencji jakie występują w całym kraju. Zdecydowanie najslabiej realizacja wskaźników wygląda w Priorytecie IX, również Priorytet VII boryka się z pewnymi problemami w osiągnięciu wartości docelowych. Sytuacja w zakresie realizacji wskaźników nie wskazuje jednak na zagrożenie nieosiągnięcia kluczowych celów częściowych PO KL. Biorąc jednak pod uwagę problemy występujące w poszczególnych obszarach interwencji, można wyciągnąć wniosek, iż wsparcie odniosło dotychczas najmniejszy sukces w ramach następujących obszarów problemowych:

- aktywizacji zawodowej osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy (zwłaszcza osób niepełnosprawnych);
- zbudowania trwałego systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej;

- rozwoju szerokiej współpracy na linii przedsiębiorcy – nauka i edukacja;
- reorientacji szkolnictwa zawodowego na kierunki powiązane z przyszłymi potrzebami rynku pracy;
- rozwój kształcenia ustawicznego w formach szkolnych;

Również analiza rozkładu geograficznego wsparcia wskazuje na dość dużą dysproporcję w zakresie wsparcia pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa zachodniopomorskiego. Zwłaszcza dotyczy to działań związanych z rozwojem i promocją przedsiębiorczości, gdzie wsparcie kierowane jest głównie do dwóch głównych ośrodków miejskich województwa (Szczecin i Koszalin). W miarę równomiernie (w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych powiatów) rozkłada się wsparcie realizowane w ramach projektów systemowych PUP, OPS i PCPR, oraz wsparcie w zakresie programów rozwojowych szkół (na wszystkich poziomach kształcenia).

W ramach badania sformułowano szereg rekomendacji, których wdrożenie powinno przyczynić się do zwiększenia oddziaływania i trwałości efektów interwencji w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego w regionie. Realizowane działania powinny dotyczyć:

- Umożliwienia realizacji szerszego wsparcia w powrocie na rynek pracy dla kobiet bezpośrednio po urloпах związanych z urodzeniem dziecka poprzez wsparcie.
- Wdrożenia procedur wyboru projektów opartych o narzędzia oceny kolegalnej (porównawczej). Szersze wykorzystanie preselekcji merytorycznej projektów.
- Realizacji działań dotyczących poszczególnych rodzajów interwencji w trybach:
 - szybkiej ścieżki, dla krótkich projektów nastawionych na doraźną interwencję;
 - w przypadku projektów dotyczących pracy z beneficjentem i jego otoczeniem (zakładających wywarcie zmiany społecznej), projekty kompleksowe, wieloletnie.
- Implementacji mechanizmów zwiększających komplementarność EFS i EFRR.
- Zmiany wielkości wymaganego wkładu własnego w ramach poszczególnych kategorii interwencji (obniżenie wymogów dla szkolnictwa zawodowego, podwyższenie dla przedsiębiorców).
- Wprowadzenia i wykorzystania (w przypadku rezultatów wystandaryzowanych) mechanizmu „kontraktowania efektów”. Dalsza standaryzacja stawek w przypadku rezultatów „produktowych”. Wprowadzenie „premi” za wysoką jakość wsparcia (np. wysoka efektywność zatrudnieniowa), wypłacanych po osiągnięciu rezultatów.

Ponieważ bieżący okres programowania (2007-2013) w praktyce dobiega już końca, proponowane zmiany powinny odnosić się w głównej mierze do wsparcia planowanego w ramach kolejnej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. W związku z prowadzonymi aktualnie pracami w zakresie tworzenia założeń nowego okresu programowania, należy jak najszybciej skonsultować (a w przypadku przyjęcia) uwzględnić proponowane zmiany w ramach opracowanych dokumentów programowych.

SUMMARY

The main objective of the Human Capital Operational Programme is to increase the level of employment and social cohesion. This objective is pursued within the regional component through professional activity, reducing areas of social exclusion, developing the potential of enterprises and their employees and raise the level of education of the society. Therefore, the Program supported the following areas: employment, social inclusion, adaptability of workers and enterprises and education. Moreover, in cross-section within the regional component covered the support of the initiatives related to the development of human resources in rural areas.

Measures to maintain and develop the potential of actors in the areas of employment and social integration undertaken within the Programme was adequate in relation to the objectives. Initiatives to activation of the unemployed and economically inactive people, preventing social exclusion and ensuring equal access to employment for people and social groups experiencing discrimination in the labour market (including through the development of alternative forms of employment, upgrading or retraining, promoting employment in the social economy and the promotion of entrepreneurship and self-employment) were accurate tool for solving problems diagnosed. This is evidenced by both the results of the quantitative survey participants, as well as the opinions of the respondents acquired in the course of qualitative research. Particularly high accuracy characterized by instruments linked to the promotion of business start-ups offered under Priority VI. One of the important conclusions of this study is the fact that outside the organized intervention were people (mostly women) who wanted to return to the labour market after the upbringing of the child. Because institutional support within the Human Capital Priority IX covers only pre-primary education (children from 3 years of age), it does not eliminate barriers connected to labour market return immediately after parental leave. Individual projects support in Priority VI (possibility of reimbursement of the cost of child care) is only ad hoc support and does not lead to a lasting solution to the problem.

In addition to activities directly linked to the social integration of people at risk of social exclusion, a number of activities for the development of the social economy sector was implemented within the priority VII. However, due to the relatively low propensity of potential social economy entities to take the economic risk associated with starting a business, the development of the sector in the region is not significant. It is caused by heterogeneity and fragmentation of support implemented under the project, by which the most of the numerous social economy support centres opened and closed depending on project financing. A relatively coherent system of support was not developed until the end of the program. However, a significant increase in public awareness of the social economy, can be noticed, which should bring benefits in the next funding period.

In order to adapt to changes in the Western Pomeranian companies engaged in the process of modernization of the economy was also supported development of their adaptive potential. In terms of relevance of support, the greatest extent is related with training projects targeted at specific companies (so-called "tailor-made projects"). In turn, business consulting should be, in the light of the results of the study, evaluated as low relevant from the point of view of users. The main reason was primarily the need for the large enterprises own contribution, which was not in their opinion, offset by the benefits achieved by the company. The ability to support knowledge transfer in the framework of employees of enterprises and research units was relevant from the point of view of the

objectives of the program. Within the priority VIII should also be noted the high relevance of projects that provide scholarships for doctoral students.

The Priority IX was implemented support for the modernization of the educational offer aimed at increasing the quality and effectiveness of education meeting the conditions of the knowledge based economy. The support provided in this area should contribute to the effective management of the education system , improving curricula and refilling them with innovative elements to strengthen the effectiveness of the training and education of personnel . Since the situation of project participants in the labour market is largely determined by access to quality education and opportunities for the use of its services , equal educational opportunities at all stages of education and improving the quality of education was one of the main directions of action. The opportunities in this field implemented under OP HC were not fully utilized. Mainly due to the fact that projects more focused on supporting the on-going operations of schools, rather than a permanent change and “re-profile” their activities towards the needs of the regional economy. In addition, the initiatives aimed at disseminating education of adults raising qualifications or supplementary education in school should be classified as irrelevant forms of support , which is the greatest shows cessation of this form of support after the mid-term review of the program.

Another important issue taken in the study was the question of the relevance of support from the point of view of the identified problems in the area of intervention , as well as the benefits it has brought to participants . Responding to a question:Are projects financed by the OP HC, actually respond to identified needs of beneficiaries ? We should first refer to the question of what needs and problems in particular areas were most important.In the area of intervention in the labour market the main problem is to find work, in projects of social inclusion at the forefront of the possibility of overcoming social isolation (finding a job is just the next step), while the area of education is mainly the need to acquire new knowledge. As the results CATI these needs were largely met by the project activities.Taking into account the results of the project participants , it should be noted that the socio- professional situation has improved in more than half of the cases , with the majority of respondents associated the improvement of participation in the project. In addition to subjective experience of the respondents about the usefulness of support also provides an objective change in the situation of a person in the labour market . The biggest success in this area have had projects implemented under Priority VI. More than 65 % of the unemployed had a job after 6 months of completion of the project. Importantly , most of them involve a change of participation in the HC OP project. In the case of projects of social inclusion, employment effectiveness is much lower (approximately 30 %), but the cause of her not having a greater effect on the factors that did not border on the side of the beneficiary , such as raising children , learning or illness . You may also find that peoplesupported under Priority VII less consider support for projects , as useful in terms of obtaining employment. This involves , however, the different nature of the beneficiaries , who before entering the labour market, must overcome a number of other barriers of exclusion. For obvious reasons, the effect of employment in Priority IX is the lowest since the majority of participants continued to study.

Regarding the forms of support that best contribute to improve the situation of professional participants in the projects , is by far the most preferred those relating to setting up their own business. The next to those forms which are associated with (at least temporary) employment. The relatively low , however, was the share of trainings, which are the most common form of support.

The durability of the effects of provided support demonstrates the persistence of project results after the completion of external financing. The persistence of the effect of support in the longer term, the impact of many factors of which only part is directly related to the projects. Independent factors must first of all, include the macroeconomic situation and the general state of the European economy, because even the best designed project does not provide participants with jobs (except, of course, their ad hoc subsidization) when the specified industry or sector of the economy is in recession. A large proportion of the factors affecting the stability of the results, however, is in the area which is affected by the process of programming and implementation of projects. One of the main research questions in the area of sustainability, to which the answer was this evaluation study, concerned the factors that affect the increase of sustainability support. Given the results of evaluation studies carried out so far and the information acquired through the interviews, the first factor which significantly affects the sustainability of the projects is to match interventions to the real needs of the target group. The sustainability may be lowered by elements such as:

- Obsolescence of diagnosis
- The lack of complementarity of actions;
- Too short a time impact of the intervention;
- Too narrow a range of support;

A separate issue related to the sustainability of the projects is the question of the fate of partnerships established to implement the projects. Given the evidence gathered through qualitative methods, it should be noted that, in the opinion of the survey participants partnerships prospects are very good. In rare cases cooperation between the partners stops after completion of the project. This exception is mostly connected with the situation when partnership was tied only to meet the specified selection criteria, there durability of effects usually disappear after the project.

The main issue which was considered the analysis of the effectiveness of the program was the answer to the question: Was it possible to achieve better or the same effects with lower financial outlay, human and administrative? Most of the study participants highly appreciated the quantitative effectiveness of individual forms of support. CATI respondents did not see the major opportunities to reduce project costs without losing their results. Note, however, that they usually did not have full knowledge of all the costs that were associated with the implementation of projects. It should therefore take into account the opinions of groups that are increasingly aware of the real costs of the intervention, that is project providers and employees of project implementation system. They are aware that a large part of project costs are connected with the excessive number of documents in projects. They emphasize that fulfilling the requirements of "bureaucracy" takes too much time and consumes their resources, which could be used to improve the implementation of the projects. In turn, employees of institutions with the implementation of the system, from their perspective view, of the cost structure of individual projects, speak out about operating cost of projects rather negative, judging them as too complex. It should be noted, however, that the final shape of the budget is the result of the assessment of the merits of the project, so that at this stage should be to take care of his rationality. Effective solution to increase cost efficiency, is the introduction of cost limits and directories of costs. Effective solution in this regard it would also be an approach that could be described as "contracting results" by IP. The use of such an approach, however, requires

clear and not doubtful standardization "contracted" results. Otherwise, we may risk a significant loss of quality of the results , which could adversely affect the effects of all interventions.

The effectiveness of support under the program can be evaluated, on the one hand, by the degree to which the indicators were implemented , on the other hand, by the fact that the problem that caused the start of the intervention has been resolved. While in the case of the evaluation indicators is quite simple, it's the exact statement on how much support the Human Capital contributed to solving problems in a given problem area is more difficult task. From the point of view of program indicators , defined both in terms of outcome and impact , it can be stated with a high degree of certainty that they will be achieved in the majority of cases by the end of the program. The situation regarding the implementation of the indicators in the framework of the regional component of the Human Capital in Western Pomerania does not differ substantially from the trends that occur across the country. Definitely the least implementation of indicators looks at Priority IX Priority VII also facing a number of problems in achieving the targets. The situation regarding the implementation of the indicators do not show , however, the threat of failure to achieve the key objectives of the HC OP regional component. However, given problems in the various areas of intervention , it can be concluded that the support was far the least successful in the following problem areas:

- Activation of people disadvantaged in the labour market (especially disabled) ;
- Build a sustainable support system of social economy entities ;
- The development of broad cooperation on line: entrepreneurs - science and education;
- Reorientation of vocational education on the directions associated with the future needs of the market;
- The development of lifelong learning in school ;

Also, analysis of the geographical distribution of support indicates a rather large disparity in terms of support between different areas of the West Pomeranian. In particular, this applies to activities related to the development and promotion of entrepreneurship, where the support is directed mainly to the two main urban centres of the province (Szczecin and Koszalin) . Evenly distribution (in relation to the number of inhabitants of particular districts) of support is provided mostly by systemic projects.

This evaluation made a number of recommendations, implementation of which should contribute to increase of the impact and sustainability of intervention effects in human capital development in the region. Following actions are needed to be implemented:

- Allowing the wider support in returning to the labour market for women immediately after the leave related to childbirth.
- Implement procedures for selecting projects based on collective assessment tools (comparative). Wider use of "preselection" of projects.
- Implementation of measures concerning the various types of intervention modes:
 - Fast track for short projects aimed at immediate intervention;

- In the case of projects relating to the work of the beneficiary and its surroundings (assuming exert social change) , design of a comprehensive, long-term projects.

- Implementation of mechanisms for enhancing the complementarity of the ESF and the ERDF.
- Changing the size of the required own contribution within each category of intervention (lowering the requirements for vocational education , higher for entrepreneurs) .
- Introduction and use (in the case of the standardized results) mechanism of " contracting effects ." Further standardization of rates for "product " results . The introduction of "premium" for the high quality of support (e.g. high employment effectiveness), paid after reaching results.

Since the current programming period (2007-2013) is in practice coming to an end , the proposed changes should relate primarily to support planned in the next financial perspective for 2014-2020. In connection with work currently being conducted in the creation of the assumptions of the new programming period should be consulted as soon as possible and (in the case of adoption) to consider proposed changes in the framework of developed programming documents.

II. SPIS TREŚCI

I.	STRESZCZENIE RAPORTU	3
II.	SPIS TREŚCI	13
III.	KONTEKST BADANIA.....	14
3.1.	Kontekst badania.....	14
3.2.	Cele badania	15
3.3.	Zakres badania.....	18
3.4.	Kryteria oceny.....	18
3.5.	Strukturalizacja problemu badawczego (pytania badawcze).....	19
IV.	OPIS METODOLOGII BADANIA.....	23
4.1.	Koncepcja logiczna badania.....	23
4.2.	Opis metod i technik badawczych wraz z opisem sposobu doboru próby badawczej	24
4.2.1.	Analiza danych wtórnych (desk research).....	24
4.2.2.	Metody ilościowe	25
4.2.3.	Metody jakościowe	27
V.	OPIS WYNIKÓW BADANIA	29
5.1.	Działania realizowane w ramach Programu	29
5.2.	Adekwatność (trafność) wsparcia	44
5.3.	Użyteczność wsparcia.....	51
5.4.	Trwałość efektów zrealizowanych projektów	59
5.5.	Efektywność realizowanych operacji	62
5.6.	Skuteczność wsparcia	66
5.7.	Rozkład geograficzny wsparcia.....	82
VI.	WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	102
6.1.	Wnioski z badania.....	102
6.2.	Analiza SWOT	107
6.3.	Tabela wdrażania rekomendacji.....	108
VII.	SPIS WYKRESÓW, TABEL I MAP	111
7.1.	Spis wykresów	111
7.2.	Spis tabel	113
7.3.	Spis map	114
VIII.	ZAŁĄCZNIKI	115
8.1.	Zestawienia danych	115
8.2.	Lista narzędzi badawczych	116
8.3.	Wartości docelowe wskaźników produktu i postęp ich realizacji.	143

III. KONTEKST BADANIA

3.1. Kontekst badania

Badanie niniejsze zrealizowane zostało na zlecenie WUP w Szczecinie, który pełni rolę Instytucji Pośredniczącej dla Komponentu Regionalnego PO KL 2007-2013 dla Województwa Zachodniopomorskiego. Program Operacyjny Kapitał Ludzki koncentruje wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo;
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego;
3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce;
4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy;
5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa;
6. Wzrost spójności terytorialnej.

Program składa się z 10 Priorytetów realizowanych zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki są przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego w głównej mierze są przeznaczone na wspieranie osób i grup społecznych.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna;
- Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących;
- Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty;
- Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka;
- Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich;
- Priorytet VII Promocja integracji społecznej;
- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki;
- Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ponadto realizowany jest Priorytet X Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażanie oraz promocja Europejskiego Funduszu Społecznego.

Niniejsze badanie dotyczy Priorytetów realizowanych na szczeblu regionalnym, a konkretnie Priorytetu VI, VII, VIII i IX. Badanie umożliwiło ocenę efektów wsparcia PO KL w województwie zachodniopomorskim oraz stanowi źródło rekomendacji pomocnych przy opracowaniu założeń do kolejnej perspektywy finansowej.

3.2. Cele badania

Głównym celem badania była ocena trafności, skuteczności, trwałości oraz efektywności wsparcia udzielonego w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem badania było zatem odniesienie kryteriów ewaluacyjnych do realizacji priorytetów komponentu regionalnego oraz ich wpływu na realizację celów, efektów i rezultatów określonych w PO KL oraz w dokumentach strategicznych regionu. Badanie dotyczyło obszarów wsparcia udzielonego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego uczestnikom projektów w Priorytecie VI, VII, VIII i IX. Przedmiotem analizy była również ocena efektów projektów realizowanych w ramach PO KL z punktu widzenia uczestników projektów oraz pokazanie zmiany, jaka zaszła w ich życiu zawodowym i społecznym. Analiza wyników badania posłużyła do opracowania rekomendacji głównie dotyczących nowej perspektywy finansowej. Skuteczność została określona m.in. na podstawie pomiaru wskaźników programowych.

Cele szczegółowe:

Cele szczegółowe badania zostały określone dla poszczególnych obszarów wsparcia w ramach Priorytetów komponentu regionalnego zgodnie z podanym poniżej wykazem:

Obszar zatrudnienia:

1. Ocena adekwatności wsparcia udzielonego w ramach projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI do potrzeb odbiorców ostatecznych.
2. Ocena oddziaływania interwencji podejmowanych w ramach Priorytetu VI na sytuację społeczno-zawodową odbiorców wsparcia, w tym ocena jakości miejsc pracy osób, które zakończyły udział w projektach.
3. Ocena trafności kryterium selekcji uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI, którzy otrzymali wsparcie na utworzenie działalności gospodarczej
4. Ocena stopnia podniesienia poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

5. Ocena efektywności aktywizacji osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, poprzez m.in. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia.
6. Analiza i rodzaj wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VII, w tym także wsparcia oferowanego przez podmioty ekonomii społecznej i ocenę wpływu tych działań na sytuację uczestników projektu, zwłaszcza na ich zdolność zatrudnieniową.

Obszar integracji społecznej:

1. Analiza i ocena jakości oraz efektywności wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VII osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym a także identyfikację czynników decydujących o jego skuteczności.
2. Analiza i ocena wpływu rezultatów projektu na zjawisko wykluczenia społecznego w regionie oraz na ofertę podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (OPS, PCPR).
3. Bariery towarzyszące otwieraniu Podmiotów Ekonomii Społecznej (w nawiązaniu do badania z 2012 r.).

Obszar gospodarki - badanie będzie uwzględniać analizę danych zastanych w odniesieniu do całego Priorytetu VIII, natomiast w ramach badań empirycznych Wykonawca wykluczył przedsiębiorców oraz pracowników objętych szkoleniami i stażami (cel 1-3), gdyż jest to przedmiotem odrębnego badania.

1. Analiza i rodzaj wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VIII.
2. Analiza i ocena jakości oraz efektywności wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VIII na konkurencyjność i rozwój przedsiębiorstw w regionie (transfer wiedzy, zarządzanie zmianą).
3. Analiza i ocena jakości oraz efektywności wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu VIII osobom/ pracownikom przedsiębiorstw, w zakresie szkoleń, staży, itd.
4. Analiza jakości, efektywności i trwałości partnerstw zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym.
5. Ocena poziomu poprawy zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce.

Obszar edukacji:

1. Analiza i rodzaj wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu IX.
2. Analiza i ocena jakości, trwałości oraz efektywności wsparcia oferowanego w ramach Priorytetu IX w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych a także wzmocnienia atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej, w tym także podniesienia atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.
3. Ocena wpływu upowszechnienia edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia, przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.

Wszystkie obszary:

1. Identyfikacja mocnych i słabych stron udzielanego wsparcia (m.in. analiza SWOT).
2. Analiza dotycząca wpływu inwestycji w kapitał ludzki na uczestnika projektu (wzrost poziomu wykształcenia, przystosowanie umiejętności pracowników do nowych wyzwań, zapewnienie wszystkim dostępu do rynku pracy) oraz pokazanie zmiany, jaka zaszła w rzeczywistości społecznej.
3. Ocena stopnia realizacji poszczególnych Priorytetów w podziale na Działania/Poddziałania pod kątem wykonania wskaźników. Określenie potrzeb dotyczących obszarów wsparcia określonych w PO KL w stosunku do regionu oraz dokonanie analizy adekwatności wskaźników założonych do osiągnięcia w stosunku do wartości osiągniętych.
4. Ocena stopnia osiągnięcia celów określonych dla poszczególnych Priorytetów komponentu regionalnego oraz ich wpływu na realizację celów określonych w PO KL oraz w dokumentach strategicznych regionu.
5. Analiza działań realizowanych w ramach Priorytetów PO KL w oparciu o kryteria ewaluacyjne.
6. Ocena form wsparcia w ramach projektów realizowanych w ramach PO KL.
7. Określenie efektywności oferowanego wsparcia uwzględniające obszary geograficzne (miejsce realizacji projektu oraz miejsce zamieszkania uczestnika projektu).
8. Rozkład geograficzny projektów i wnioskodawców.

3.3. Zakres badania

Badanie objęło swoim zakresem następujące obszary:

1. Zatrudnienie - aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo oraz podejmowanie działań przeciwdziałających bezrobociu.
2. Integracja społeczna - analiza pod kątem realizacji projektów ułatwiających dostęp do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz projektów wspierających instytucje ekonomii społecznej.
3. Wsparcie przedsiębiorczości i adaptacyjność - zwiększenie kompetencji kadr przedsiębiorstw w zarządzaniu zmianami organizacyjnymi oraz rozwój zasobów ludzkich przedsiębiorstw, podnoszenie oraz zmiana kwalifikacji i umiejętności pracowników.
4. Edukacja - edukacja przedszkolna i kształcenie ustawiczne, programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych szczególnie na obszarach wiejskich, zwłaszcza w kontekście szkolnictwa zawodowego i powiązania z obszarem dotyczącym rynku pracy i zatrudnienia.

Badanie obejmowało analizę danych zastanych (desk research) w odniesieniu do Priorytetów komponentu regionalnego (VI-IX) ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników programowych, oraz badania empiryczne na reprezentacyjnej próbie uczestników projektów.

3.4. Kryteria oceny

Realizując niniejsze badanie Wykonawca posłużył się kryteriami badawczymi sformułowanymi w Szczegółowym Opisie Przedmiotu Zamówienia w sposób następujący:

1. **Adekwatność/Trafność** – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte formy wsparcia w projektach realizowanych w ramach Priorytetów PO KL w województwie zachodniopomorskim odpowiadają celom określonym w PO KL oraz zdefiniowanym w strategii województwa zachodniopomorskiego.
2. **Użyteczność** – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu zdefiniowane formy wsparcia wykorzystane w realizowanych na terenie województwa projektach finansowanych z PO KL rzeczywiście przyczyniły się do rozwiązania zarówno zidentyfikowanego problemu w obszarze objętym interwencją, jak również przyniosły korzyści uczestnikom projektów.
3. **Trwałość** – kryterium to pozwala ocenić, czy efekty udzielanych form wsparcia w ramach PO KL mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego a także, czy możliwe jest

utrzymanie się wpływu tych form w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora czy regionu.

4. **Efektywność** - kryterium to pozwala ocenić, czy możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów niższymi nakładami finansowymi, ludzkimi oraz administracyjnymi a także stopień realizacji celów zdefiniowanych na etapie programowania w kontekście uzyskanych efektów.
5. **Skuteczność** - kryterium pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele PO KL zostały osiągnięte.

3.5. Strukturalizacja problemu badawczego (pytania badawcze)

W ramach oferty Wykonawca sformułował szereg pytań badawczych, będących operacjonalizacją celów badawczych wskazanych przez Zamawiającego. Pytania te zostały zgrupowane w ramach poszczególnych obszarów wsparcia z uwagi na kryteria ewaluacyjne:

Tabela 1. Pytania ewaluacyjne

Kryterium ewaluacyjne	Obszar wsparcia
	Zatrudnienie
Adekwatność/Trafność	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było adekwatne do potrzeb odbiorców ostatecznych?
	Czy kryteria selekcji uczestników odpowiadają celom określonym dla PO KL?
	W jakim stopniu realizowane wsparcie i osiągnięte rezultaty odpowiadały potrzebom uczestników projektów i na ile było ono kompleksowe?
Użyteczność	Jak zmieniła się sytuacja społeczno-zawodowa odbiorców wsparcia?
	W jakim stopniu projekty PO KL przyczyniły się do rozwiązania problemów w obszarze zatrudnienia?
	Jakie miejsca pracy powstały w wyniku realizacji projektów?
Trwałość	W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów Priorytetu VI PO KL?
Efektywność	Które z narzędzi wsparcia (pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia, wsparcie ekonomii społecznej) są najbardziej efektywne w zakresie aktywizacji zawodowej?
	Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?
Skuteczność	W jakim stopniu cele realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte w obszarze zatrudnienia?
	Jakie są przyczyny niezrealizowania wskaźników w ramach poszczególnych Działania?
Wszystkie kryteria	Jakie wsparcie realizowane było w ramach priorytetu VI?

Kryterium ewaluacyjne	Obszar wsparcia
	Integracja społeczna
Adekwatność/Trafność	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było adekwatne do potrzeb odbiorców ostatecznych?
	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było spójne z celami zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych?
Użyteczność	W jakim stopniu projekty PO KL przyczyniły się do rozwiązania problemów w obszarze integracji społecznej?
	Jaki był wpływ projektów na zjawisko wykluczenia społecznego?
	Jakie były główne bariery związane z zakładaniem Podmiotów Ekonomii Społecznej?
	Jaki był wpływ projektów na ofertę podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (OPS, PCPR)?
Trwałość	W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów Priorytetu VII PO KL?
Efektywność	Które z narzędzi wsparcia w ramach Priorytetu VII są najbardziej efektywne w zakresie integracji społecznej?
	Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?
Skuteczność	W jakim stopniu cele realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte w obszarze integracji społecznej?
	Jakie są przyczyny niezrealizowania wskaźników w ramach poszczególnych Działań?
Wszystkie kryteria	Jakie wsparcie realizowane było w ramach priorytetu VII?
Kryterium ewaluacyjne	Obszar wsparcia
	Wsparcie przedsiębiorczości i adaptacyjność
Adekwatność/Trafność	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było adekwatne do potrzeb odbiorców ostatecznych?
	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było spójne z celami zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych?
Użyteczność	Jaki był wpływ wsparcia realizowanego w ramach Priorytetu VIII na rozwój przedsiębiorstw w regionie (transfer wiedzy, zarządzanie zmianą)?
Trwałość	W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów Priorytetu VIII PO KL?
	Jakie są perspektywy rozwoju partnerstw nawiązanych w wyniku realizacji projektów?
Efektywność	Które z narzędzi wsparcia w ramach Priorytetu VIII są najbardziej efektywne w zakresie wsparcia przedsiębiorczości?
	Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?
Skuteczność	W jakim stopniu cele realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte w obszarze wsparcia przedsiębiorczości?
	Jakie są przyczyny niezrealizowania wskaźników w ramach poszczególnych Działań?
Wszystkie kryteria	Jakie wsparcie realizowane było w ramach priorytetu VIII?

Kryterium ewaluacyjne	Obszar wsparcia
	Edukacja
Adekwatność/Trafność	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było adekwatne do potrzeb odbiorców ostatecznych?
	Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było spójne z celami zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych?
	Czy wsparcie PO KL w obszarze Edukacji wynika z potrzeb rynku pracy w województwie zachodniopomorskim, w szczególności w zakresie branż istotnych dla rozwoju gospodarczego regionu (turystyka, transport, logistyka, przetwórstwo spożywcze, przemysł drzewno-meblowy oraz budownictwo)?
Użyteczność	W jakim stopniu projekty PO KL przyczyniły się do rozwiązania problemów w obszarze edukacji?
Trwałość	W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów Priorytetu IX PO KL?
Efektywność	Które z narzędzi wsparcia w ramach Priorytetu IX są najbardziej efektywne w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych, wzmocnienia atrakcyjności i podniesienia jakości oferty edukacyjnej, oraz podniesienia atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego?
	Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?
Skuteczność	W jakim stopniu cele realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte w obszarze edukacji?
	Jakie są przyczyny niezrealizowania wskaźników w ramach poszczególnych Działań?
Wszystkie kryteria	Jakie wsparcie realizowane było w ramach priorytetu IX?

Kryterium ewaluacyjne	Obszar wsparcia
	Wszystkie obszary
Adekwatność/Trafność	Jakie są główne potrzeby w zakresie wsparcia PO KL w regionie?
	Na ile realizowane działania odpowiadają na potrzeby w zakresie wsparcia?
Użyteczność	Jakie były mocne, a jakie słabe strony udzielanego wsparcia?
	Które formy wsparcia przynoszą największe korzyści uczestnikom projektów?
	Jaki wpływ wywarła realizacja PO KL na wzrost doświadczenia instytucji wdrażającej program i jak działalność tej instytucji jest oceniana przez beneficjentów aplikujących o środki unijne?
Trwałość	W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów PO KL?
	Jakie czynniki wpływają na wzrost trwałości efektów?
Efektywność	Które formy wsparcia są najbardziej efektywne?
	Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?
Skuteczność	W jakim stopniu cele horyzontalne realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte?
	Jakie są przyczyny niezrealizowania wskaźników w ramach poszczególnych Priorytetów?

Wszystkie kryteria	Jaki był rozkład geograficzny wsparcia (projekty, projektodawcy, uczestnicy)?
	W jakim stopniu wskaźniki założone do realizacji były określone na odpowiednim poziomie?
	Jakie są rekomendacje w odniesieniu do przyszłej perspektywy finansowej oraz jakie działania należy podjąć, aby wzmocnić efekty wsparcia w województwie zachodniopomorskim?

Źródło: Opracowanie własne

IV. OPIS METODOLOGII BADANIA

4.1. Koncepcja logiczna badania

Całość procesu badawczego została podzielona na trzy zasadnicze fazy:

- I. Przygotowawczą
- II. Badawczo-analityczną
- III. Rekomendacyjną

Etap przygotowawczy

Etap przygotowawczy miał na celu doprecyzowanie zakresu i metodologii badania. Wyjściową techniką było desk research – pierwsze wnioski z analizy posłużyły do ostatecznego doprecyzowania narzędzi badawczych do badań terenowych – CATI, IDI, FGI, które zostały skonsultowane i zatwierdzone przez Zamawiającego. Ponadto doprecyzowane zostały operaty badawcze dla technik ilościowych. Podpisane zostały stosowne umowy w zakresie przetwarzania danych osobowych. Zakończeniem tego etapu prac było zatwierdzenie przez Zamawiającego raportu metodologicznego.

Etap badawczo-analityczny

Na etapie badawczo-analitycznym zostały zrealizowane wszystkie badania terenowe oraz prowadzona była dalsza analiza desk research. Na tym etapie zrealizowane zostały następujące techniki badawcze:

- CATI;
- IDI;
- FGI;

Dane uzyskane w ramach badań terenowych i analizy desk research zostały ze sobą skonfrontowane i zsyntezowane w procesie analizy danych (zarówno ilościowych, jak i jakościowych). Tak przygotowany materiał został wykorzystany w fazie rekomendacyjnej.

Etap rekomendacyjny

Istotą ostatniego etapu badania było stworzenie pakietu rekomendacji odnośnie działań związanych z obszarem badania, zgodnie z oczekiwaniami Zamawiającego. Kluczową techniką było tu zastosowanie Panelu ekspertów, która to technika umożliwiła analizę zgromadzonego materiału pod różnymi kątami widzenia. Po zamknięciu tego etapu został przygotowany raport końcowy z badania, który następnie poddano procesowi konsultacji z Zamawiającym.

4.2. Opis metod i technik badawczych wraz z opisem sposobu doboru próby badawczej

4.2.1. Analiza danych wtórnych (desk research)

Badanie metodą desk research polegało na analizie istniejących już informacji tzw. danych wtórnych. Analizie poddawane są m.in. dane statystyczne, rozporządzenia, raporty, publikacje czy opracowania branżowe. Przeanalizowane zostały dane dotyczące projektów zawarte w bazach KSI i PEFS.

Analiza objęła następujące dokumenty i dane:

1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013.
2. Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.
3. System realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.
4. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.
5. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie.
6. Podręcznik wskaźników PO KL.
7. Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego dla PO KL (PEFS 2007) – instrukcja wypełniania PEFS 2007 dla PO KL.
8. Sprawozdania z realizacji komponentu regionalnego PO KL w województwie zachodniopomorskim za lata 2007-2012 i pierwsze półrocze 2013.
9. Dane GUS zawarte w BDL.
10. Badania ewaluacyjne dotyczące oceny postępu realizacji PO KL, w tym w szczególności:
 - Badanie „Postęp we wdrażaniu PO KL w województwie zachodniopomorskim” 2009 r.;
 - Badanie „Postęp we wdrażaniu PO KL w województwie zachodniopomorskim” 2010 r.;
 - Badanie „Postęp we wdrażaniu PO KL w województwie zachodniopomorskim” 2011 r.;
 - Badanie „Ewaluacja stanu wdrażania PO KL w roku 2012”;
 - Badanie „Kapitał Ludzki w województwie zachodniopomorskim: aktualne działania, zagrożenia, potrzeby i kierunki rozwoju”;
 - Badanie osiągniętych wartości wskaźników rezultatu komponentu regionalnego PO KL;
11. Dane zawarte w bazie PEFS.
12. Dane zawarte w bazie KSI.

4.2.2. Metody ilościowe

CATI (ComputerAssisted Telephone Interview), czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny.

Dobór i liczebność próby w badaniu CATI

Badanie CATI zostało przeprowadzone z osobami objętymi wsparciem w ramach Priorytetów VI, VII i IX, komponentu regionalnego PO KL w województwie zachodniopomorskim (osoby pracujące i niepracujące).

W celu uzyskania reprezentatywnych danych dotyczących grupy badanej, dających podstawy do uogólniania wyników na całą interesującą nas populację, Wykonawca przy obliczaniu wielkości próby posłużył się wzorem na dobór próby losowej J.Grenia¹:

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

gdzie:

n – wielkość próby;

P – oszacowana proporcja w populacji;

e – dopuszczalny błąd oszacowania;

N – wielkość populacji;

Z – współczynnik wynikający z przyjętego poziomu ufności.

Zakładany maksymalny błąd oszacowania, pozwalający na uzyskanie odpowiednio dokładnych wyników, został ustalony na poziomie 3%.

Poziom ufności określony został w wysokości 0,95;

Standardowo przyjęto procentowy udział zjawiska (proporcja w populacji) 50%.

Liczebności dla poszczególnych grup respondentów prezentuje poniższa tabela².

Tabela 2. Wielkości próby badawczej do badania CATI

Priorytet	Uczestnicy indywidualni	Uczestnicy instytucjonalni	Populacja	Wielkość próby
PRIORYTET VI	49201	568	49769	1045
PRIORYTET VII	19122	279	19401	1011
PRIORYTET VIII	25840	13747	39587	nie dotyczy ³
PRIORYTET IX	65811	0	65811	1050
SUMA				3106

¹ Postać wzoru przytoczona za: <http://www.cem.pl/?a=pages&id=85>.

² Założono reprezentatywność na poziomie osi priorytetowej.

³ Uczestników Priorytetu VIII objęto osobnym badaniem ewaluacyjnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIWZ

Metoda doboru respondentów w ramach poszczególnych priorytetów dokonana zostanie w sposób losowy, proporcjonalnie do udziału poszczególnych działań lub poddziałań w całości Priorytetu. Tak wyliczone wielkości zaprezentowane są w poniższej tabeli.

Tabela 3. Rozkład próby na poszczególne działania i poddziałania

Priorytet/Działanie/Poddziałanie	Populacja		Udział w próbie		Wielkość próby	
	Uczestnicy indywidualni	Uczestnicy instytucjonalni	Uczestnicy indywidualni	Uczestnicy instytucjonalni	Uczestnicy indywidualni	Uczestnicy instytucjonalni
PRIORYTET VI	49 201	568	98,86%	1,14%	1033	22
Działanie 6.1	45 239	548	90,90%	1,10%	950	12
<i>Poddziałanie 6.1.1.</i>	5 103	0	10,25%	0,00%	107	0
<i>Poddziałanie 6.1.2</i>	0	548	0,00%	1,10%	0	12
<i>Poddziałanie 6.1.3</i>	40 136	0	80,64%	0,00%	843	0
Działanie 6.2	3 042	20	6,11%	0,04%	64	10⁴
Działanie 6.3	920	0	1,85%	0,00%	19	0
PRIORYTET VII	19 122	279	98,56%	1,44%	1016	15
Działanie 7.1	17 203	0	88,67%	0,00%	896	0
<i>Poddziałanie 7.1.1.</i>	3 555	0	18,32%	0,00%	185	0
<i>Poddziałanie 7.1.2.</i>	10 994	0	56,67%	0,00%	573	0
<i>Poddziałanie 7.1.3</i>	2 654	0	13,68%	0,00%	138	0
Działanie 7.2	1 918	279	9,89%	1,44%	100	15
<i>Poddziałanie 7.2.1</i>	684	0	3,53%	0,00%	36	0
<i>Poddziałanie 7.2.2</i>	1 234	279	6,36%	1,44%	64	15
Działanie 7.3	0	0	0,00%	0,00%	20⁵	0
Działanie 7.4	1	0	0,01%	0,00%	0	0
PRIORYTET IX	65 811	0	100,00%	0,00%	1050	0
Działanie 9.1	38 885	0	59,09%	0,00%	620	0
<i>Poddziałanie 9.1.1</i>	1 551	0	2,36%	0,00%	25	0
<i>Poddziałanie 9.1.2</i>	36 682	0	55,74%	0,00%	585	0
<i>Poddziałanie 9.1.3</i>	652	0	0,99%	0,00%	10	0
Działanie 9.2	14 217	0	21,60%	0,00%	227	0
Działanie 9.3	766	0	1,16%	0,00%	12	0
Działanie 9.4	6 223	0	9,46%	0,00%	99	0
Działanie 9.5	5 720	0	8,69%	0,00%	91	0
Działanie 9.6	0	0	0,00%	0,00%	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIWZ

⁴ Z uwagi na zbyt niski udział w próbie zwiększono liczbę respondentów do 10.

⁵ Dodano do próby dodatkowych respondentów z działania 7.3 nieuwjętych w ofercie. Na etapie analizy bazy danych PEFS stwierdzono, iż wsparcie dla osób było realizowane również w ramach Działania 7.3

Badanie pilotażowe

W celu zapewnienia pełnej adekwatności narzędzia badawczego oraz wyeliminowania potencjalnych błędów w ankiecie, przeprowadzone zostało badanie pilotażowe na próbie 150 respondentów. W ramach pilotażu zwrócona została szczególna uwaga na użyteczność ankiety z punktu widzenia respondentów i ankieterów oraz na techniczny aspekt agregacji danych (wstępne kodowanie, nadmiarowość danych itp.).

4.2.3. Metody jakościowe

IDI (*Individual In-Depth Interview*), czyli technika indywidualnych wywiadów pogłębionych.

Dobór próby do badania IDI

Próba do badania IDI została dobrana **w sposób celowy**. Aby uzyskać pełny i wyczerpujący materiał badawczy, umożliwiający wielowymiarową analizę, indywidualne wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z przedstawicielami następujących instytucji:

- ⇒ **Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie** – 7 wywiadów z następującymi respondentami:
 - 5 wybranych pracowników (naczelników/koordynatorów) systemu wdrażania PO KL zajmujących się programowaniem wsparcia (po jednej osobie z Wydziału Wdrażania każdego z priorytetów oraz Wydziału Koordynacji PO KL;
 - osoba zajmująca stanowisko kierownicze w WUP (wicedyrektor ds. EFS)
- ⇒ **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego** – Departament Zarządzania EFS – 1 wywiad;
- ⇒ **Przedstawiciele Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego** (2 osoby - Szczecin i Koszalin)
- ⇒ **Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego** (Wydział Programowania Strategicznego – 1 wywiad; Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – 1 wywiad)

Łącznie Wykonawca przeprowadził **11 indywidualnych wywiadów pogłębionych**.

FGI (*Focused Group Interview*), czyli technika zogniskowanego wywiadu grupowego.

Dobór próby do badania FGI

Próba do badania FGI została dobrana **w sposób celowy**. Badanie FGI zostało przeprowadzone z:

- ⇒ przedstawicielami projektodawców, którzy realizowali projekty dofinansowane w ramach komponentu regionalnego PO KL w WZ;
- ⇒ Przedstawicielami instytucji reprezentujących beneficjentów:
 - Powiatowe Urzędy Pracy;
 - PCPR-y;
 - Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej;

- Instytucje Otoczenia Biznesu;
- Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli;
- Uczelnie Wyższe;
- JST szczebla gminnego (jako organy prowadzące szkół i przedszkoli);
- Lokalne grupy działania.

Do udziału w FGI zostali wybrani projektodawcy, którzy zrealizowali (bądź aktualnie realizują) najwięcej projektów w ramach danego priorytetu. W przypadku pozostałych instytucji wybrane zostały te, które realizowały (bądź realizują aktualnie) projekt współfinansowany w ramach PO KL. łącznie Wykonawca przeprowadził **4 zogniskowane wywiady grupowe**, jeden dla każdej z wdrażanych osi priorytetowych. W każdym z wywiadów uczestniczyło od 6 do 8 osób.

Panel ekspertów

Panel ekspertów został przeprowadzony z zewnętrznymi ekspertami posiadającymi zarówno wąsko rozumianą wiedzę sektorową w zakresie zagadnień, których dotyczy interwencja komponentu regionalnego PO KL, jak również wiedzę ogólną w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i polityk regionalnych. W ramach panelu ekspertów przeprowadzona została **analiza SWOT**.

W panelu wzięli udział następujący eksperci:

- Wioleta Samitowska
- Jaśmina Solecka
- Dariusz Rutkowski
- Sebastian Snop
- Krzysztof Musiatowicz

V. OPIS WYNIKÓW BADANIA

5.1. Działania realizowane w ramach Programu

Priorytet VI - Rynek pracy otwarty dla wszystkich

W ramach tego Priorytetu realizowane było wsparcie dotyczące aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Wsparcie w ramach Priorytetu koncentruje się przede wszystkim na wybranych grupach docelowych, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Grupy te obejmują m.in. osoby młode (do 25. roku życia), które nie posiadają doświadczeń zawodowych oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia, kobiety (w tym zwłaszcza matek samotnie wychowujących dzieci), osoby starsze (po 50. roku życia), mające trudności z dostosowaniem się do wymogów modernizującej się gospodarki, a także osoby niepełnosprawne, poszukujące zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Realizacja wsparcia odbywa się w ramach trzech Działań:

Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

6.1.1. Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy

Typy projektów:

1. identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie,
2. organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
3. wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
4. realizacja programów aktywizacji zawodowej,
5. wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
6. wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) osób pozostających bez zatrudnienia (w tym w szczególności osób zamieszkujących na obszarach wiejskich),
7. upowszechnianie alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),
8. wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, w tym w ramach zatrudnienia subsydiowanego, lub wsparcie adaptacyjne dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową lub wolontariat, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/stażysty/praktykanta/wolontariusza do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy, obejmujące doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna,
9. organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
10. opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji

zawodowej, w tym m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych i wielokanałowych technik informacyjnych i komunikacyjnych,

11. szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy działających na terenie regionu (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia), powiązane ze specyfiką zadań realizowanych przez te instytucje na regionalnym rynku pracy,
12. rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
13. prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy, w tym poprzez tworzenie regionalnych obserwatoriów rynku pracy, połączone z konkretnymi działaniami o charakterze wdrożeniowym,
14. jednorazowy dodatek relokacyjny w wysokości 5 000 zł brutto dla osoby, która uzyskała zatrudnienie w odległości powyżej 50 km od miejsca stałego zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego), z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dojazdu i/lub zakwaterowania w początkowym okresie zatrudnienia,

Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie

Typy projektów:

1. projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia obejmujące:
 - a) upowszechnianie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy,
 - b) szkolenia, doradztwo oraz dofinansowanie studiów podyplomowych, studiów licencjackich i studiów magisterskich uzupełniających dla pracowników publicznych służb zatrudnienia.
2. prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy (w tym w ramach regionalnych obserwatoriów rynku pracy), m.in. w zakresie:
 - a) przewidywanej sytuacji na rynku pracy wybranych zawodów, sektorów/branż,
 - b) przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanych kwalifikacji i usług szkoleniowych,
 - c) migracji zarobkowych na terenie regionu powiązanych z konkretnymi działaniami o charakterze wdrożeniowym.

Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych

Typy projektów:

1. szkolenia,
2. staże,
3. przygotowanie zawodowe dorosłych,
4. prace interwencyjne,
5. wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy,
6. przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawną, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej.

Działania te realizowane są przez Powiatowe Urzędy Pracy w trybie systemowym.

Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Typy projektów:

1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) obejmujące:
 - a) doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
 - b) przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy członkowie są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie), do wysokości 40 tys. zł na osobę (lub 20 tys. zł na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej)
 - c) wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.
2. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (w tym w formie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej, polegającej na komercjalizacji wiedzy naukowej i technologii) obejmujące:
 - a) przyznanie jednorazowej pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej do wysokości 50 tys. zł na osobę
 - b) doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej dla osób rozpoczynających działalność w ramach danego projektu

Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

Typy projektów:

Oddolne inicjatywy lokalne obejmujące:

- działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym, przyczyniające się do poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- rozwój dialogu, partnerstwa publicznospołecznego i współpracy na rzecz wspierania aktywizacji zawodowej na obszarach wiejskich

Realizacja Działania 6.3 została zawieszona od 1 stycznia 2012 r. Bezpośrednią przyczyną zakończenia realizacji Działania było zrealizowanie zakładanych wskaźników realizacji działania.

Intensywność realizacji poszczególnych form wsparcia w ramach Priorytetu VI znacznie się różniła. Warto również mieć na uwadze fakt, iż w projektach stosowane było wsparcie łączące jednocześnie kilka form. W Tabeli 4 przedstawiono wyniki badania ankietowego osób, które zakończyły udział w projektach w zakresie form wsparcia i usług, z jakich skorzystały.

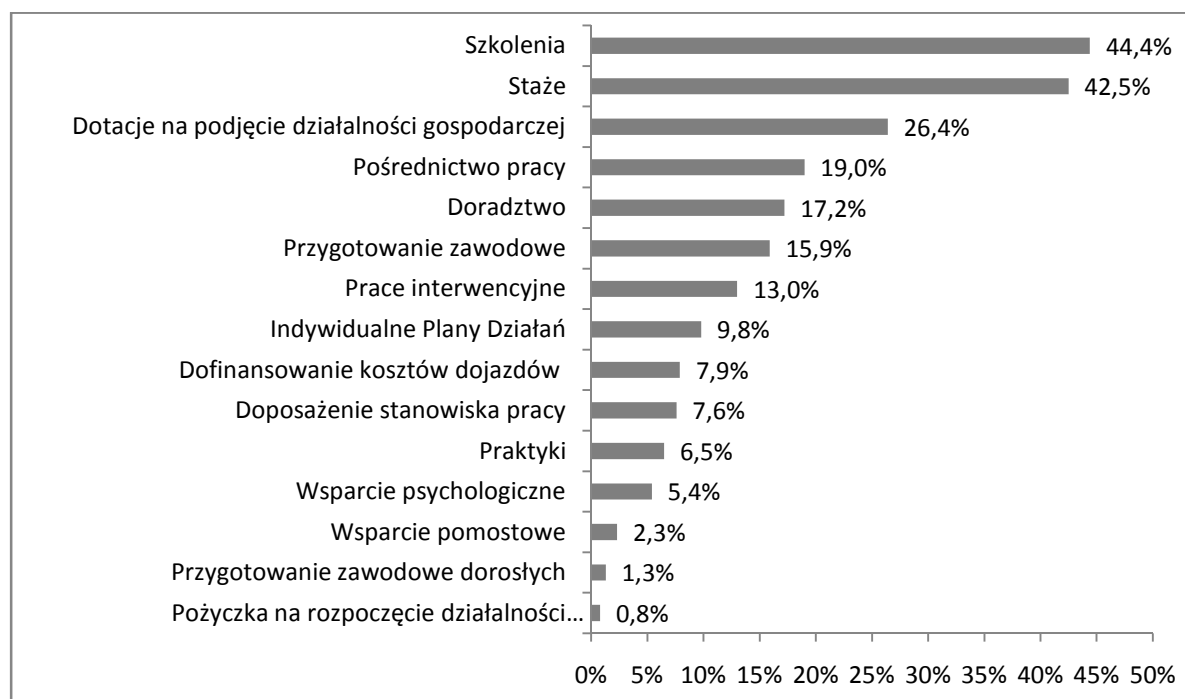
Tabela 4 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VI

Forma wsparcia	[%]	[Liczba]
Szkolenia	44,4%	466
Staże	42,5%	446
Jednorazowe środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej	26,4%	277
Pośrednictwo pracy	19,0%	199
Doradztwo	17,2%	181
Przygotowanie zawodowe	15,9%	167
Prace interwencyjne	13,0%	137
Indywidualne Plany Działań	9,8%	103
Dofinansowanie kosztów dojazdów do miejsca pracy i zakwaterowania	7,9%	83
Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy	7,6%	80
Praktyki	6,5%	68
Wsparcie psychologiczne	5,4%	57
Wsparcie pomostowe	2,3%	24
Przygotowanie zawodowe dorosłych	1,3%	14
Jednorazowa pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej	0,8%	8

Źródło: Badanie CATI; N=1055

Dane zawarte w powyższej tabeli prezentuje w formie graficznej Wykres 1. Jak wskazują przytoczone dane, najbardziej rozpowszechnioną formą wsparcia były szkolenia i staże oraz Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z kolei najrzadziej wskazywaną przez uczestników badania formą wsparcia, była pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej, która jest nową formą wsparcia możliwą do realizacji w ramach Działania 6.2 PO KL, w związku z czym niska liczba wskazań jest zrozumiała.

Wykres 1- Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=1055

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

Typy projektów:

1. Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej

Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

Typy projektów:

1. Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej

Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej

Typy projektów:

1. szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz kadr prowadzących pracę z rodziną, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań, w szczególności dotyczące realizacji działań w zakresie aktywnej integracji i rozwoju pracy socjalnej,
2. studia, w tym: I i II stopnia, podyplomowe, doktoranckie, kursy zawodowe, w tym: I i II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny,

3. organizowanie akcji i kampanii promocyjno-informacyjnych o zasięgu i charakterze regionalnym z zakresu stosowania aktywnych form integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
4. rozwój dialogu, partnerstwa publicznospołecznego i współpracy na rzecz przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego na poziomie regionalnym,
5. prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowanie i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych) powiązanych z konkretnymi działaniami wdrożeniowymi,
6. opracowanie, koordynacja realizacji, realizacja (w zakresie przewidzianym dla Poddziałania 7.1.3 PO KL) i monitoring wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie,
7. realizacja wspólnych szkoleń dla kadr pomocy społecznej i kadr prowadzących pracę z rodziną oraz pracowników publicznych służb zatrudnienia w zakresie współdziałania tych instytucji na rzecz udzielania kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w celu ich aktywizacji społeczno-zawodowej.

Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Typy projektów:

1. wsparcie dla tworzenia i/lub działalności podmiotów integracji społecznej, tj. centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza), z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej,
2. działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania podmiotów integracji społecznej, wymienionych w typie operacji nr 1,
3. kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy,
4. staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,
5. poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej,
6. rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy),
7. rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
8. wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie,
9. promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,

10. wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,
11. poradnictwo zawodowe oraz pośrednictwo pracy,
12. wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowaniem zatrudnienia).

Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej

Typy projektów:

1. Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną.
2. Wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej poprzez zastosowanie w ramach projektu co najmniej dwóch z następujących instrumentów:
 - a) wsparcie szkoleniowe i doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w spółdzielni socjalnej, w tym szkolenia zawodowe potrzebne do pracy w spółdzielni socjalnej,
 - b) przyznanie środków finansowych dla spółdzielni socjalnej na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej – do wysokości 20 tys.
 - c) wsparcie pomostowe, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu przyznanych środków
3. Działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych.

Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Typy projektów:

Oddolne inicjatywy lokalne, obejmujące:

- działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu członków społeczności lokalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym lub społecznie wykluczonych
- rozwój dialogu, partnerstwa publicznego i współpracy na poziomie lokalnym na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Realizacja Działania 7.3 została zawieszona od 1 stycznia 2012 r. Bezpośrednią przyczyną zakończenia realizacji Działania było zrealizowanie zakładanych wskaźników realizacji Działania.

Działanie 7.4 Niepełnosprawni na rynku pracy

Typy projektów:

1. Programy aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych, w ramach których dla każdego z uczestników przygotowywane i realizowane są indywidualne plany działania, opracowane w oparciu o analizę predyspozycji zawodowych danej osoby niepełnosprawnej.

2. Działania o charakterze środowiskowym, w tym w szczególności działania edukacyjne i integracyjne, mające na celu adaptację pracownika w środowisku pracy (jedynie łącznie z główną grupą docelową, czyli osobami niepełnosprawnymi).

Podobnie jak w przypadku priorytetu VI, intensywność realizacji poszczególnych form wsparcia w ramach Priorytetu VII znacznie się różniła. Również w ramach tej osi w projektach stosowane było wsparcie łączące jednocześnie kilka form. W Tabeli 6 przedstawiono wyniki w zakresie form wsparcia i usług z jakich skorzystały.

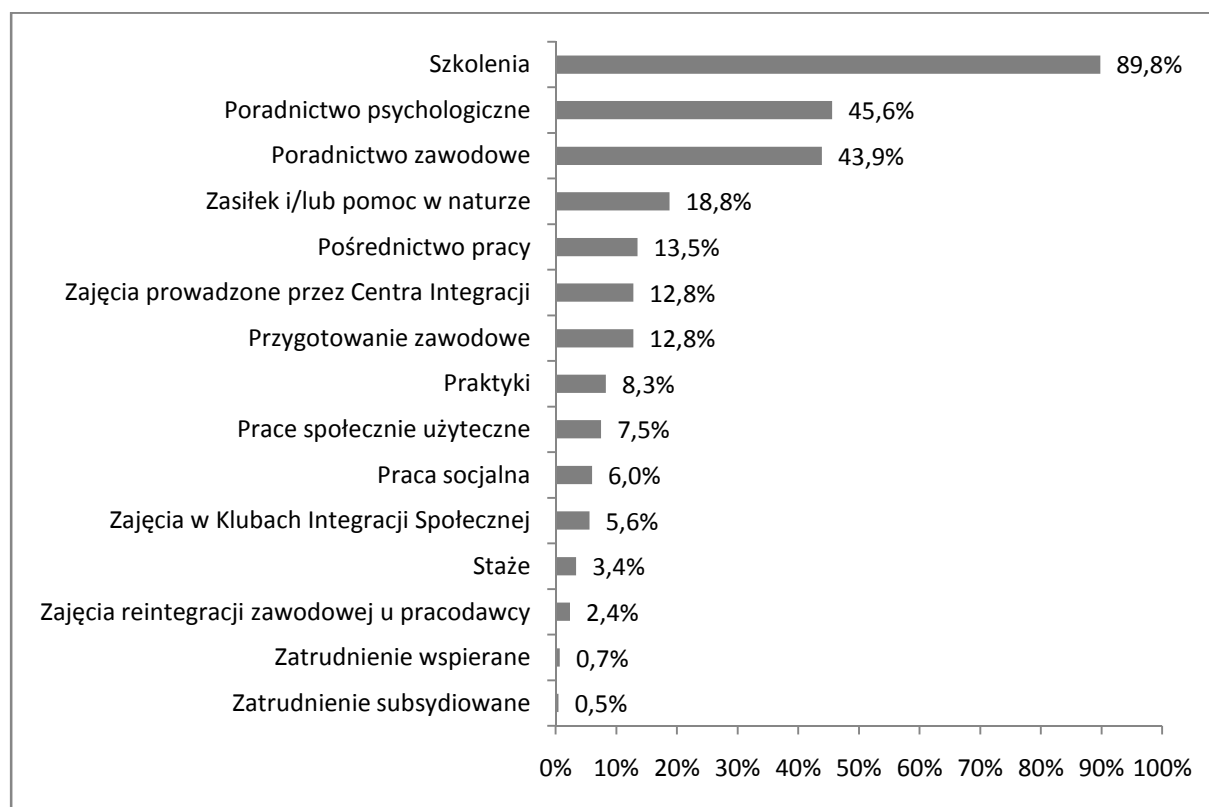
Tabela 5 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VII

Forma wsparcia	[%]	[Liczba]
Szkolenia	89,8%	920
Zasiłek i/lub pomoc w naturze	18,8%	193
Prace społecznie użyteczne	7,5%	77
Poradnictwo psychologiczne	45,6%	467
Poradnictwo zawodowe	43,9%	450
Pośrednictwo pracy	13,5%	138
Praca socjalna	6,0%	62
Staże	3,4%	35
Praktyki	8,3%	85
Przygotowanie zawodowe	12,8%	131
Zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy	2,4%	25
Zajęcia prowadzone przez Centra Integracji	12,8%	131
Zajęcia w Klubach Integracji Społecznej	5,6%	57
Zatrudnienie wspierane	0,7%	7
Zatrudnienie subsydiowane	0,5%	5

Źródło: Badanie CATI; N=1032

Wykres 2 prezentuje dane zawarte w Tabeli 6 w formie graficznej. Pozwala to na lepsze zobrazowanie różnic w zakresie „popularności” poszczególnych form wsparcia.

Wykres 2 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? -Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=1032

Najpopularniejsza forma wsparcia występująca w ramach realizowanych projektów to niewątpliwie szkolenia. Poradnictwo psychologiczne i zawodowe to element niemalże połowy projektów realizowanych w ramach Priorytetu. Najmniej popularne formy dotyczyły Zatrudnienia wspieranego i subsydiowanego.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Realizacja wsparcia w ramach niniejszej osi priorytetowej przebiegała w ramach dwóch Działań.

Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

Poddziałanie 8.1.1 Wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw

Typy projektów:

1. Ogólne i specjalistyczne szkolenia i/lub doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP) w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstw i formie odpowiadającej możliwościom organizacyjno-technicznym przedsiębiorstwa,
2. doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), w tym dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

Typy projektów:

1. Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu *outplacement*.
2. Szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia).
3. Szkolenia lub doradztwo dla przedsiębiorców i ich pracowników wspomagające przeprowadzenie procesu zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.
4. Badania i analizy, w połączeniu z elementami wdrożeniowymi, w zakresie zmian gospodarczych w regionie, służące programowaniu działań instytucji samorządu województwa w zakresie adaptacyjności przedsiębiorstw i ich pracowników.

Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności

Typy projektów:

1. inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym i regionalnym przez związki pracodawców i związki zawodowe, mające na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców.
2. Promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy, warunków pracy pracowników i środowiska naturalnego.

Działanie 8.2 Transfer wiedzy

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

Typy projektów:

1. Staże i/lub szkolenia praktyczne dla:

- a) pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych,
 - b) pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych uczelni – w przedsiębiorstwach.
2. Tymczasowe zatrudnienie w MMŚP wysoko wykwalifikowanego personelu.
 3. Wsparcie dla przedsiębiorstw obejmujące szkolenia i/lub doradztwo dla pracowników przedsiębiorstw prowadzone przez (lub z udziałem) pracowników naukowych jednostek naukowych i uczelni ukierunkowane na wdrożenie danych przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach.
 4. Wsparcie współpracy między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii obejmujące wypracowanie konkretnych efektów wdrożeniowych,
 5. Stypendia naukowe i wsparcie towarzyszące (np. szkolenia z zakresu komercjalizacji wiedzy) dla doktorantów kształcących się na kierunkach matematyczno–przyrodniczych i technologicznych (SMT) oraz zgodnych z RSI danego województwa, a także pokrycie kosztów opiekuna doktoranta na uczelni lub w jednostce naukowej.

Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji

Typy projektów:

1. Stypendia naukowe i wsparcie towarzyszące (np. szkolenia z zakresu komercjalizacji wiedzy) dla doktorantów kształcących się na kierunkach matematyczno–przyrodniczych i technologicznych (SMT) oraz zgodnych z RSI danego województwa, a także pokrycie kosztów opiekuna doktoranta na uczelni lub w jednostce naukowej.

Do roku 2012 w ramach Poddziałania 8.2.2 możliwy był również typ projektu polegający na tworzeniu, rozwoju i aktualizacji Regionalnych Strategii Innowacji (RSI).

Z uwagi na fakt, iż z zakresu niniejszej ewaluacji wyłączone zostały ilościowe badania terenowe dotyczące Priorytetu VIII, nie jest możliwe wskazanie empirycznego rozkładu poszczególnych form wsparcia udzielonych uczestnikom projektów w ramach Priorytetu VIII. Z analizy możliwych do realizacji typów projektów oraz informacji z badań jakościowych wynika, iż dominującą formą wsparcia były w Prioryecie VIII szkolenia.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej

Typy projektów:

1. Tworzenie przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego) w 30% gmin z terenu województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.
2. Wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego) w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc przedszkolnych, przyczyniające się do wzrostu całkowitej liczby miejsc w przedszkolach i/lub innych formach wychowania przedszkolnego, podlegających pod jeden organ prowadzący i umiejscowionych na terenie danej gminy.

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Typy projektów:

1. Programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia.
2. Staże zawodowe realizowane u pracodawców, skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, prowadzących kształcenie ogólne.

Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych

Typy projektów:

1. Realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

Typy projektów:

1. Współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami.
2. Programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia.

Działanie 9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych

Typy projektów:

1. Kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych, w tym w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy,
2. Kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
3. Programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które z własnej inicjatywy deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji),
4. Usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w formach szkolnych w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy,
5. Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego w formach szkolnych.

Realizacja Działania 9.3 została zawieszona od 1 stycznia 2012 r. Bezpośrednią przyczyną zakończenia realizacji Działania były problemy z jego realizacją, spowodowane głównie brakiem popytu na proponowane formy wsparcia.

Działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

Typy projektów:

1. Studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące oraz inne formy podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć).
2. Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.
3. Studia wyższe oraz kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia.
4. Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej.
5. Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Typy projektów:

1. Projekty skierowane do obszarów wiejskich realizujące typy operacji określone dla Działań/ Poddziałań: 9.1.1, 9.1.2, 9.2, 9.4, 9.6.1, 9.6.2.

Działanie 9.6 Upowszechnienie uczenia się dorosłych

Poddziałanie 9.6.1 Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych

Typy projektów:

1. Kształcenie w formach szkolnych lub w formach pozaszkolnych z własnej inicjatywy zainteresowanych zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem wykształcenia ogólnego lub kwalifikacji zawodowych.
2. Programy formalnej oceny i potwierdzania odpowiednich efektów uczenia się uzyskanych w sposób pozaformalny i nieformalny, prowadzące do podniesienia poziomu wykształcenia ogólnego lub nabycia kwalifikacji zawodowych.
3. Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, placówek kształcenia praktycznego, ośrodków doksztalcania i doskonalenia zawodowego.

Poddziałanie 9.6.2 Podwyższanie kompetencji osób dorosłych w zakresie ICT i znajomości języków obcych

Typy projektów:

1. Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem kompetencji w obszarach umiejętności ICT i znajomości języków obcych.

Poddziałanie 9.6.3 Doradztwo dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru kierunków i formy podnoszenia swoich kompetencji i podwyższania kwalifikacji

Typy projektów:

1. Usługi doradcze dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane uzyskaniem pomocy w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru i znalezienia odpowiedniej oferty edukacyjno-szkoleniowej.

Tabela 6- Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet IX

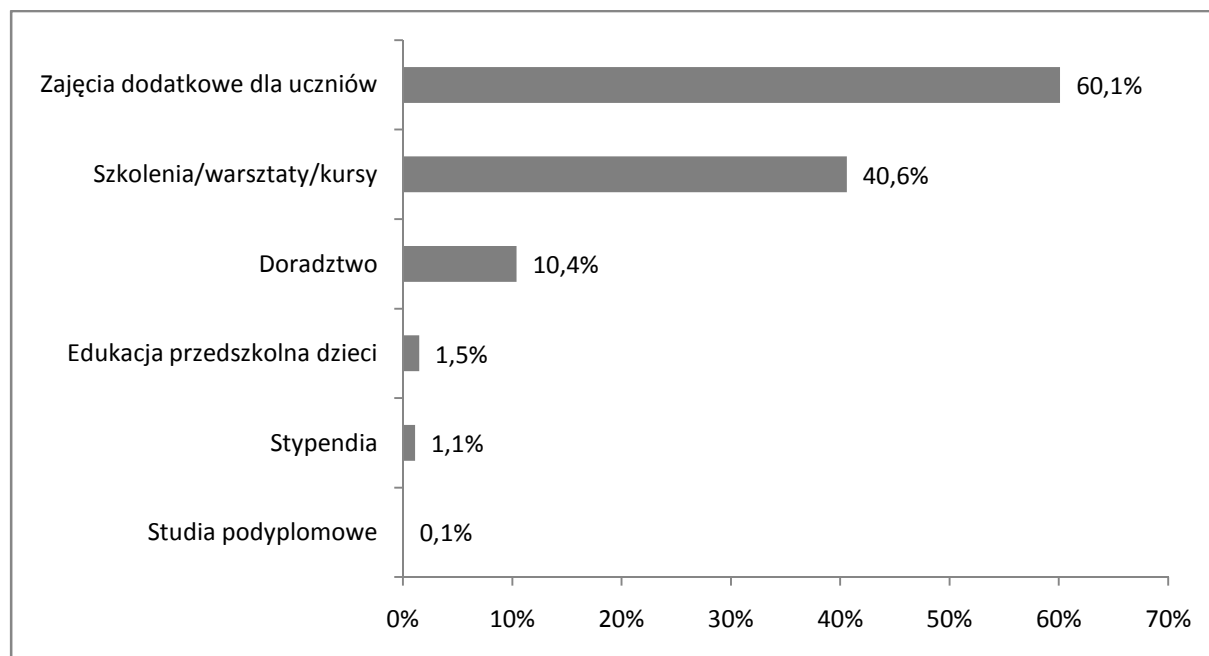
Forma wsparcia	[%]	[Liczba]
Szkolenia/warsztaty/kursy	40,6%	428
Edukacja przedszkolna dzieci ⁶	1,5%	16
Doradztwo	10,4%	110
Zajęcia dodatkowe dla uczniów	60,1%	633
Stypendia	1,1%	12
Studia podyplomowe	0,1%	1

Źródło: Badanie CATI; N=1057

⁶ W ramach systemu monitoringu PO KL nie zbiera się danych o osobach poniżej 12 roku życia, więc grupa dzieci objętych edukacją przedszkolną jest zapewne niedoreprezentowana w ramach badania. Zawarte w bazie PEFS dane dotyczyły jedynie rodziców objętych dodatkowym wsparciem w ramach Projektów Poddziałania 9.1.1

Zaprezentowane w Tabeli 6 wyniki badania metodą CATI dla Priorytetu IX, wskazują na dominujący udział wsparcia w postaci zajęć dodatkowych dla uczniów. Również szkolenia i warsztaty były stosunkowo licznie reprezentowaną formą wsparcia. Zauważalne jest także doradztwo, z którego skorzystało ponad 10% respondentów.

Wykres 3 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? Priorytet IX

Źródło: Badanie CATI; N=1057

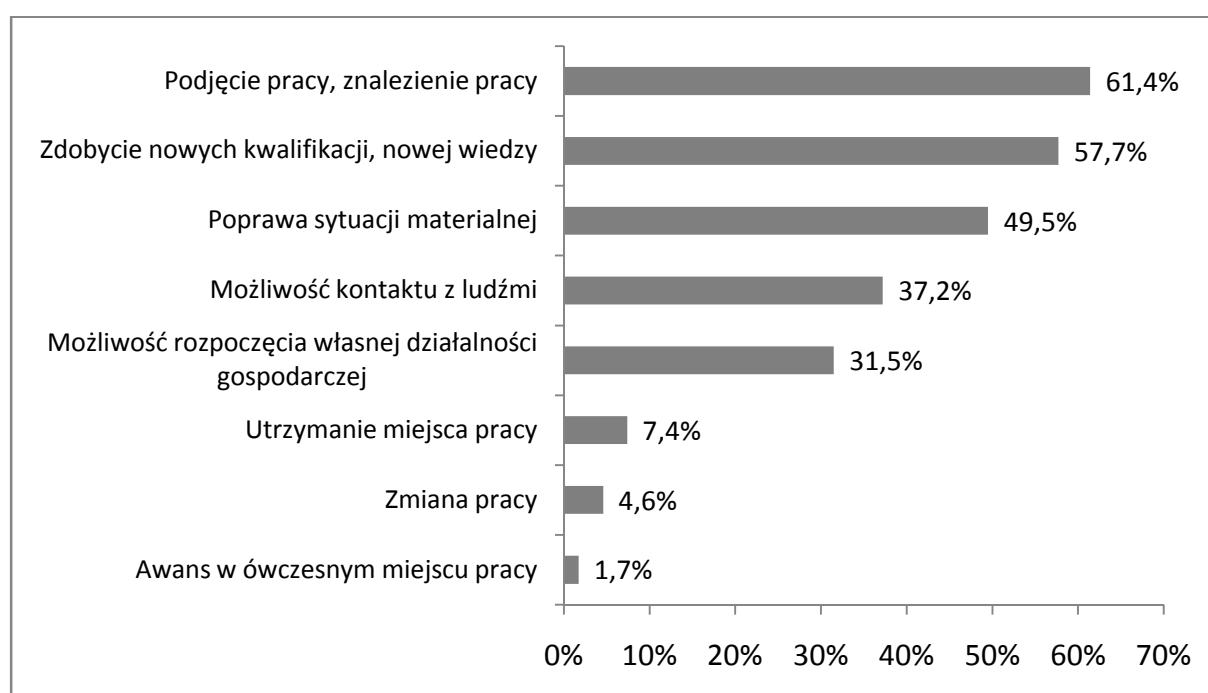
Warto mieć na uwadze, iż w ramach Priorytetu IX nie były prowadzone wywiady z osobami, które nie ukończyły 12 roku życia w momencie, gdy brały udział w projekcie, z uwagi na fakt, iż ich dane nie były zbierane w ramach systemu PEFS. Zatem zakładać należy, iż istnieje pewne niedoreprezentowanie uczestników objętych edukacją przedszkolną dzieci. Gdyż jedynymi dostępnymi respondentami były osoby dorosłe objęte dodatkowym wsparciem w ramach poddziałania 9.1.1.

5.2. Adekwatność(trafność) wsparcia

Główne potrzeby w zakresie wsparcia w ramach PO KL w obszarze rynku pracy województwa dotyczą przede wszystkim rozwiązania problemu wysokiego bezrobocia. Zachodniopomorskie od lat znajduje się pod tym względem w bardzo niekorzystnej sytuacji, w związku z czym budowanie potencjału zatrudnieniowego osób bezrobotnych (w tym w szczególności znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy) jest głównym wyzwaniem, przed jakim stoi region.

Sytuacja problemowa znajduje odzwierciedlenie w deklarowanych przez uczestników projektów potrzebach. Jak wskazuje wykres 4, to właśnie potrzeba znalezienia pracy jest najczęściej wskazywana przez uczestników projektów.

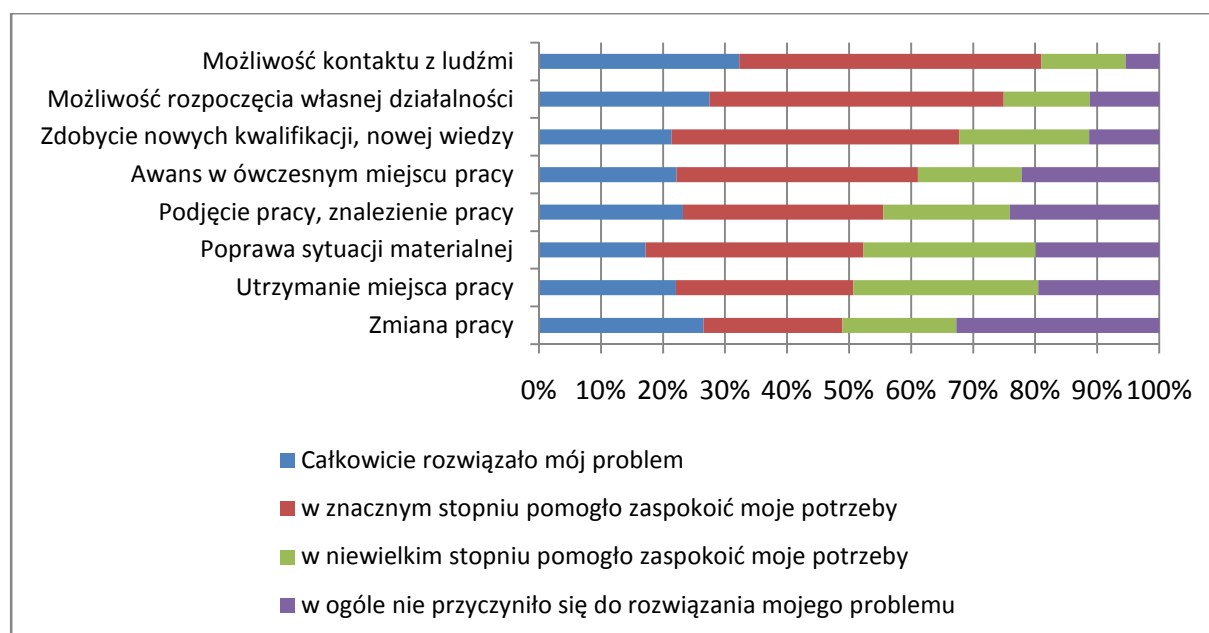
Wykres 4 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=1055

Wyartykułowane przez uczestników potrzeby zaspokojone zostały w różnym stopniu. Analizując wyniki badania ilościowego uczestników w zakresie zaspokojenia potrzeb należy zawsze mieć na uwadze, iż ocena dotyczy zarówno potrzeb często wskazywanych przez uczestników, jak również tych o marginalnym znaczeniu w ramach danego Priorytetu. Zatem informacje z Wykresu 5 należy analizować w ścisłym powiązaniu z Wykresem 4. Podobnie w przypadku kolejnych osi Priorytetowych.

Wykres 5 - W jakim stopniu wsparcie jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet VI)

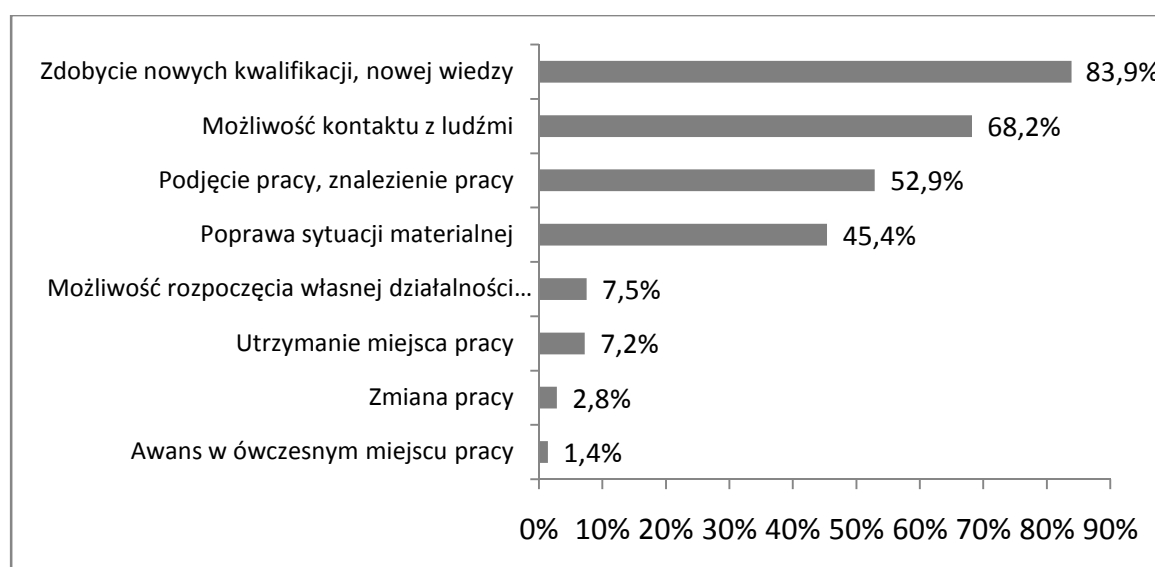

Źródło: Badanie CATI; N=1055

Jak można wywnioskować z udzielonych odpowiedzi, projekty w największym stopniu zaspokajały potrzeby związane z rozwijaniem kontaktów społecznych. Najważniejsza potrzeba z punktu widzenia Priorytetu VI, czyli znalezienie pracy, znajduje się na piątej pozycji (była zaspokojona w niewiele ponad połowie przypadków). Projekty w znacznym stopniu zaspokajały potrzebę zakładania własnych firm.

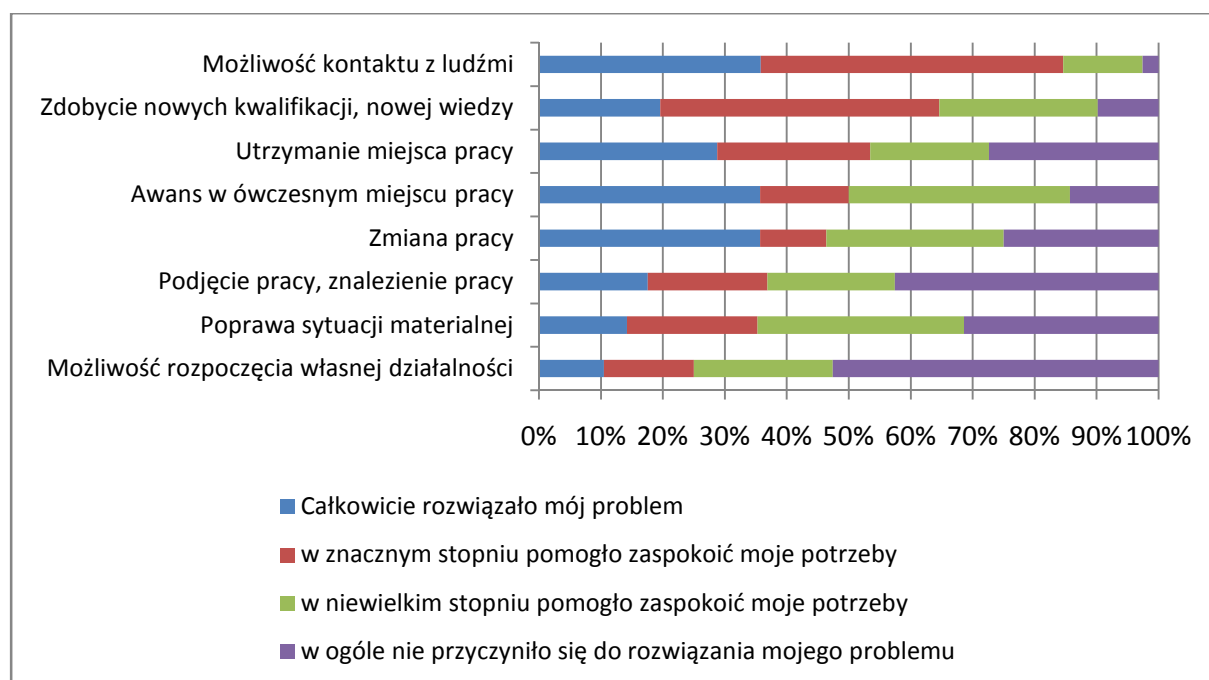
Potrzeby uczestników projektów Priorytetu VII były odmienne. Jak można zaobserwować (Wykres 6) Potrzeby zatrudnieniowe znalazły się dopiero na trzecim miejscu. Dla większości uczestników zdobycie nowej wiedzy i możliwość kontaktu z innymi była ważniejsza.

Wykres 6 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=1032

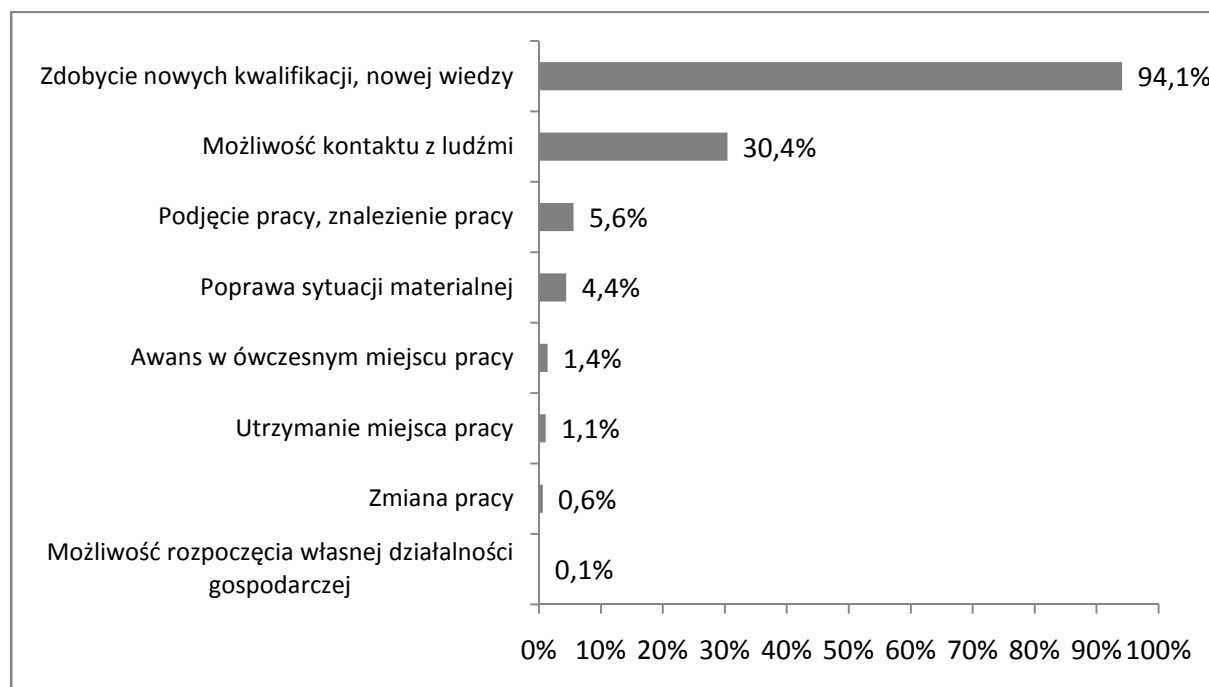
Wykres 7 - W jakim stopniu wsparcie, jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet VII)

Źródło: Badanie CATI; N=1032

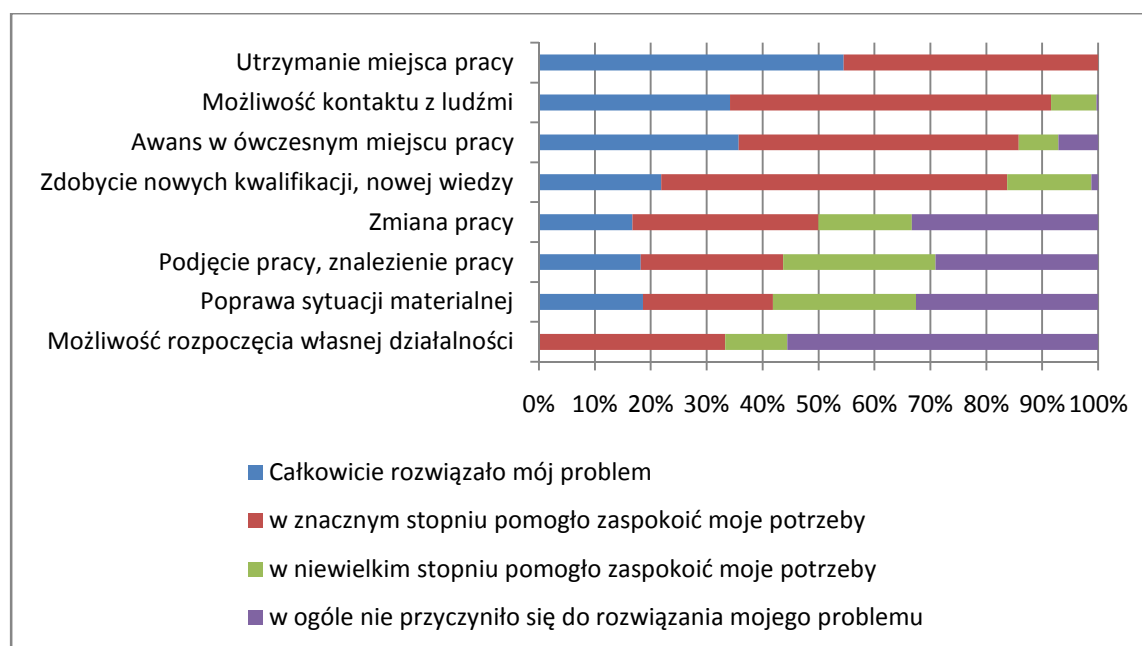
Najważniejszą potrzebą uczestników projektów Priorytetu IX było Zdobycie nowych kwalifikacji lub wiedzy. W niewielkim stopniu artykułowana była również potrzeba kontaktu z innymi ludźmi.

Wykres 8 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet IX

Źródło: Badanie CATI; N=1057

Wykres 9 - W jakim stopniu wsparcie, jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet IX)

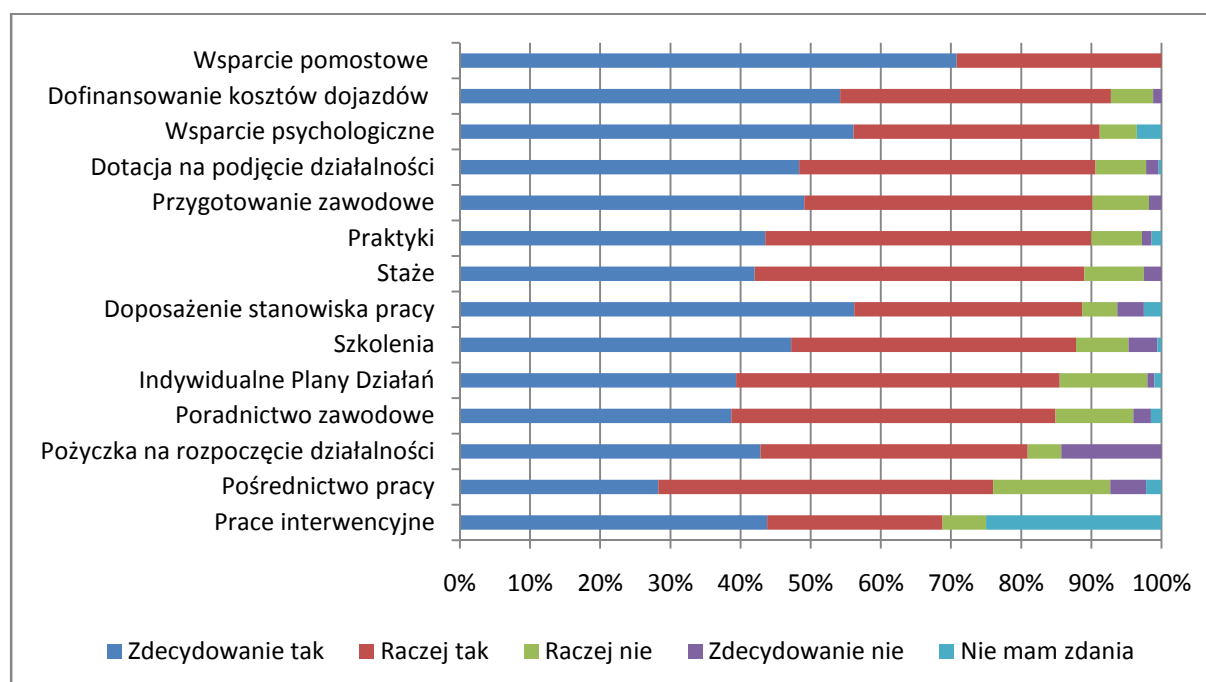

Źródło: Badanie CATI; N=1057

Jak można wywnioskować z Wykresu 9, istotne z punktu widzenia uczestników projektów potrzeby były zaspokojone w wysokim stopniu.

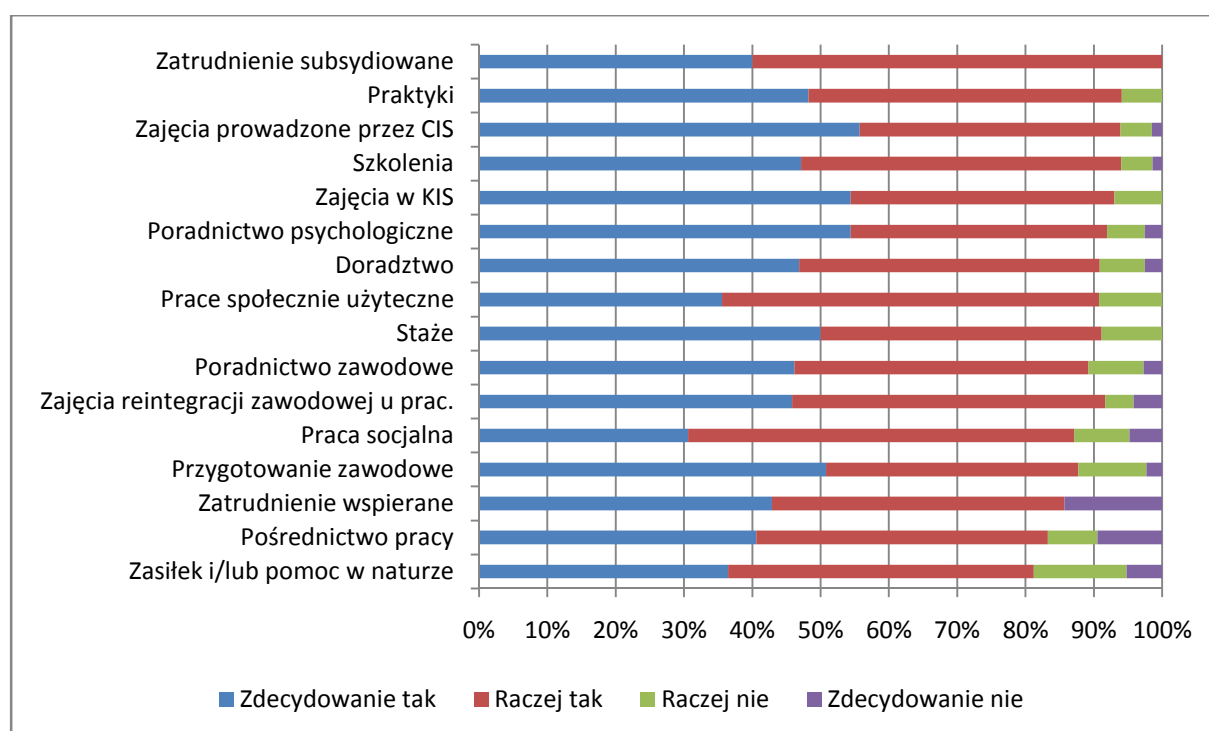
Nieco odmienną kwestię stanowiło pytanie, na ile poszczególne formy wsparcia odpowiadały potrzebom uczestników projektów. Wyniki badania w tym zakresie zaprezentowane zostały na Wykresach 10, 11 i 12.

Wykres 10 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet VI)

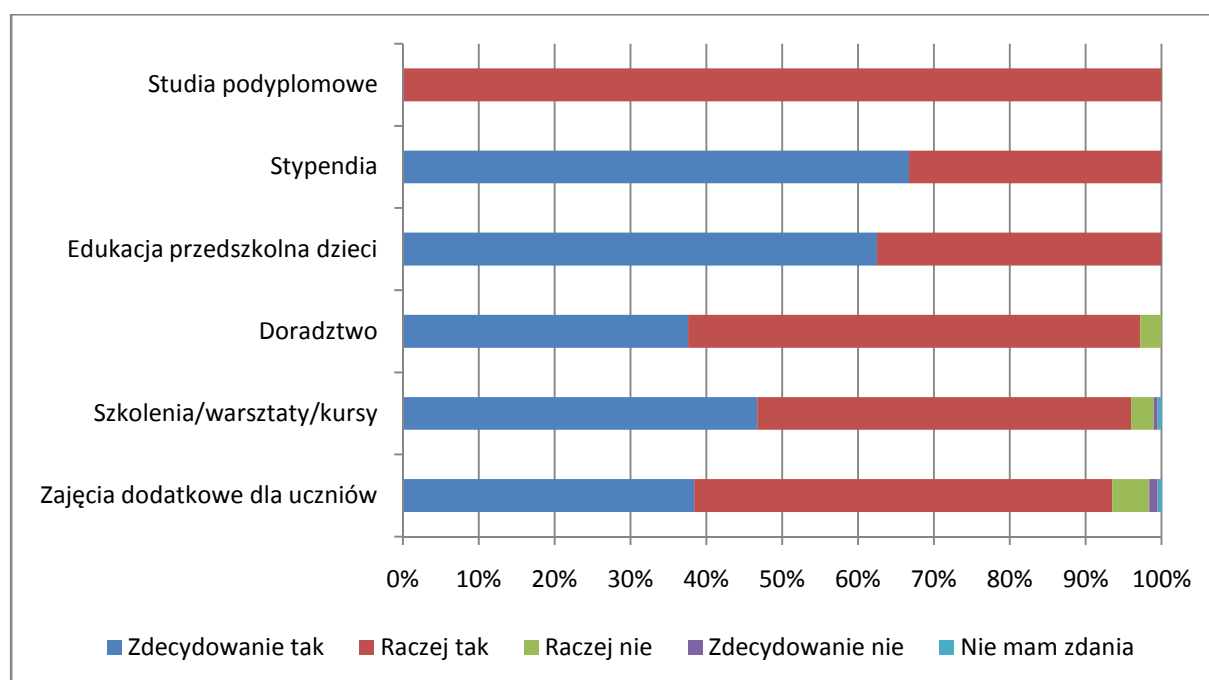
Źródło: Badanie CATI; 1055

Wykres 11 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet VII)

Źródło: Badanie CATI; N=1032

Wykres 12 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet IX)

Źródło: Badanie CATI; N=1057

Analizując wyniki należy stwierdzić, że uczestnicy projektów bardzo wysoko oceniają trafność poszczególnych form wsparcia we wszystkich priorytetach. Różnice pomiędzy poszczególnymi formami wsparcia są niewielkie.

Koniecznym uzupełnieniem rozważań dotyczących trafności są obserwacje wynikające z badań jakościowych. Pojawiają się pewne zastrzeżenia dotyczące braków w poszczególnych obszarach interwencji. Poza obszarem zorganizowanej interwencji znajdowały się osoby (głównie kobiety), które chciały powrócić na rynek pracy po urlopie związanym z wychowaniem dziecka.

„niestety nie mamy możliwości wspierania żłobków, co też uważam, że znacznie by ułatwiło (...) jest ogromnym problemem (sama mam dziecko w żłobku) i wiem, że fakt posłania dziecka do żłobka to jest problem dla rodzica, żeby to miejsce w ogóle jakieś znaleźć (...) można by było ten zakres rozszerzyć”

Na trafność wsparcia ma również wpływ dobór grupy docelowej projektów, która pomimo formalnej zgodności z celami poszczególnych priorytetów, zdaniem dużej części respondentów, nie była ostatecznie tą, która wsparcia wymagała w stopniu największym.

„Czasem dzieje się tak, że projektodawcy dobierają osoby, które zapewnią spokój z regułą proporcjonalności, czyli osoby, które będą potencjalnie najmniej kłopotliwe w realizacji projektu i to jest pewnego rodzaju trudność, bo z jednej strony mówimy, że musimy wspierać osoby, które w sposób szczególny wymagają wsparcia, a udział tych osób niesie ze sobą bardzo duże ryzyko, że te osoby wypadną z projektu. Tutaj jest to problem, nad którym warto by było się zastanowić, jak egzekwować od projektodawcy osiągnięcie celów, ale jednocześnie motywować go do zajmowania się tymi grupami, które w sposób szczególny wymagają wsparcia, czyli tam, gdzie te problemy są sprzężone. Teraz wydaje mi się, że rzeczywiście jest to problem. Czyli wspieramy często osoby, które niekoniecznie bardziej tego wsparcia potrzebują”

Istotnym problemem w zakresie dopasowania wsparcia do potrzeb grupy docelowej, był czas trwania projektów. Dla grup szczególnie trudnych w aktywizacji, realizowane projekty wydają się zbyt krótkie.

„W przypadku osób niepełnosprawnych i bardzo często konieczności kierowania wsparcia, które trwa dłużej, aby zaktywizować najpierw społecznie, a później zawodowo”

Również kierunkowanie wsparcia na obszary istotne z punktu widzenia aktualnych potrzeb rynku pracy, czy też branż „strategicznych”, było w opinii respondentów problemem.

„Jeśli chodzi o szkolenia dla bezrobotnych, były próby podejmowane, może nie pod kątem branż, ale zawodów nadwyżkowych i deficytowych – to było jedno z kryteriów, czy projekt jest potrzebny dla rynku. To, się szybko zmienia. Ścieżka projektowa jest długa, to może być nawet rok, że te potrzeby mogą się zmienić. Punkt wyjścia był dobry, realizacja wyglądała różnie.”

W zakresie edukacji problem dotyczył również niechęci szkół do realizacji kierunków mających przyszłość z punktu widzenia strategii regionalnych.

„Bardzo często szkoły działają i kształcą w takich kierunkach, które są kierunkami historycznymi. Mają taką kadrę, mają taki sprzęt, w związku z tym będą kształcić w takich kierunkach, co ciekawe to młodzież wybierając kierunki kształcenia nie kieruje się potrzebami rynku pracy.”

W największym stopniu dotyczy to szkół zawodowych, gdzie ponadto pojawia się problem braku współpracy ze sferą przedsiębiorczości.

„Tzn. programy rozwojowe są w szkołach ogólnokształcących, więc pewnie trudno sobie tutaj wyobrazić, żeby one jakoś były mocno sprofesjonalizowane. Natomiast już w działaniu 9.2 dla szkolnictwa zawodowego tam powinno być tylko na te branże wsparcie. Tzn. trochę taki system, takiego można powiedzieć cienkiego smarowania masłem, gdzie wszyscy dostają pieniądze i nieważne, że jest szkoła zawodowa, która albo kształci rzeszę bezrobotnych, albo w ogóle nie kształci, bo nie ma chętnych, albo nie ma żadnego zakładu pracy w jakimś tam subregionie, no to szkoda na taką szkołę dawać pieniądze.”

W zakresie trafności wsparcia w ramach Priorytetu VIII obserwacje poczynione w ramach niniejszej ewaluacji opierają się na wynikach badań jakościowych, ponieważ nie badano uczestników projektów w ramach tego priorytetu (byli oni objęci odrębnym badaniem). Główną formą wsparcia realizowaną w ramach działań zwiększających adaptacyjność przedsiębiorstw, były szkolenia. Głównym zagadnieniem poruszonym przez respondentów w obszarze trafności wsparcia szkoleniowego dla przedsiębiorstw, była kwestia dopasowania tematyki szkoleń do potrzeb przedsiębiorstw. Jak stwierdził jeden z respondentów:

„Projekty powinny być „szyte na miarę” pod potrzeby konkretnych firm. Na początku możliwe było realizowanie projektów, zgłaszali się sami pracownicy – mogli więc szkolić się z zakresu zupełnie niezwiązanego z charakterem swojego pracodawcy. To było w zupełnym oderwaniu od pracodawcy, trudno więc było widzieć tutaj jakieś efekty tego wsparcia.”

Forma wsparcia jaka nie cieszyła się popularnością wśród projektodawców było doradztwo dla przedsiębiorstw. Ten brak zainteresowania wynikał bezpośrednio z nikłego zainteresowania przedsiębiorców tą formą wsparcia. Potwierdzają to słowa jednego z projektodawców:

„U nas w projektach zawsze było tak, że podstawą składania wniosków było zapotrzebowanie od pracodawców, od firm na konkretne rzeczy. Akurat w tym zapotrzebowaniu wskazanym przez pracodawców nie było zasadne doradztwo, (...) nie wykazywali takiego zapotrzebowania.”

Sytuacja ta powiązana jest z faktem, iż ta forma wsparcia wiązała się z koniecznością wniesienia stosunkowo wysokiego wkładu własnego przedsiębiorcy (50%). Można wysnuć zatem wniosek, że korzyści jakie dają przedsiębiorcom usługi o charakterze doradczym, nie są współmierne do kosztu jaki muszą ponieść w związku z nimi przedsiębiorstwa. Warto mieć tym przypadku świadomość, iż efekt ekonomiczny pojawia się w przypadku tej formy wsparcia w dłuższej perspektywie czasowej i jest swego rodzaju inwestycją, a bieżąca sytuacja rynkowa i związana z nią niepewność raczej zniechęca przedsiębiorców do inwestowania.

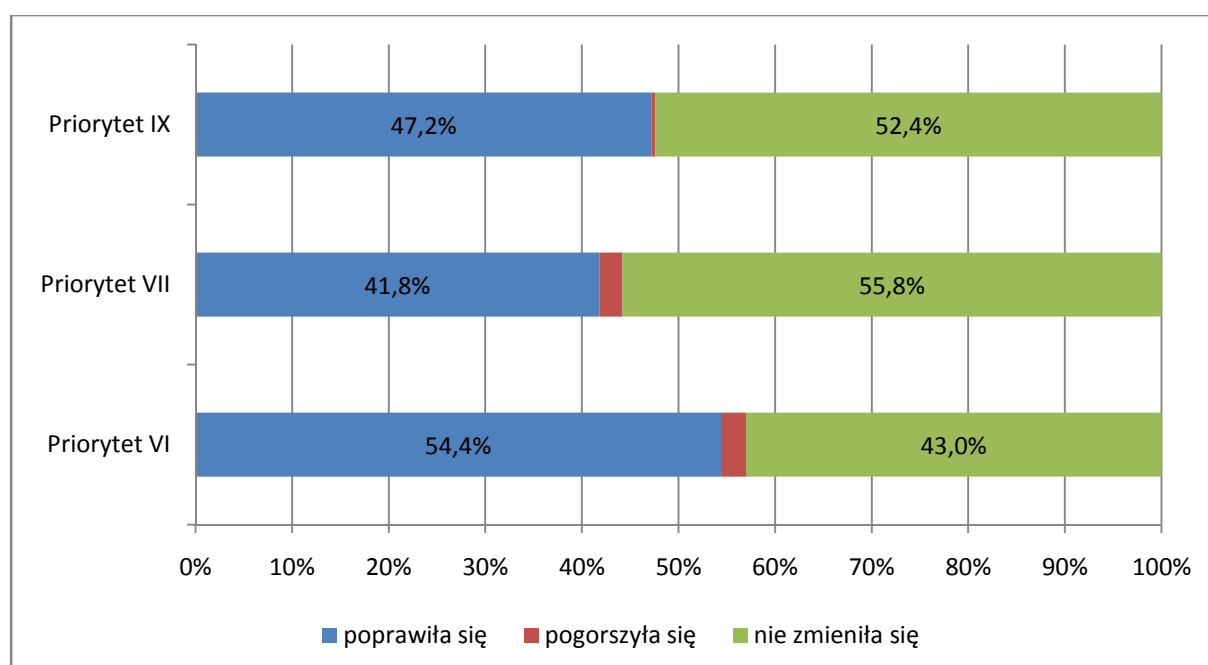
Biorąc pod uwagę wyniki niniejszego badania, stwierdzić należy, iż analizowane wsparcie charakteryzowała wysoka adekwatność. Realizowane formy wsparcia odpowiadały ma potrzeby poszczególnych grup odbiorców ostatecznych. Zdecydowana większość działań spotkała się z zainteresowaniem potencjalnych uczestników. Jedynym wyjątkiem jest Działanie 9.3 PO KL, które polegało na formalnym (w formach szkolnych) potwierdzaniu zdobytych umiejętności. Nie spotkało się ono z odpowiednim zainteresowaniem ze strony zarówno projektodawców, jak i potencjalnych beneficjentów, z uwagi na co realizację tego typu wsparcia zakończono po przeglądzie śródkresowym programu.

5.3. Użyteczność wsparcia

O użyteczności wsparcia w głównej mierze decyduje faktyczna zmiana sytuacji społeczno zawodowej uczestników projektów. W przypadku Priorytetu VI i VII wyraża się ona w największym stopniu poprzez fakt rozpoczęcia aktywności zawodowej przez (w zdecydowanej większości bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo) uczestników.

Na pytanie, czy ich sytuacja życiowa uległa zmianie, około połowa respondentów odpowiedziała twierdząco, przy czym odsetek wskazań na pogorszenie się sytuacji był znikomy. Średnio połowa respondentów nie odczuła zmiany sytuacji. W najwyższym stopniu zmiana dotyczyła uczestników projektów w ramach Priorytetu VI, a najmniej dotyczyło to Priorytetu VII. Pamiętać należy jednak, iż w tym właśnie priorytecie wspierane były osoby w najtrudniejszej sytuacji życiowej.

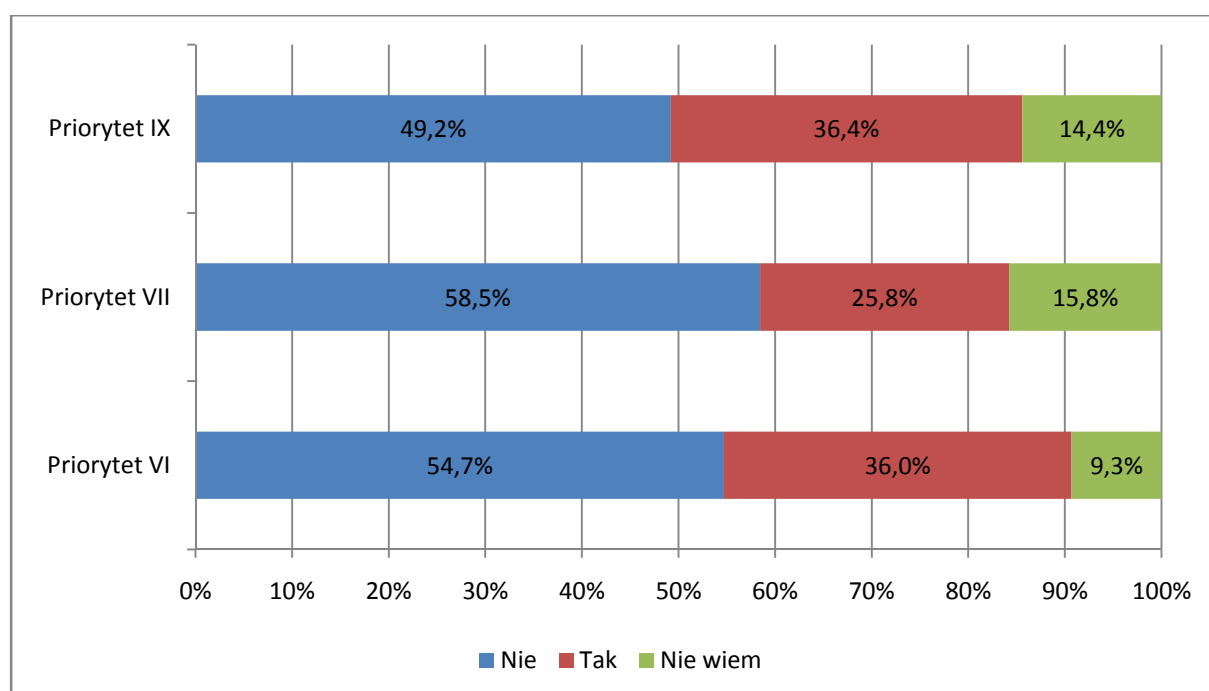
Wykres 13 - Jak po udziale w projekcie Pana/Pani sytuacja życiowa zmieniła się?

Źródło: Badanie CATI; N=155; N=1032; N=1057

Co istotne, respondenci zauważają bezpośredni wpływ projektów na zmianę ich sytuacji. W największym stopniu dotyczy to obszaru integracji społecznej, gdzie ponad 58% badanych wiąże poprawę sytuacji z uczestnictwem we wsparciu. W przypadku pozostałych obszarów wartości te są niewiele mniejsze.

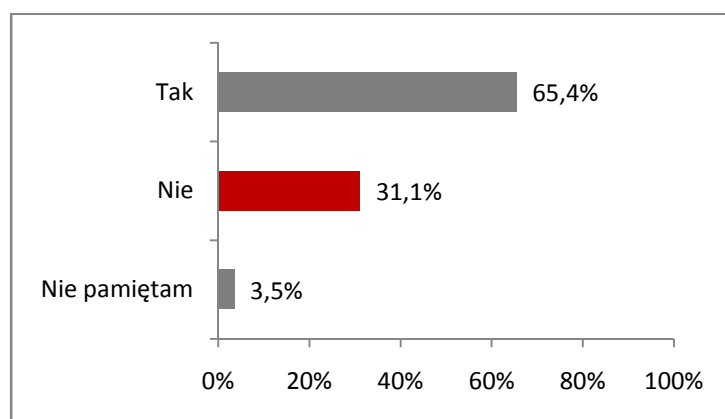
Wykres 14 - Czy bez udziału w projekcie udało się Pani/ Panu poprawić swoją sytuację?

Źródło: Badanie CATI; N=578; N=431; N=500

Najważniejszym efektem realizacji projektów w Priorytecie VI, jest fakt powrotu osoby bezrobotnej na rynek pracy. Wyniki badania wskazują, iż udaje się to w ponad 65% przypadków, co jest wartością stosunkowo wysoką.

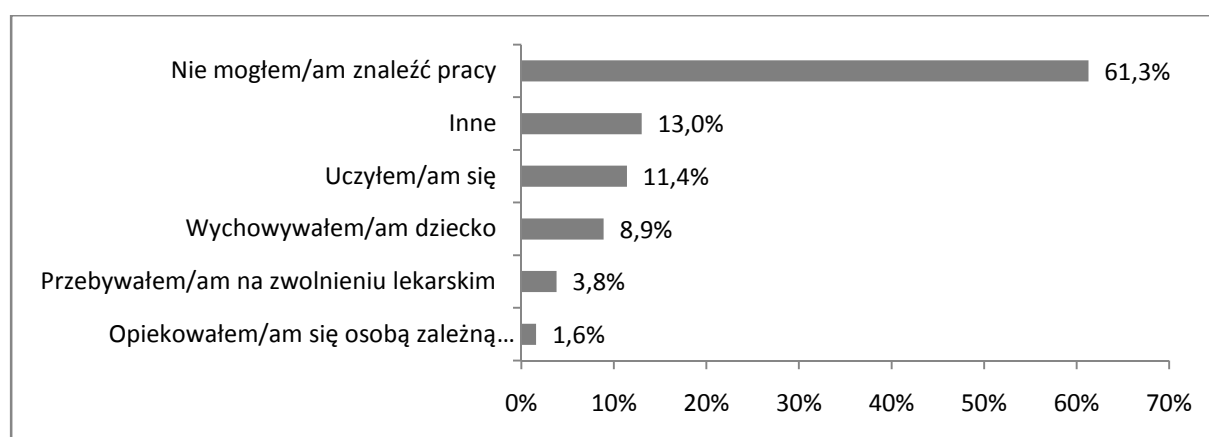
Wykres 15 - Posiadanie pracy 6 mc-y po projekcie– Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=996

Dla tych osób, które nie pracowały w 6 miesięcy po zakończeniu wsparcia, nadal główną przyczyną braku zatrudnienia było niemożliwość znalezienia pracy. W tym przypadku można zatem mówić o braku efektów projektów.

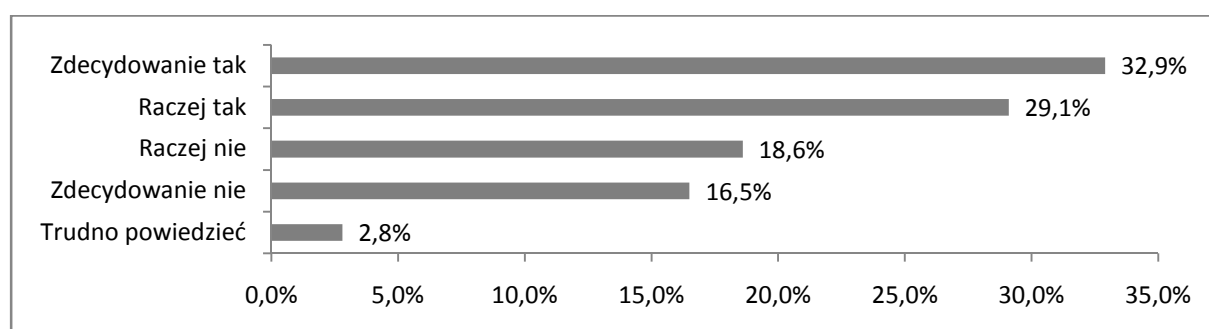
Wykres 16 - przyczyny nieposiadania pracy - Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=996

Osoby biorące udział w projektach dotyczących rynku pracy w sposób bardzo pozytywny odnosiły się również do kwestii bezpośredniego wpływu projektu na znalezienie zatrudnienia. Co świadczy niewątpliwie o osiągnięciu zakładanego efektu interwencji.

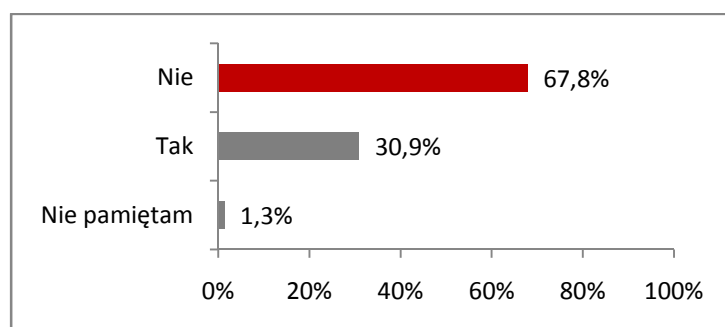
Wykres 17 - Ocena wpływu projektu na znalezienie zatrudnienia - Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=996

Odmierna sytuacja występuje w przypadku priorytetu VII, gdzie efektywność zatrudnieniowa jest zdecydowanie niższa (wynosi około 30%). Wiąże się to jednak z odmiennym charakterem beneficjentów, którzy przed wejściem na rynek pracy, muszą pokonać również szereg innych barier związanych z wykluczeniem społecznym.

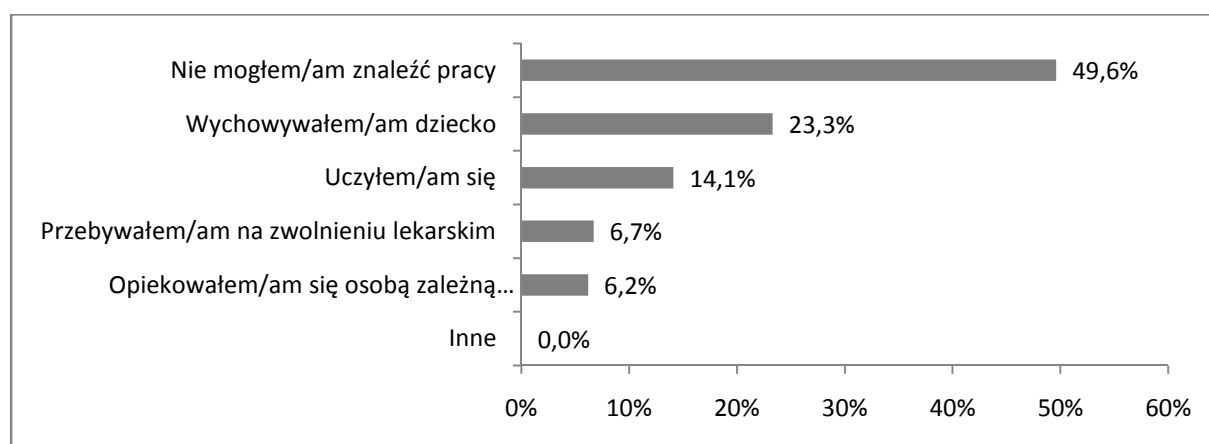
Wykres 18 - Posiadanie pracy 6 mc-y po projekcie– Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=796

Przyczyny nieposiadania zatrudnienia w większym stopniu dotyczą czynników nieleżących po stronie beneficjenta, takich jak wychowanie dzieci, nauka czy choroba.

Wykres 19 - przyczyny nieposiadania pracy - Priorytet VII

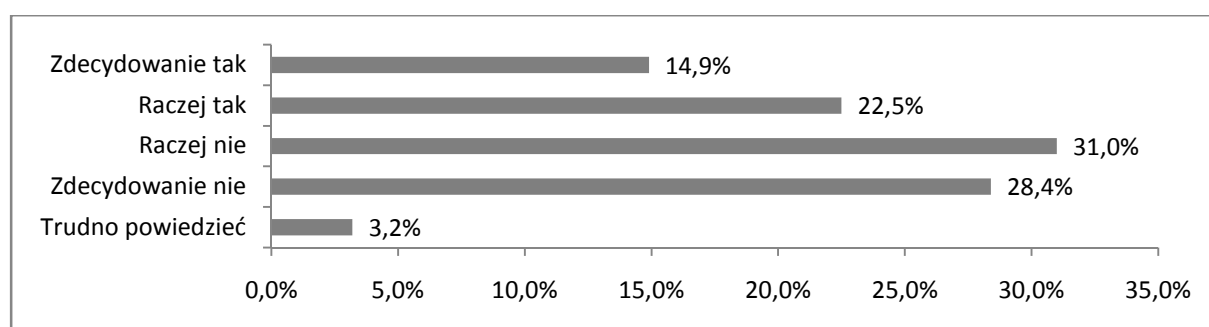

Źródło: Badanie CATI; N=796

Można również stwierdzić, iż osoby wsparte w ramach Priorytetu VII w mniejszym stopniu uznają wsparcie w ramach projektów jako użyteczne w kwestii uzyskania zatrudnienia. Warto jednak pamiętać, iż aktywizacja zawodowa jest w tym przypadku ważnym, lecz nie jedynym celem projektów.

„Jeżeli chodzi o integrację społeczną, to tutaj najlepszy efekt, jaki możemy sobie wyobrazić to to, że zmieniamy osobę z beneficjenta pomocy społecznej w podatnika, to jest istotna zmiana jakościowa. Dalej idące zmiany, te, których ja bym najbardziej oczekiwał, to są kwestie społeczne, czyli aktywność obywatelska i przedsiębiorczość, tylko one wymagają najwięcej czasu.”

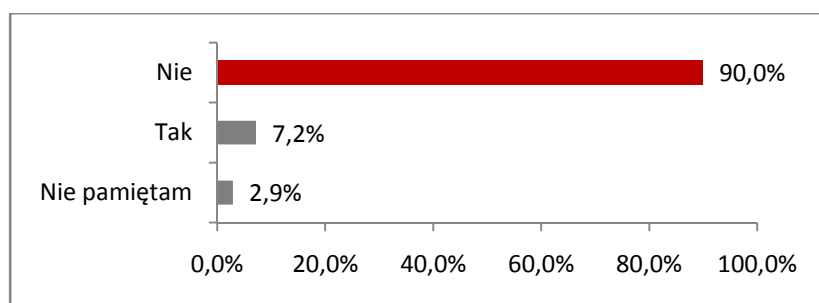
Wykres 20 - Ocena wpływu projektu na znalezienie zatrudnienia - Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=796

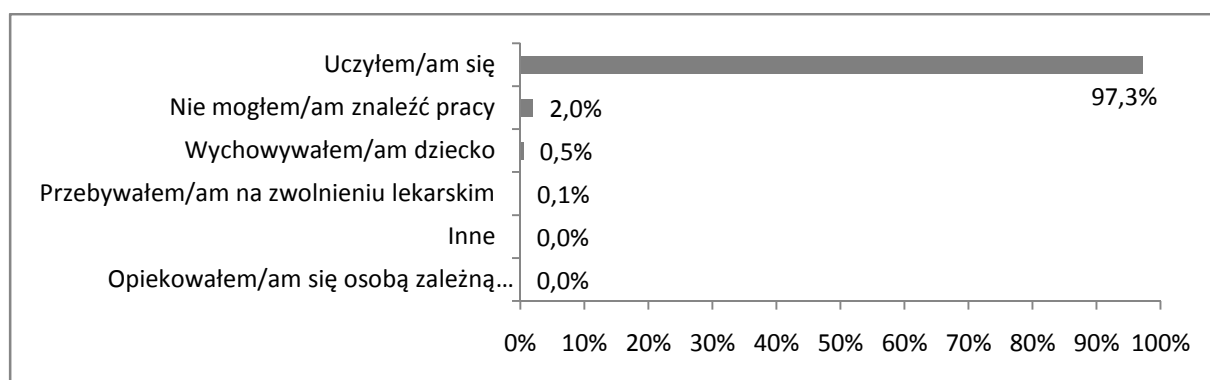
Z oczywistych względów efekt zatrudnieniowy w Priorytecie IX jest najniższy, gdyż większość uczestników kontynuowała naukę.

Wykres 21 - Posiadanie pracy 6 m-y po projekcie – Priorytet IX

Źródło: Badanie CATI; N=836

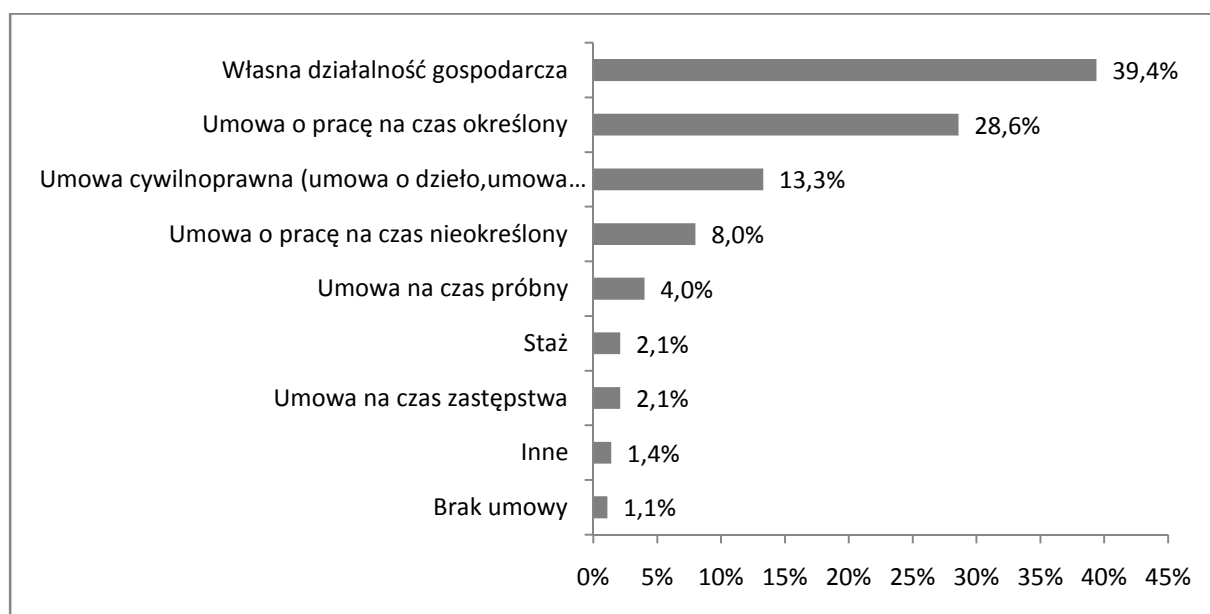
Wykres 22 - Przyczyny nieposiadania zatrudnienia - Priorytet IX

Źródło: Badanie CATI; N=836

O jakości efektów zatrudnieniowych projektów świadczy również rodzaj umowy o pracę, jaką posiadali uczestnicy wsparcia. W przypadku projektów rynku pracy, było to głównie samozatrudnienie. Udział umów o pracę na czas nieokreślony (będących tradycyjnie uznawanymi za najbardziej pożądane) wyniósł 8%, co nie jest wartością wysoką.

Wykres 23- Rodzaj umowy o pracę – Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=653

W przypadku osób, które ukończyły projekty integracji społecznej, najczęściej występującą formą stosunku pracy jest umowa na czas określony. Stosunkowo duży (ponad 10%) odsetek osób pracuje bez umowy, zaś umowa na czas nieokreślony występuje w mniej niż 5% przypadków.

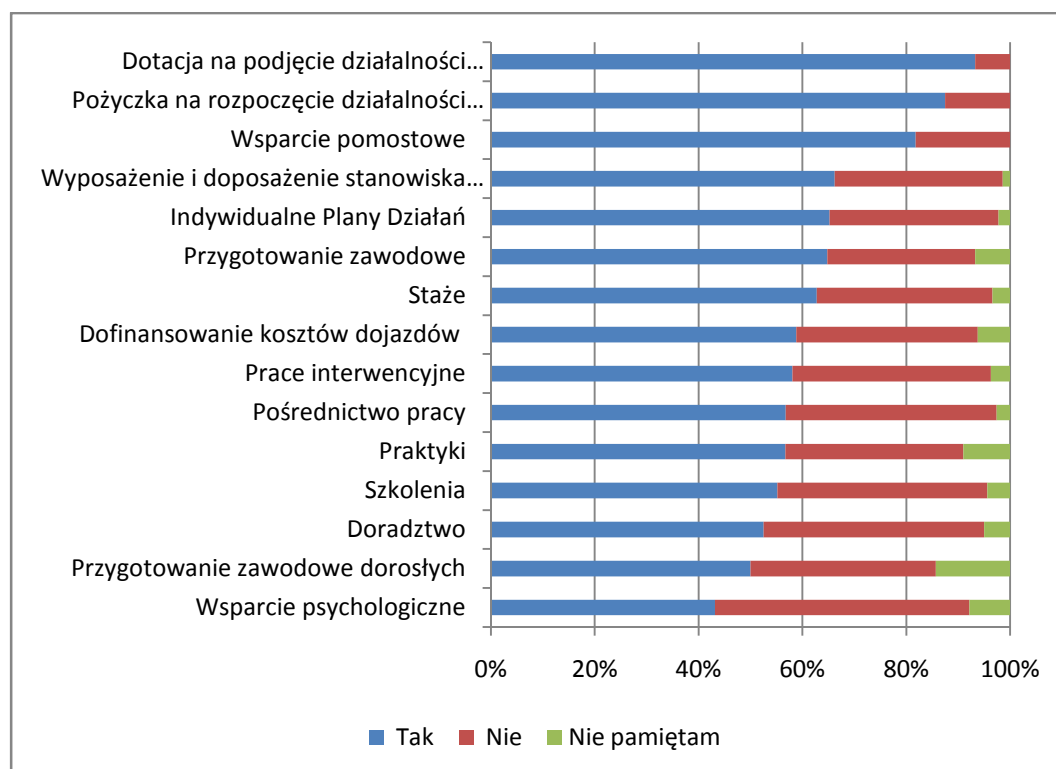
Wykres 24 - Rodzaj umowy o pracę – Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=248

Kolejnym elementem oceny jest przegląd wyników badania ilościowego pod kątem powiązania wsparcia udzielonego w ramach projektu z faktem posiadania zatrudnienia. Wyniki badania ilościowego wskazują na istotną zależność pomiędzy rodzajem udzielonego wsparcia a efektem zatrudnieniowym.

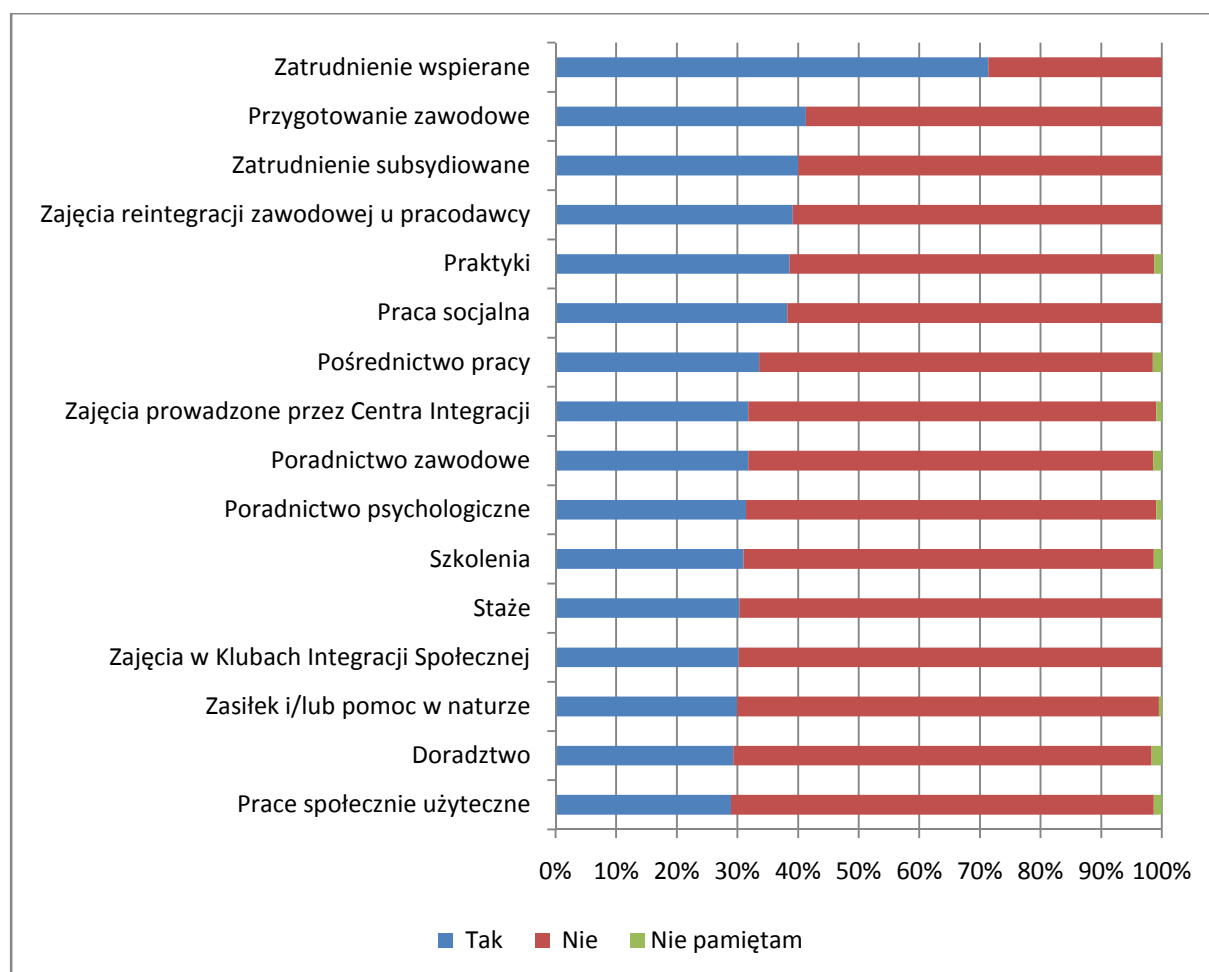
Wykres 25 - Posiadanie pracy 6mc-y po projekcie a forma wsparcia – Priorytet VI

Źródło: Badanie CATI; N=1055

W priorytecie VI zdecydowanie najwyższą efektywnością charakteryzują się formy wsparcia związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej. Należy jednak mieć na uwadze, iż wymogiem związanym z otrzymaniem dotacji na rozpoczęcie działalności jest utrzymanie miejsca pracy przez przynajmniej 12 miesięcy po założeniu firmy, co w sposób zasadniczy wpływa na wynik badania. W dalszej kolejności w zakresie efektywności zatrudnieniowej znajdują się instrumenty takie jak: wyposażenie stanowiska pracy, IPD, przygotowanie zawodowe czy staże. Szkolenia nie cechują się wysoką wartością pod tym względem, natomiast najniżej wypada wsparcie psychologiczne.

Wykres 26 - Posiadanie pracy 6mc-y po udziale w projekcie a forma wsparcia – Priorytet VII

Źródło: Badanie CATI; N=1032

Jeżeli chodzi o formy wsparcia w priorytecie VII, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników projektów, to zdecydowanie najkorzystniej wypadają te, które wiążą się z (przynajmniej czasowym) zatrudnieniem. Stosunkowo niski jest jednak udział szkoleń, które są najbardziej rozpowszechnioną formą wsparcia w ramach całego PO KL.

Należy mieć również na uwadze fakt, iż analizowane formy wsparcia nie występowały zazwyczaj w projektach pojedynczo, a w przypadku niektórych (np. realizacja IPD) realizacja była wręcz obowiązkowa z uwagi na konieczność uzyskania przez IP odpowiedniej wartości powiązanego z daną formą wsparcia wskaźnika.

Kolejnym zagadnieniem w ramach analizy użyteczności wsparcia, jest odpowiedź na pytanie: Jaki wpływ wywarła realizacja PO KL na wzrost doświadczenia instytucji wdrażającej program i jak działalność tej instytucji jest oceniana przez beneficjentów aplikujących o środki unijne? Jeżeli chodzi o pierwszą część zagadnienia, to ocena instytucji jest zdecydowanie pozytywna. Badani podkreślali kluczową rolę wzajemnego uczenia się w trakcie realizacji PO KL, co ich zdaniem zaowocowało coraz lepszym wdrażaniem programu. Ze strony IP pojawiły się głosy wskazujące na istotną rolę doświadczenia instytucjonalnego pochodzącego jeszcze z okresu programowania 2004-2006. Głównym osiągnięciem IP w bieżącym okresie programowania, było utworzenie sprawnego systemu absorpcji środków z PO KL. Podkreślała to większość uczestników badań jakościowych, zarówno ze strony projektodawców jak i osób bezpośrednio zaangażowanych we wdrażanie programu.

„Efektywność wdrażania PO KL-a na tle kraju. WUP szczeciński zorganizował bardzo sprawny system wdrażania PO KL-a (...) który jest w stanie efektywnie wykonywać swoje zadanie.”

Zachodniopomorscy projektodawcy mają również świadomość, iż tempo wdrażania PO KL na tle kraju było realizowane w sposób ponadprzeciętny i wiążą ten fakt z wysiłkami IP. Zdają sobie również sprawę, iż większość wymogów o charakterze „biurokratycznym” wynika z uregulowań, na które WUP w Szczecinie nie ma wpływu. Ocena instytucji jest w przeważającej liczbie przypadków pozytywna a ocena ta poprawia się wraz z upływem czasu.

„Instytucje porozumiewają się na stopie elastycznej. IP odchodzi od biurokracji, jest nastawiona na zrealizowanie projektu pozytywne, pomaga beneficjentom. Z mojego punktu widzenia wynika, że to są bardzo dobre relacje, bardzo się poprawiły z upływem czasu.”

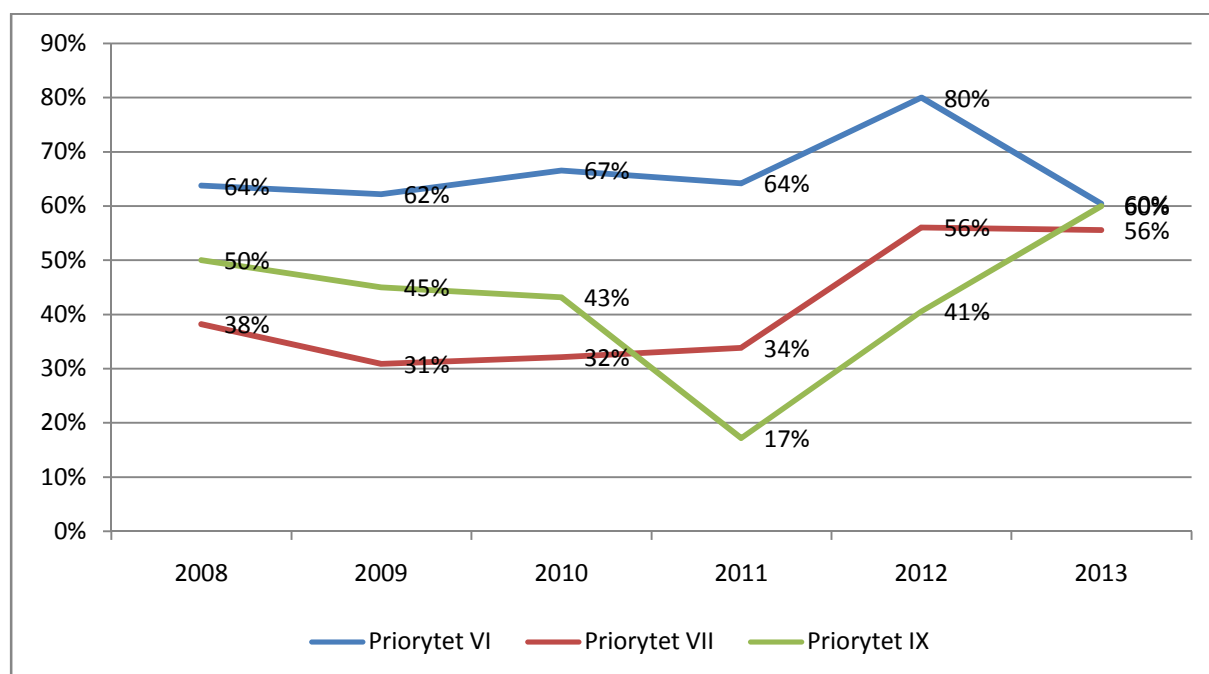
Jako jeden z kluczowych elementów jakie wpłynęły na sprawność IP w zakresie wdrażania programu, wymieniana jest przede wszystkim struktura wdrażania PO KL oparta o jedną instytucję na poziomie regionalnym. Głównym mankamentem tego rozwiązania był brak wiedzy w obszarach nie będących dziedziną działalności WUP, jednak dotyczyło to w głównej mierze początku wdrażania programu. W miarę zdobywania doświadczenia merytorycznego instytucja zbudowała system wdrażania, który sprawdził się w realiach PO KL, co pozwoliło na uzyskanie dobrych wyników w zakresie efektywności wydatkowania środków.

5.4. Trwałość efektów zrealizowanych projektów

Trwałość rezultatów osiągniętych w wyniku realizacji projektów zależy w głównej mierze od charakteru realizowanego wsparcia. Pierwszym rozróżnieniem jest w tym przypadku grupa docelowa projektu, którą mogą być osoby lub instytucje. Kolejny podział w zakresie kategorii trwałości projektów zależy bezpośrednio od celu wsparcia w projektach. Inną bowiem miarą należy traktować projekty nastawiane na doraźną interwencję, inną zaś projekty, których celem jest budowa potencjału instytucjonalnego. Nie zawsze również fakt osiągnięcia wskaźników projektu oraz jego prawidłowe zamknięcie pod względem finansowym gwarantuje osiągnięcie rezultatów długofalowych.

Stosunkowo łatwo wskazać czas, w jakim utrzymują się efekty zatrudnieniowe projektów w ramach działań skierowanych bezpośrednio od osób.

Wykres 27 - Posiadanie zatrudnienia (w momencie badania) w zależności od roku ukończenia udziału w projekcie

Źródło: Badanie CATI; N=1055; N=1032; N=1057

Jak widać na powyższym wykresie, największy spadek odsetka osób posiadających zatrudnienie występuje dwa lata po zakończeniu wsparcia. Dotyczy to w podobnym stopniu priorytetu VI i VII, gdzie odsetek ten zmniejsza się o około 20 punktów procentowych. W przypadku priorytetu IX wyjątkowo niska wartość nie oznacza drastycznego pogorszenia się sytuacji zawodowej uczestników, ponieważ większość z nich nadal się uczy. W kolejnych latach po zakończeniu wsparcia wartości wskaźnika wyraźnie się stabilizują.

Jedno z głównych pytań badawczych w obszarze trwałości, na jakie odpowiedzieć miało niniejsze badanie ewaluacyjne, dotyczyło czynników, jakie wpływają na zwiększenie trwałości wsparcia. Mając na uwadze wyniki zrealizowanych dotychczas badań ewaluacyjnych oraz informacje pozyskane w ramach wywiadów, pierwszym czynnikiem, jaki istotnie wpływa na trwałość projektów jest dopasowanie interwencji do realnych potrzeb grupy docelowej. Niskie dopasowanie może wynikać z takich elementów jak:

- dezaktualizacja diagnozy
- brak komplementarności działań
- zbyt krótki czas oddziaływania interwencji
- zbyt wąski zakres wsparcia

„Ważne jest, aby zintensyfikować okres wsparcia, czyli żeby maksymalnie skrócić moment od diagnozy, do realizacji wsparcia. Mam wrażenie, że konkursy nie zawsze się sprawdzają. Bo okres, od kiedy konkurs jest ogłoszony, do momentu oceny, przez tą ocenę musi przejść, do momentu przejścia ścieżki proceduralnej, aż do momentu rzeczywistej realizacji wsparcia, bo potem ta rekrutacja, to jest zbyt długo i to był ogromny moim zdaniem minus perspektywy, dobrze by było to skrócić”

Respondenci wskazywali również na brak odpowiedniego poziomu komplementarności działań w ramach poszczególnych priorytetów. Jak stwierdził trafnie jeden z uczestników wywiadów indywidualnych:

„Tutaj dużym minusem planowania POKL-u było, że to wsparcie było osobno. Osobno szedł rynek pracy, osobno edukacja i szkolnictwo zawodowe, osobno szło wsparcie dla przedsiębiorców, to się powinno przenikać”.

Problem komplementarności nie dotyczył jedynie kwestii łączenia wsparcia w ramach poszczególnych priorytetów programu. Zwracano uwagę na brak praktycznych i skutecznych mechanizmów łączących wsparcie oferowane w ramach EFS z e wsparciem w ramach innych funduszy strukturalnych. Zwłaszcza dotyczyło to możliwości uzupełniania działań inwestycyjnych poprzez wsparcie PO KL.

„Często brakuje takiego wsparcia łączonego. Na początku inwestycja, a później działanie, te projekty miękkie. Mam pomysł, jakiś ośrodek edukacji przyrodniczej – fajny teren, miejsce, trzeba jakąś inwestycję zrealizować i po zakończonej inwestycji wejść z projektami miękkimi – tego mi brakuje, nie ma czegoś takiego.”

Jednym z głównych czynników wpływających na trwałość efektów wsparcia jest jego odpowiednia intensywność oraz dostosowanie do potrzeb grupy docelowej. Dotyczy to zwłaszcza projektów z zakresu integracji społecznej, których zadaniem jest zmiana nastawienia i postaw całych grup społecznych (osoby wykluczone i ich otoczenie). Biorąc pod uwagę maksymalny czas na realizację projektów w ramach komponentu regionalnego (terminy zakończenia projektów wskazane w ramach dokumentacji konkursowych), można stwierdzić, iż czas na realizację tego typu projektów był zbyt krótki.

„Miałem taką rozmowę z osobami, które realizują projekty na terenach po PGR-owskich, że oni szacują to na 5 lat, trzeba 5 lat pracy w środowisku, żeby zaistniała tam jakaś środowiskowa zmiana, dlatego że mówimy o pracy z osobami, które często od 90 roku nie pracują, więc dzieci, które się tam rodzą nigdy nie funkcjonowały w środowisku, gdzie praca byłaby elementem dnia codziennego, więc to wymaga bardzo istotnych zmian.”

Motyw oddziaływania projektów na ograniczonym obszarze społeczności lokalnych pojawił się w trakcie badania również w innym kontekście. Zdaniem respondentów właśnie w takich małych

społecznościach najlepiej uwidaczniają się efekty wsparcia projektowego, które „giną” w przypadku projektów realizowanych w dużych ośrodkach miejskich.

„W dużych aglomeracjach miejskich efekty projektów, które są realizowane rozmywają się, na aglomerację. A jak się realizuje w małej społeczności, gminie, która jest białą plamą, jak jakiś jeden projekt w małej społeczności zostanie – no to jest super, efekty tego projektu szybciej widać w tych małych miejscowościach”

Na trwałość wpływają również czynniki związane z kompleksowością wsparcia. Jak można wywnioskować z opinii respondentów, realizacja najpopularniejszej w PO KL formy wsparcia, jaką są szkolenia, nie wiąże się z uzyskaniem efektów równie trwałych, jak w przypadku łączonych form wsparcia. Jak stwierdził to jeden z respondentów:

„Trwałość i efektywność jest większa niż projekty, które w swoim obszarze mają tylko szkolenia. Zdobywa się kolejny papier, który często jest niewykorzystywany później.”

Ostatnią poruszaną kwestią odnoszącą się do trwałości był problem dotyczący utrzymania rezultatów projektów po zakończeniu finansowania. Istnieją uzasadnione obawy, iż powstałe w wyniku realizacji projektów rozwiązania nie będą kontynuowane po zakończeniu projektu.

„Największe obawy są przy tym wsparciu związanym z infrastrukturą np. przedszkola, czyli wyposażyliśmy, otworzyliśmy, wyremontowaliśmy, mieliśmy projektowe wsparcie na funkcjonowanie tego, działało, skończył się projekt, przestaje działać tak, jeżeli umowa wymusza funkcjonowanie przez jakiś okres to działało, natomiast później niestety nie, czyli u nas nie ma jeszcze takiej refleksji, co będzie się działo po zakończeniu finansowania, cały czas mamy taką nadzieję, że projekt jest rzeczywiście na określony czas, ale później pewnie pojawi się kolejny projekt, czyli projekt nie jest impulsem do stałej zmiany tylko jest sposobem na funkcjonowanie.”

Znaczącym przykładem takiego stanu rzeczy jest (badany przez IP w roku 2012) obszar ekonomii społecznej, a zwłaszcza część dotycząca ośrodków wspierających podmioty ekonomii społecznej. Jak wskazują wyniki badania dedykowanego obszarowi ekonomii społecznej, trwałość ośrodków wspierających ograniczona była głównie do okresu realizacji projektów. Skutkiem tego było zamykanie kolejnych OWES, które nie były w stanie utrzymać się bez wsparcia PO KL. Dopiero od roku 2012 WUP w Szczecinie wymagał od projektodawców kontynuacji działań po zakończeniu projektu.

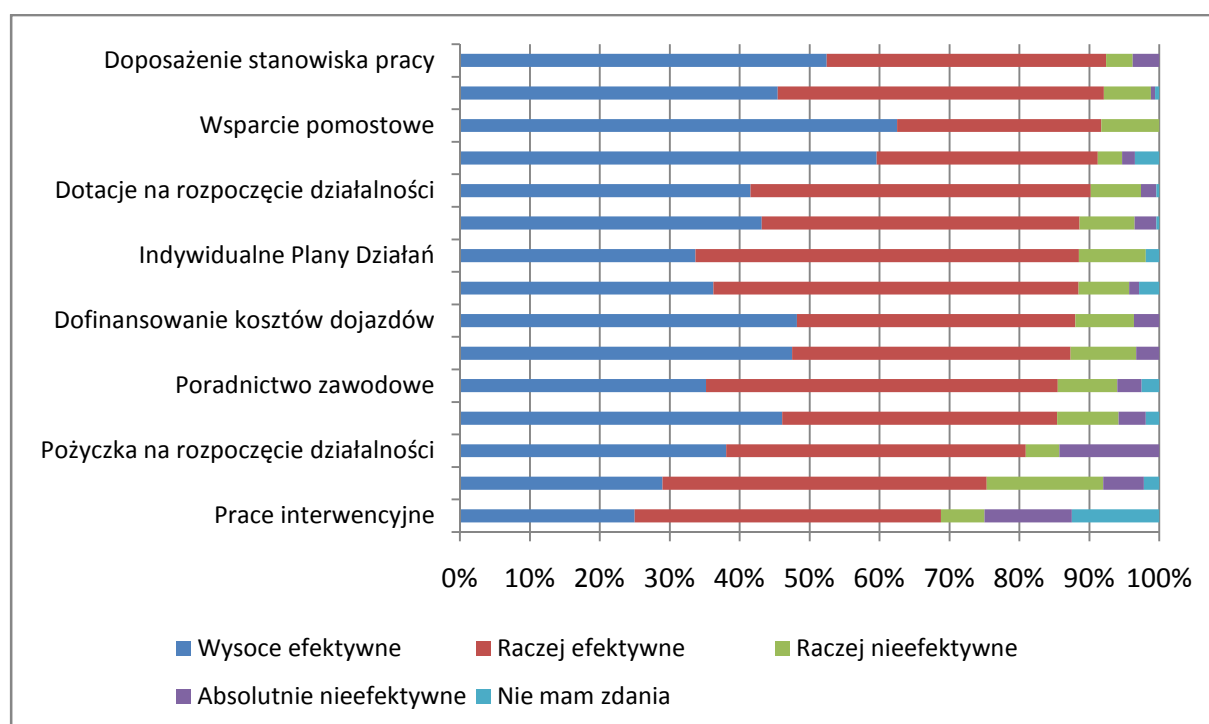
Odrębnym zagadnieniem związanym z trwałością projektów jest kwestia dalszych losów partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów. Biorąc pod uwagę materiał zebrany w ramach metod jakościowych, stwierdzić należy, iż w opinii uczestników badania perspektywy rozwoju partnerstw są bardzo dobre. Raczej rzadko współpraca pomiędzy partnerami ustaje po zakończeniu projektu. Wyjątkiem jest sytuacja, w której partnerstwo zostało zawiązane wyłącznie w celu spełnienia określonych kryteriów oceny, tam trwałość efektów zanika zazwyczaj po zakończeniu projektu.

5.5. Efektywność realizowanych operacji

Kolejnym kryterium oceny realizowanych w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie zachodniopomorskim była efektywność. Rozumiana z jednej strony jako stosunek nakładów środków finansowych do osiągniętych rezultatów, z drugiej strony jako zdolność wsparcia do ekonomicznego zaspokajania ich potrzeb. To drugie rozumienie związane jest w większym stopniu z perspektywą uczestników projektów, który oceniać mogli w większym stopniu np. ilość czasu i energii poświęconą przez nich na udział w projekcie w stosunku do uzyskanych przez nich korzyści.

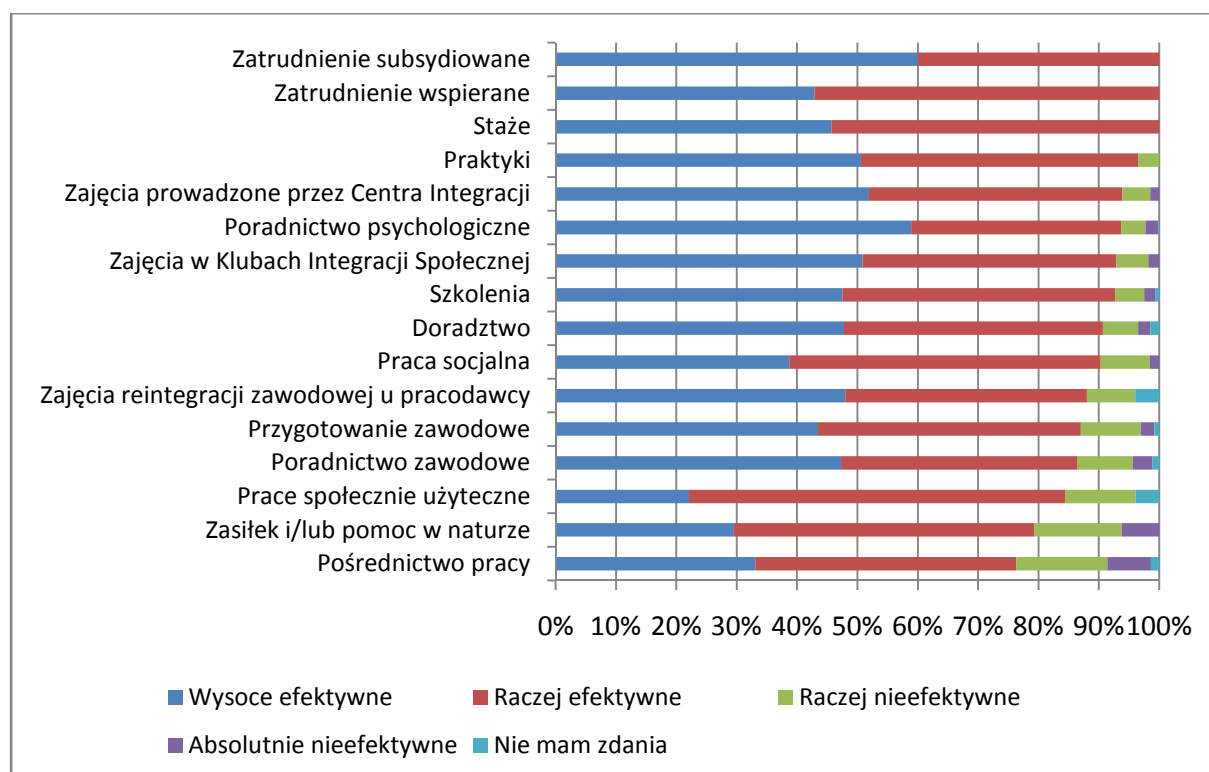
Przedstawione w poniższych tabelach dane wskazują na wysoką ocenę wsparcia w tym zakresie. W ramach wszystkich badanych priorytetów ponad 80% respondentów wskazała na odpowiedzi pozytywne. Wyjątkiem jest jedynie pośrednictwo pracy (zarówno w ramach Priorytetu VI i VII) oraz prace interwencyjne w ramach Priorytetu VI.

Wykres 28 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet VI

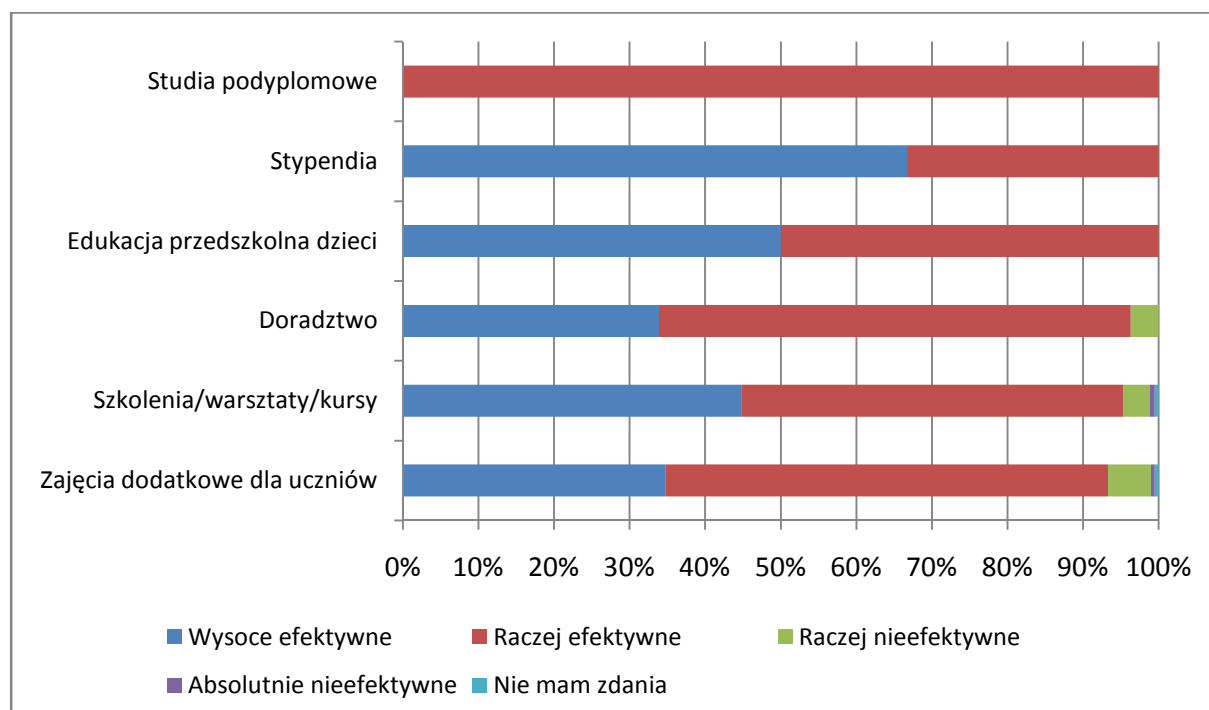
Źródło: badanie CATI; N=1055

Wykres 29 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet VII

Źródło: badanie CATI; N=1032

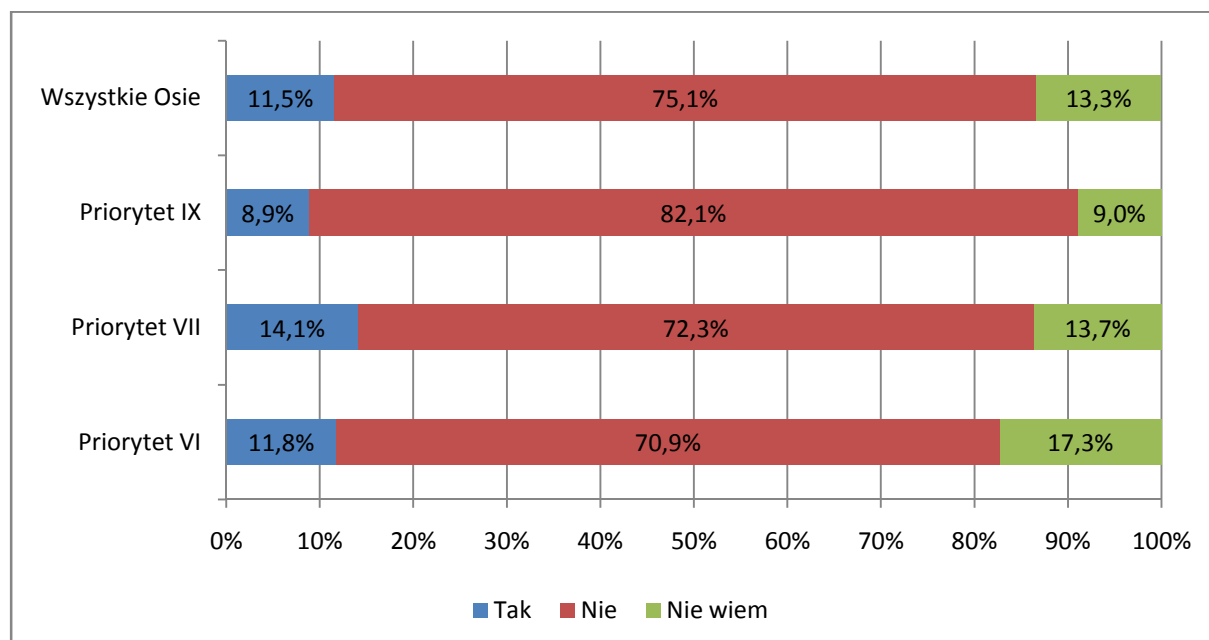
Wykres 30 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet IX

Źródło: badanie CATI; N=1057

Kolejnym źródłem wiedzy na temat efektywności realizowanych działań jest ocena uczestników projektów w zakresie możliwości osiągnięcia identycznych rezultatów przy zaangażowaniu mniejszej ilości nakładów.

Tabela 7 - Czy takie same rezultaty projektu można by było uzyskać przy niższych nakładach?

Źródło: badanie CATI; N=1055; N=1032; N=1057

Jak można wywnioskować z udzielonych odpowiedzi, większość uczestników nie widziała możliwości obniżenia kosztów projektów bez utraty ich rezultatów. Należy jednak pamiętać, iż nie mieli oni zazwyczaj pełnej wiedzy na temat wszystkich kosztów, jakie związane były z realizacją projektów. Warto zatem zwrócić się do opinii grup, które w większym stopniu mają świadomość realnych kosztów interwencji, czyli pracowników systemu wdrażania i projektodawców. Ci ostatni w pewnym stopniu podzielają opinię uczestników w zakresie efektywności. Jak stwierdził jeden z badanych projektodawców:

„Myślę, że można wszystko za mniejsze pieniądze. Tylko efekt w większości przypadków nie będzie taki sam. Żeby zrobić coś dobrze i efekt był ponadprzeciętny, trzeba wyłożyć odpowiednią ilość środków. Nie da się za małe pieniądze zrobić czegoś dobrze.”

Z drugiej strony mają oni świadomość, iż duża część ich zaangażowania w obsługę projektów wynika z, ich zdaniem, nadmiernej ilości dokumentów w projektach. Podkreślają, iż spełnianie wymogów „biurokratycznych” zajmuje zbyt dużo czasu i pochłania ich zasoby, które mogłyby być wykorzystane do lepszej realizacji projektów.

„To już nie chodzi o papier, tylko chodzi przede wszystkim o to, że gdybyśmy zliczyli czas, jaki poświęcamy na realne zarządzanie, monitorowanie, a ile na wytwarzanie dokumentów potrzebnych IP to nie jest optymistyczne (...) przecież moje tabele z NSRO, czyli miesięczne karty czasu pracy w żaden sposób nie wpływają na jakość świadczonych usług.”

Z kolei pracownicy instytucji systemu wdrażania mając ze swojej perspektywy widok na strukturę kosztów w ramach poszczególnych projektów, wypowiadają się o kosztach obsługi projektów raczej negatywnie, oceniając je jako zbyt rozbudowane. Warto jednak zwrócić uwagę, iż ostateczny kształt budżetu jest wynikiem oceny merytorycznej projektu, zatem to na tym etapie powinno się zadbać o jego racjonalność.

Skutecznym, zdaniem niektórych pracowników IP, rozwiązaniem w zakresie zwiększenia efektywności kosztowej, jest wprowadzanie limitów i katalogów kosztów. Jak stwierdziła to jedna z badanych osób:

„Mamy obraz sytuacji przed wprowadzeniem katalogu kosztów i po. I projekty zmniejszyły swoją wartość o 1/3”

Z pewnością jest to dobry kierunek, aczkolwiek najefektywniejszym rozwiązaniem w tym zakresie jest podejście, które można określić jako „kontraktowanie rezultatów”. Trafnie opisuje je poniższy cytat:

„Więc uważam, że dużo lepiej jednak byłoby przyjąć taki powiedzmy przetargowy sposób rozliczania, kiedy się płaci określoną kwotę za osiągnięcie określonych rezultatów, a nie sztucznie rozdmuchuje się koszty po to, żeby je później jakoś tam przekazać osobom, znaczy, żeby one zostały w instytucji. Więc gdyby nam się to udało rozwiązać, to te projekty, które by zaczęły konkurować też ceną wtedy, bo jakby za te same efekty można byłoby ceny porównywać, byłyby pewnie bardziej efektywne finansowo.”

Stosowanie takiego podejścia wymaga jednak jasnej i nie budzącej wątpliwości standaryzacji „kontraktowanych” rezultatów. W przeciwnym przypadku pojawić się może niebezpieczeństwo znacznej utraty jakości wsparcia.

5.6. Skuteczność wsparcia

O skuteczności wsparcia w ramach programu świadczy z jednej strony stopień, w jakim zrealizowane zostały jego wskaźniki, z drugiej strony poczucie, iż problem, który był przyczyną rozpoczęcia interwencji został rozwiązany. O ile w przypadku realizacji wskaźników ocena jest dosyć prosta, to już dokładne stwierdzenie, na ile wsparcie PO KL przyczyniło się do rozwiązania problemów w danym obszarze problemowym jest zadaniem trudniejszym.

PRIORYTET VI		
Cel szczegółowy 1	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy	100%	98%
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	4347	8502
Cel szczegółowy 2	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (15-24 lata)	Nie dotyczy	1408
Cel szczegółowy 3	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (przekazanych osobom w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy)	Nie dotyczy	4007
Cel szczegółowy 4	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (przekazanych osobom w wieku 50-64 lata)	Nie dotyczy	850

Źródło: Sprawozdanie z realizacji komponentu regionalnego PO KL. Stan na 31.12.2012

PRIORYTET VII		
Cel szczegółowy 1	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zostali objęci kontraktami socjalnymi	10%	13,28%
Odsetek klientów instytucji pomocy społecznej będących w wieku aktywności zawodowej i niepracujących, którzy w ramach Priorytetu zostali objęci działaniami aktywnej integracji	15%	15,95%
Odsetek pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy podnieśli swoje kwalifikacje	100%	86,65%
Cel szczegółowy 2	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta

Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Priorytetu, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie	7	0
---	---	---

Źródło: Sprawozdanie z realizacji komponentu regionalnego PO KL. Stan na 31.12.2012

PRIORYTET VIII		
Cel szczegółowy 1	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek przedsiębiorstw, których pracownicy zakończyli udział w szkoleniach w ramach Priorytetu - w ogólnej liczbie aktywnych przedsiębiorstw	6%	3,78%
Cel szczegółowy 2	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Relacja liczby pracowników zagrożonych utratą pracy i osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi objętych działaniami szybkiego reagowania w stosunku do liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi, zgłaszanymi do urzędów pracy	10%	103,17%

Źródło: Sprawozdanie z realizacji komponentu regionalnego PO KL. Stan na 31.12.2012

PRIORYTET IX		
Cel szczegółowy 1	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie	20%	18,09%
Odsetek osób w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w stosunku do całkowitej liczby osób w tej grupie wiekowej	1%	0,07%
Cel szczegółowy 2	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na:	60%	41,19%
a) obszary miejskie	42%	38,46%
b) obszary wiejskie	80%	45,17%
Odsetek szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	70%	37,87%
Cel szczegółowy 3	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe w relacji do wszystkich szkół tego typu	50%	52,44%
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych, w relacji do wszystkich szkół tego typu	38%	22,22%

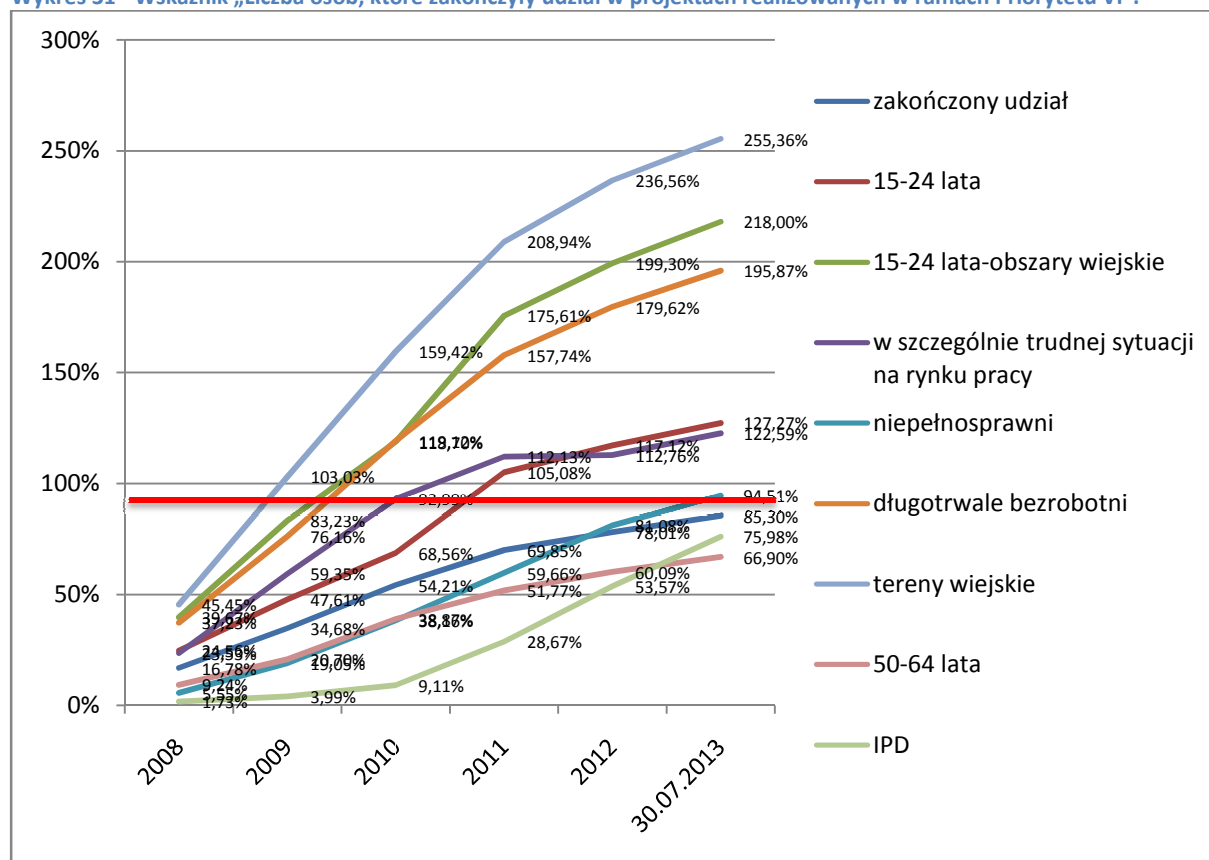
Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach Priorytetu	13 689	2017
Cel szczegółowy 4	Wartość zakładana	Wartość osiągnięta
Odsetek nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje w wyniku doskonalenia zawodowego w krótkich formach w relacji do ogólnej liczby nauczycieli, w tym:	11%	19,60%
a) nauczyciele na obszarach wiejskich	33%	36,99%
b) nauczyciele kształcenia zawodowego	8%	9,60%

Źródło: Sprawozdanie z realizacji komponentu regionalnego PO KL.Stan na 31.12.2012

Z punktu widzenia wskaźników programowych, określonych zarówno na poziomie rezultatu, jak i wpływu, stwierdzić można z dużą dozą pewności, iż zostaną one do końca realizacji programu osiągnięte w przeważającej większości przypadków.

Podobna sytuacja dotyczy wskaźników o charakterze produktowym. W momencie realizacji niniejszego badania, większość z nich była już zrealizowana lub nawet znacznie przekroczona. Na kolejnych wykresach przedstawiono dynamikę ich osiągania w poszczególnych latach realizacji programu. W załączniku 3 umieszczono tabele w których wskazano wartości docelowe poszczególnych wskaźników oraz stopień ich realizacji w poszczególnych latach.

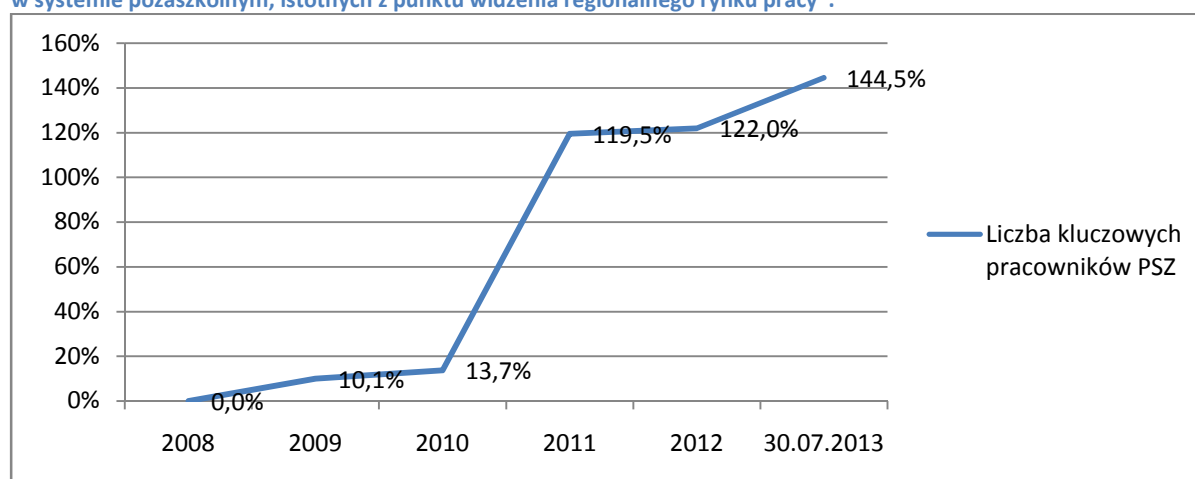
Wykres 31 - Wskaźnik „Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VI”.

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Do końca lipca 2013 roku wskaźnik pn. „liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VI” został zrealizowany w 85,30%. Analizując poziom osiągniętych wskaźników w odniesieniu do grup osób kończących udział w projektach, należy zauważyć, że 4 wskaźniki są na poziomie poniżej 100% (liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania - 75,98%; liczba osób w wieku 50-64 lata - 66,90%; liczba osób niepełnosprawnych - 94,51%). Pozostałe wskaźniki do końca lipca 2013 roku szacowano na poziomie powyżej 100%, 2 z nich osiągnęły wartość powyżej 200%, tj. liczba osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie (218%) oraz liczba osób z terenów wiejskich (255,36%).

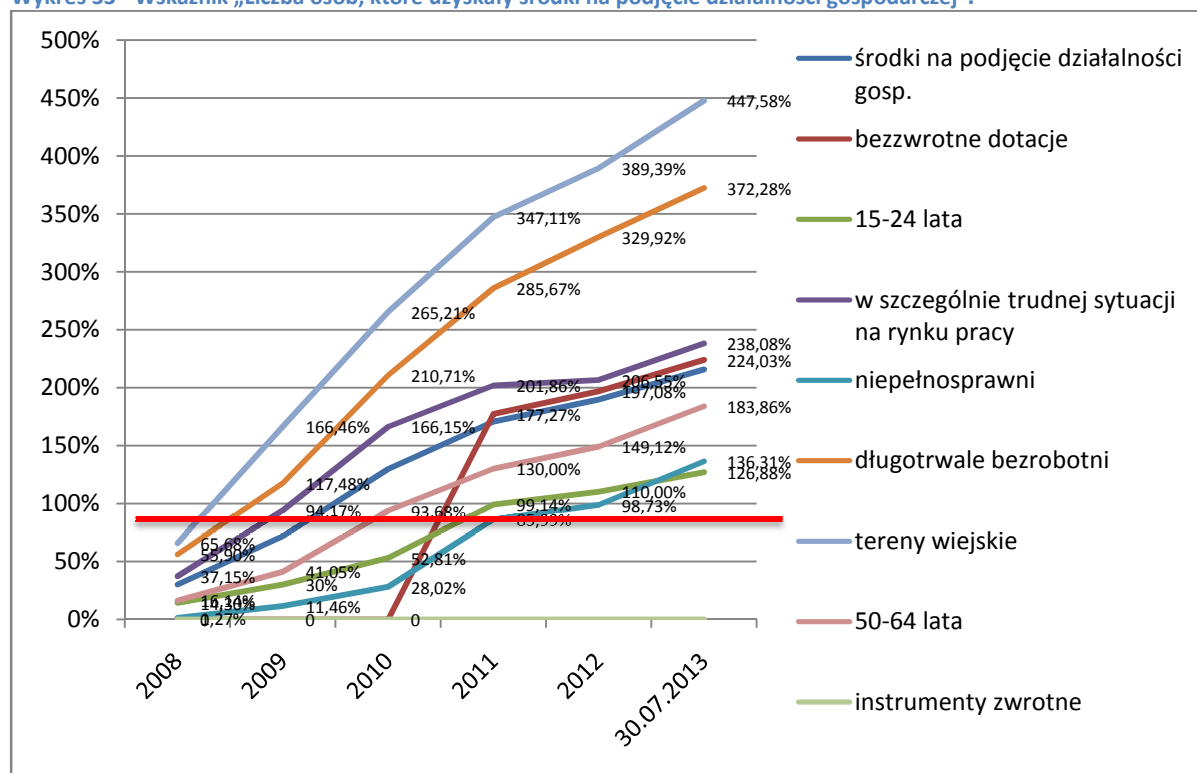
Wykres 32 - Wskaźnik „Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy”.

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Obserwuje się dynamiczny wzrost wskaźnika pn. „liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy” w latach 2010 - 2011. Do roku 2010 był on na poziomie 13,72%, by w roku 2011 osiągnął realizację w 119,51%. Do końca lipca 2013 r. wyniósł on 144,51%.

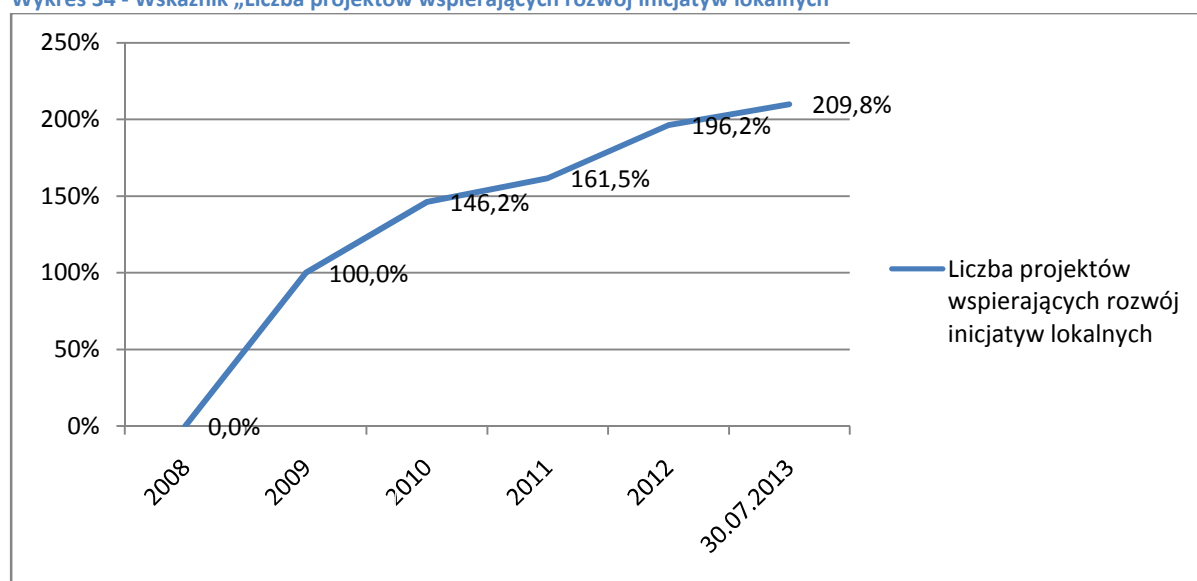
Wykres 33 - Wskaźnik „Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej”.

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Do końca lipca 2013 roku wszystkie wskaźniki dotyczące osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej zostały osiągnięte w 100%. Najwyższy poziom wskaźnika obserwujemy w przypadku liczby osób z terenów wiejskich (447,6%) oraz wśród osób długotrwale bezrobotnych (372%). Powyżej 200% wartości mają takie wskaźniki jak: Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej (215,8%) oraz osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (238,1%), osoby, które otrzymały bezzwrotne dotacje (224%).

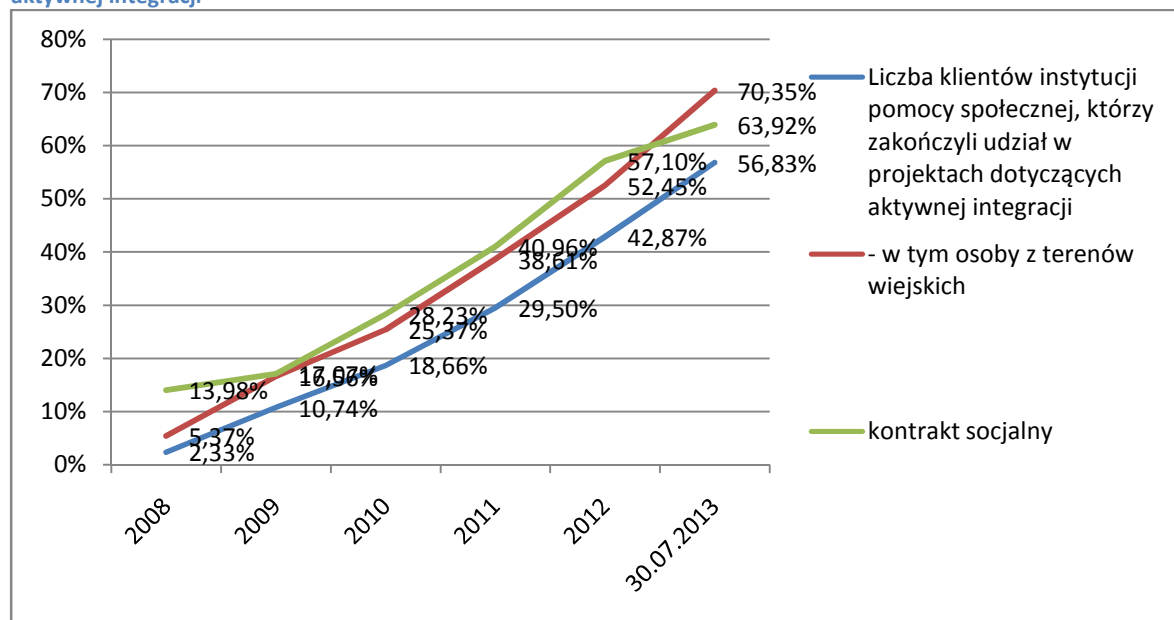
Wykres 34 - Wskaźnik „Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych”

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Poziom wskaźnika odnośnie projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych sukcesywnie rósł od roku 2008. Najwyższy wzrost wskaźnika odnotowuje się w latach 2009 - 2010. Do końca lipca 2013 roku osiągnął on wartość na poziomie 209,82% realizacji.

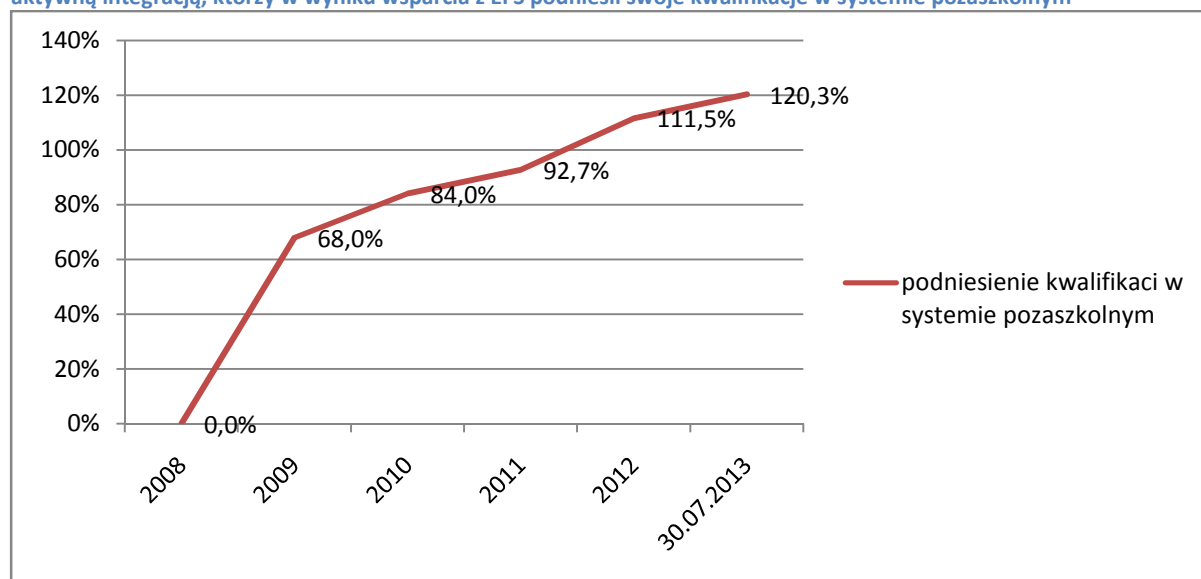
Wykres 35. Wskaźnik- „Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji”

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Wskaźnik odnoszący się do liczby klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji do końca lipca 2013 r. został osiągnięty w 56,83%. Jego dynamika wzrostu jest względnie stała. Dodatkowo wskaźnik ten uwzględnia udział osób z terenów wiejskich, który w roku 2013 wyniósł 70,35%. Natomiast wskaźnik odnoszący się do „liczby klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów” do tego czasu zostało osiągnięty w 63,92%.

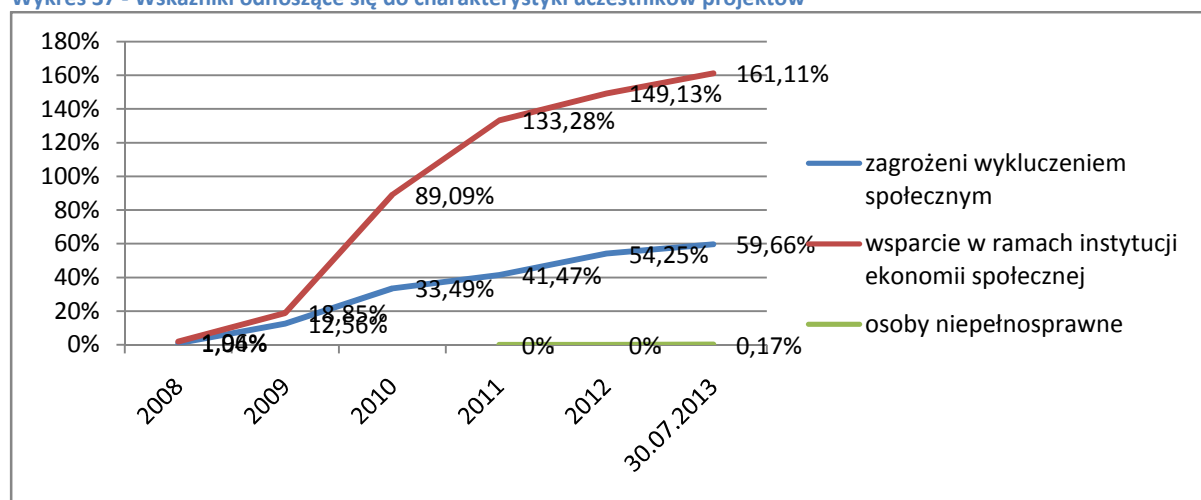
Wykres 36 - Wskaźniki „Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym”

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Wskaźnik dotyczący liczby pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym na koniec lipca 2013 r. wyniósł 120,26%. Nie są zauważalne znaczne zmiany w dynamice jego wzrostu, począwszy od roku 2009 obserwuje się tendencję wzrostową wskaźnika.

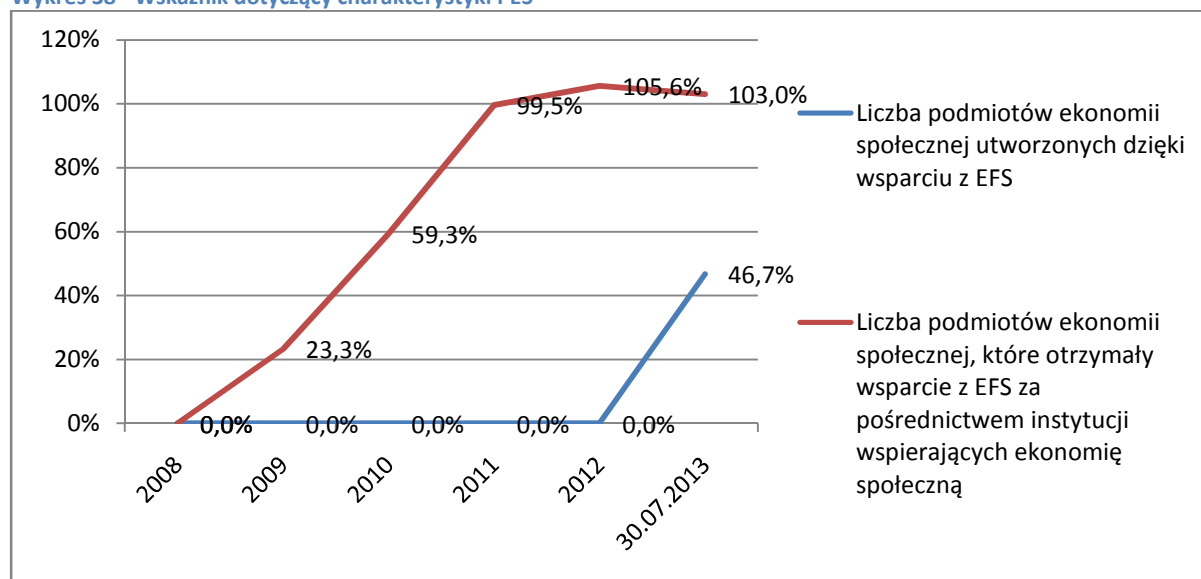
Wykres 37 - Wskaźniki odnoszące się do charakterystyki uczestników projektów

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Wskaźnik „liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie” na koniec lipca 2013 r. osiągnął wartość na poziomie 161,11%. W tym wskaźnik osób niepełnosprawnych wyniósł 0,17% (jest to pierwsza wartość wskaźnika, którą odnotowano od roku 2008). Natomiast wartość realizacji indeksu „liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej” wyniosła do tego czasu 59,66%.

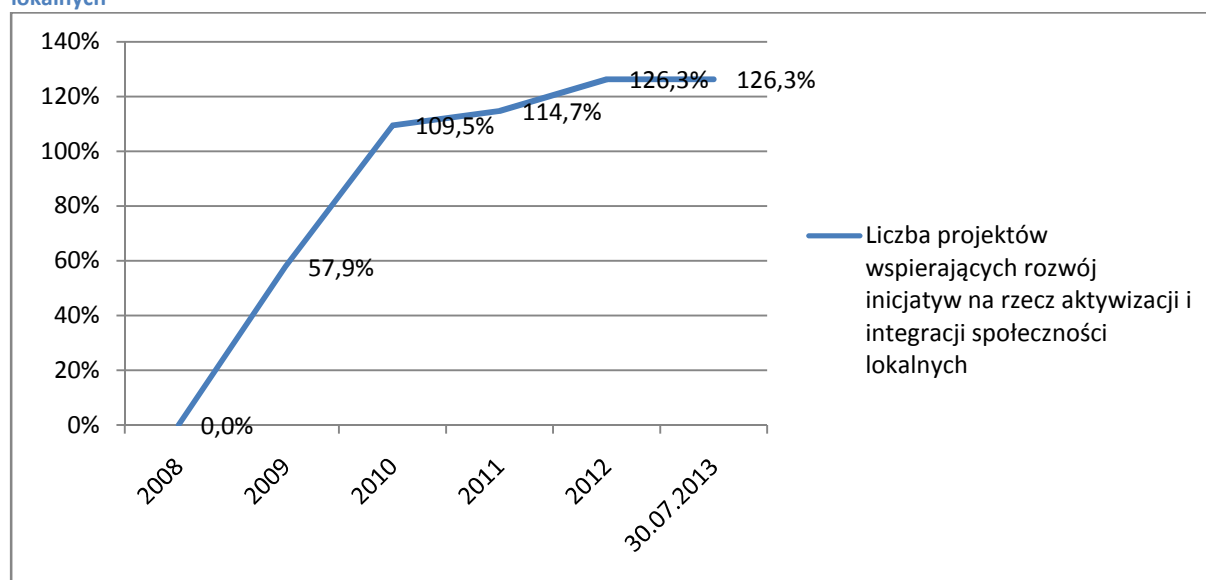
Wykres 38 - Wskaźnik dotyczący charakterystyki PES

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną odnotowuje najwyższy wzrost w latach 2011 - 2013 (pod koniec lipca 2013 r. wynosił 103,02% realizacji). Wzrost liczby podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS zauważalny jest od roku 2013 (osiągnięto 46,67% wartości indeksu).

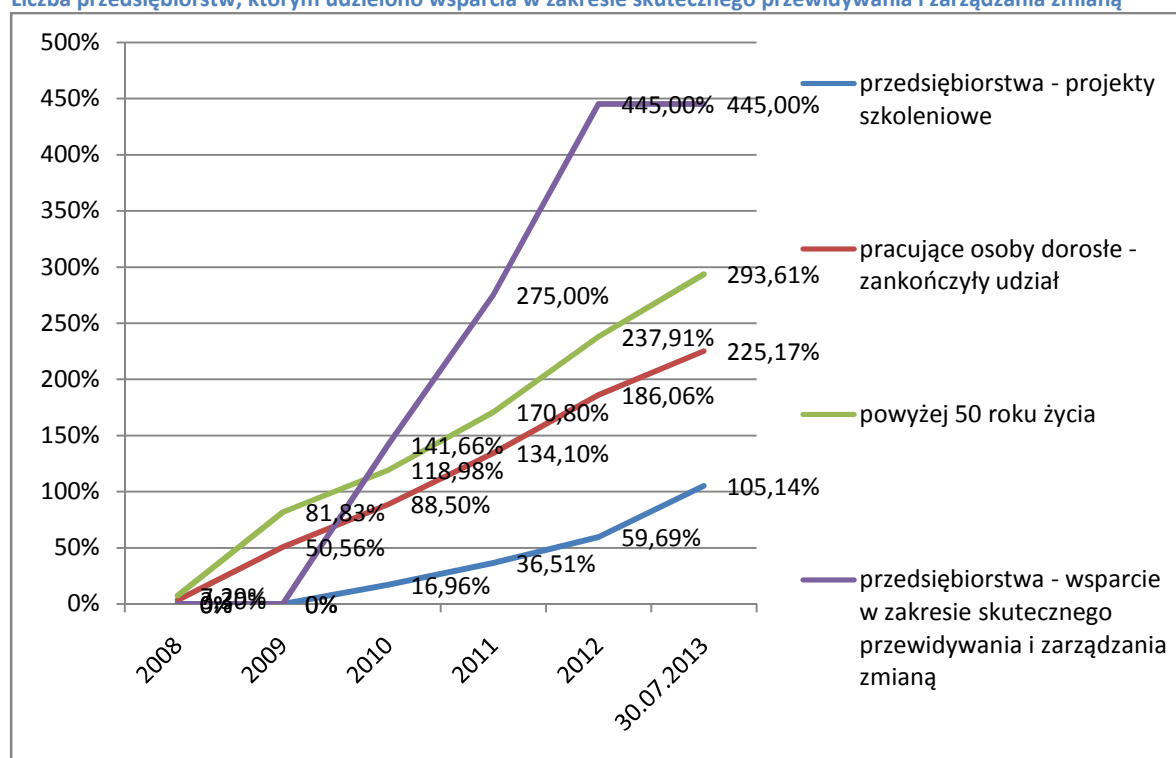
Wykres 39 - Wskaźnik „Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych”

Źródło: Stan wdrażania komponentu regionalnego PO KL. (30.07.2013)

Najbardziej dynamiczny wzrost wskaźnika widać w latach 2009 - 2010, w kolejnych widać wciąż tendencję wzrostową, jednakże zmiany w wartościach nie są już tak duże (na koniec lipca wartość wskaźnika wynosiła 126,32%).

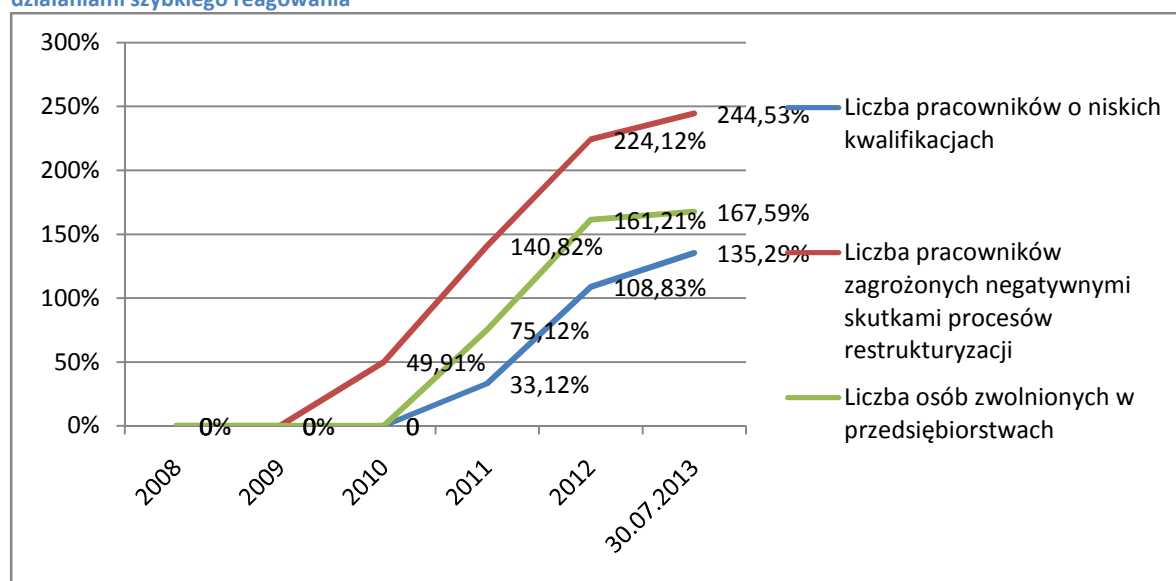
Wykres 40 - Wskaźnik „Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych”;
Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Najbardziej znaczący wzrost wskaźnika dotyczącego liczby przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych zauważalny jest w latach 2012 - 2013 (z 59,69% do 105,14%). Natomiast wskaźnik pn. „Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych” został osiągnięty w połowie już w roku 2009, aby w roku 2013 osiągnąć procent wykonania równy 225,17 (w tym osób w wieku powyżej 50 roku życia na poziomie 293,61%). Do roku 2010 indeks przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą równy był zero. W roku 2010 został zrealizowany na poziomie 141,66%, a w roku 2013 przyjął wartość 445%.

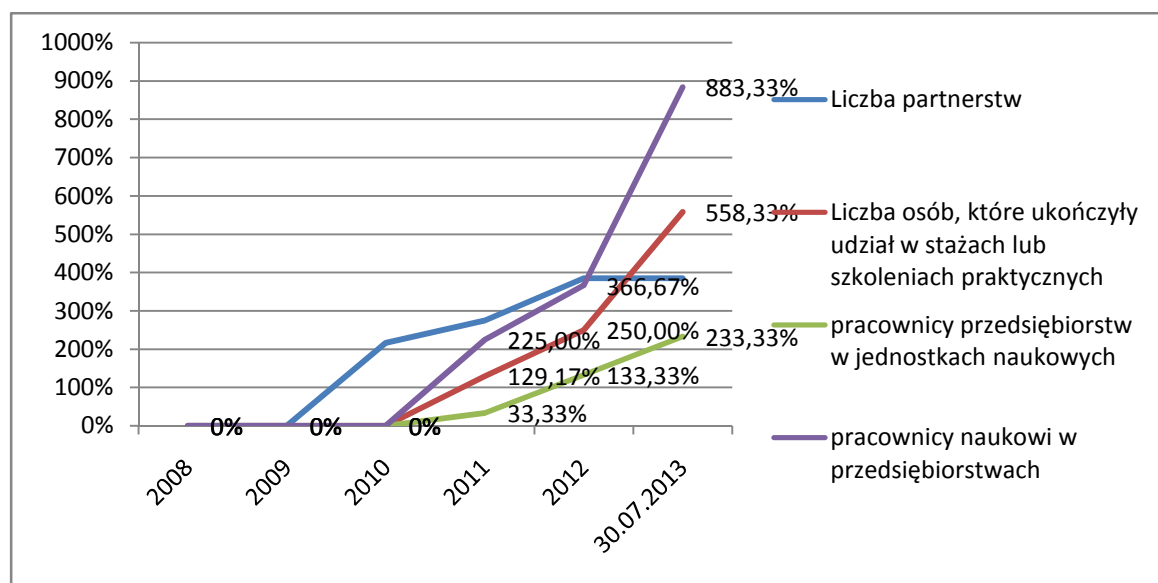
Wykres 41 - Wskaźnik „Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach”; Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Realizacja wskaźnika odnośnie pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach w roku 2013 była na poziomie 135,29%, jednocześnie dane te odnoszą się do okresu od roku 2011. Natomiast indeks pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania od realizacji na poziomie 49,91% w roku 2010 wzrosła do 244,53% na koniec lipca 2013 r. Wskaźnik dotyczący osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania również jest liczony od roku 2011. Najbardziej dynamiczny wzrost zanotowano właśnie w latach 2011 - 2012, a na koniec lipca 2013 r. osiągnął wartość równą 167,59%.

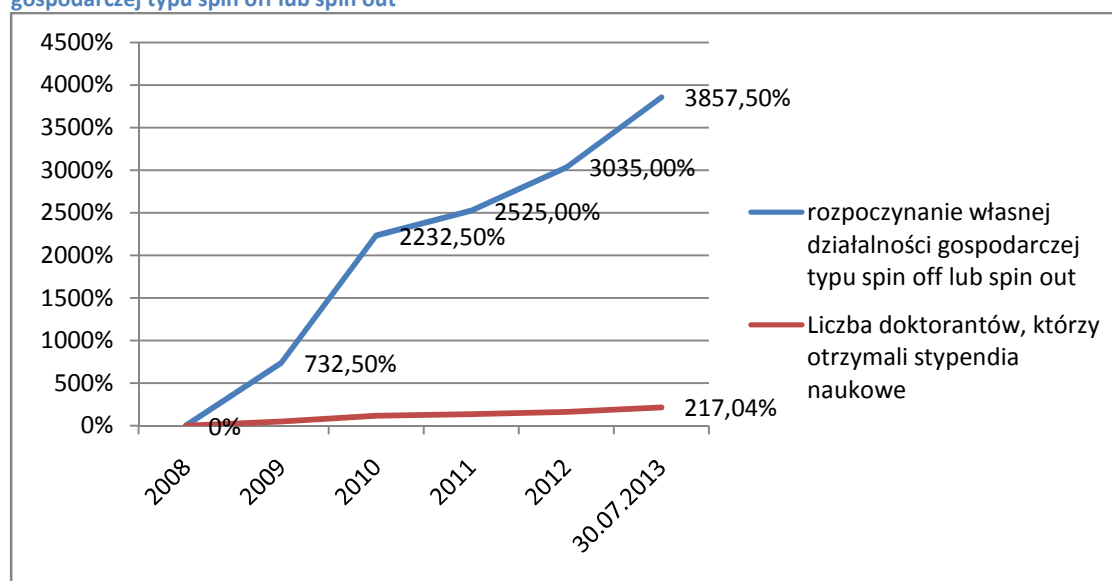
Wykres 42 - Wskaźnik „Liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym”; Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

W roku 2013 wskaźnik dotyczący liczby partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym wyniósł 385,33%, jego najbardziej znaczący wzrost odnotowano w latach 2009 - 2010. Natomiast indeks odnoszący się do liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w lipcu 2013 r. wyniósł 558,33% (w tym: pracownicy przedsiębiorstw w jednostkach naukowych - 233,33% oraz pracownicy naukowcy w przedsiębiorstwach - 883,33%).

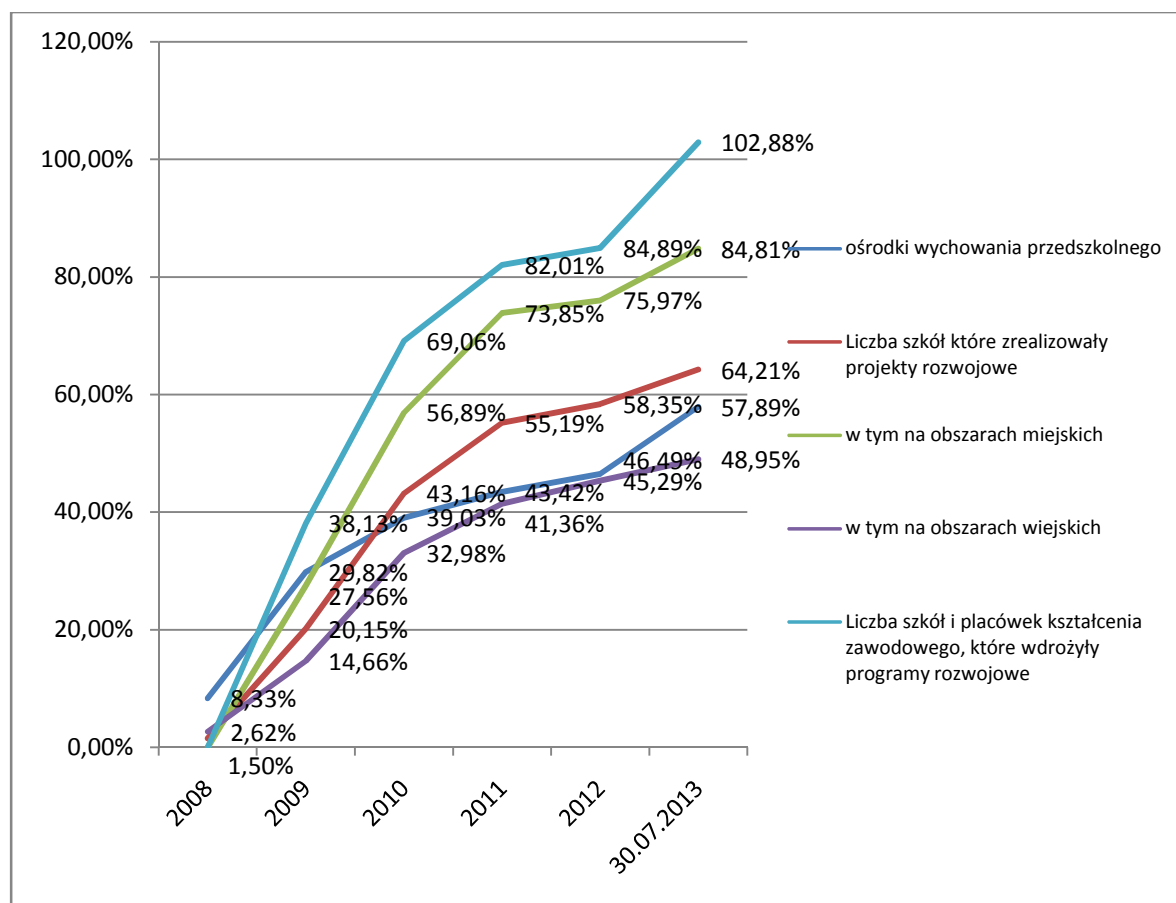
Wykres 43 - Wskaźnik „Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out”

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Wskaźnik dotyczący osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out w roku 2013 przyjął wartość na poziomie 3857,5%. Indeks odnoszący się do liczby doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe był w tym samym czasie na poziomie 217,04%.

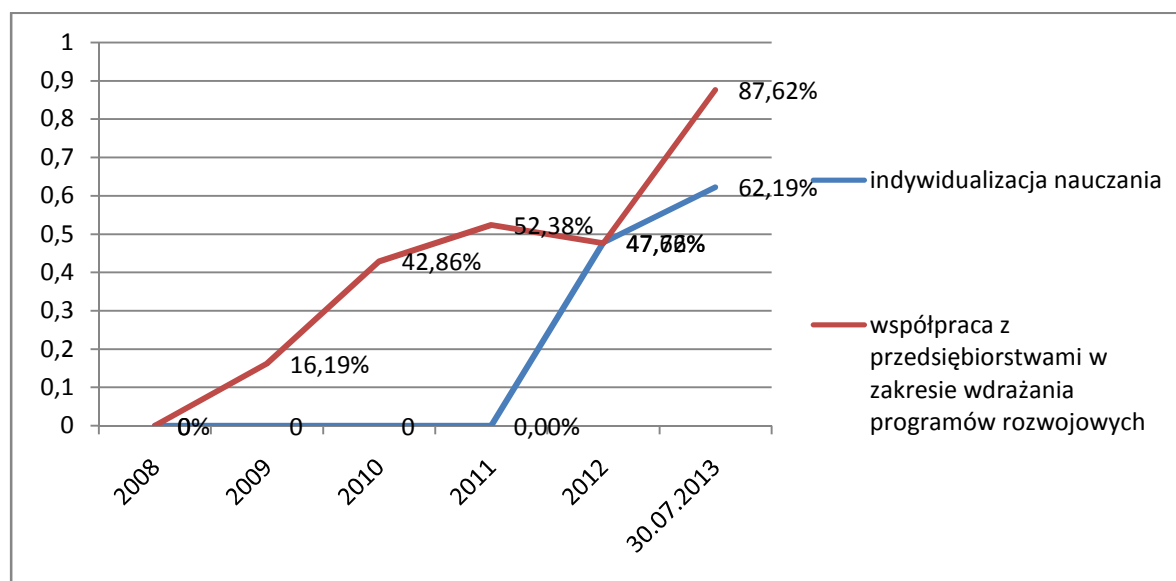
Wykres 44 - Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu; Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Stan realizacji wskaźnika dotyczącego liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu do roku 2013 wyniósł 57,89%. Natomiast indeks odnoszący się do szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu osiągnął poziom 64,21% (w tym: w tym na obszarach miejskich - 84,81% oraz na obszarach wiejskich - 48,95%). Wskaźnik dotyczący szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe na koniec lipca 2013 roku wyniósł 102,88%.

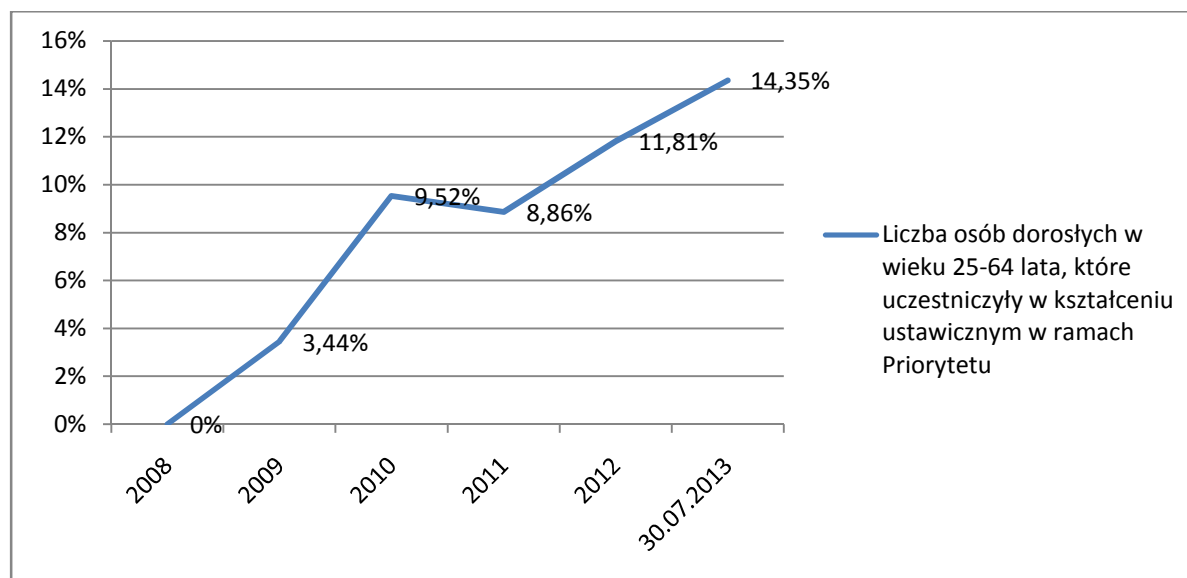
Wykres 45 - Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Wskaźnik dotyczący liczby szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania w roku 2012 wyniósł 47,76% natomiast na koniec 2013 r. przyjął wartość 62,19%. Natomiast indeks szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych w 2013 roku wyniósł 102,88%

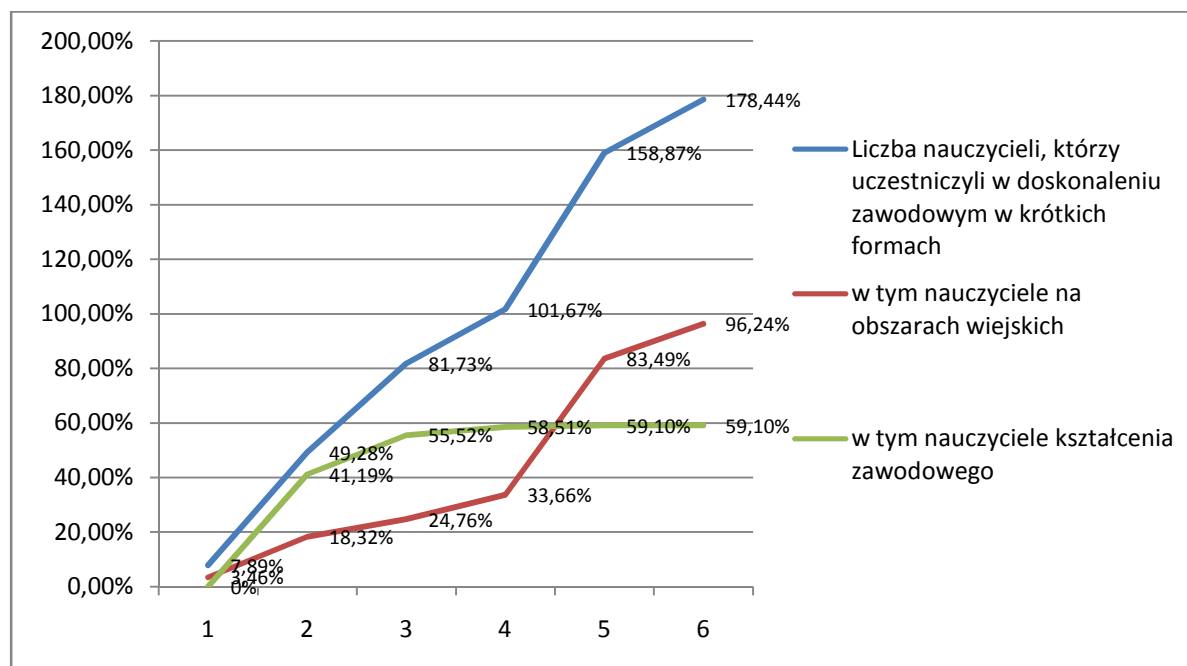
Wykres 46 - Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu;

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Wskaźnik dotyczący liczby osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu przyjmował wartość odpowiednio w kolejnych latach: 2009r. - 3,44%, 2010r. - 9,52%, 2011r. - 8,86%, 2012r. - 11,81%, 2013r. - 14,35%.

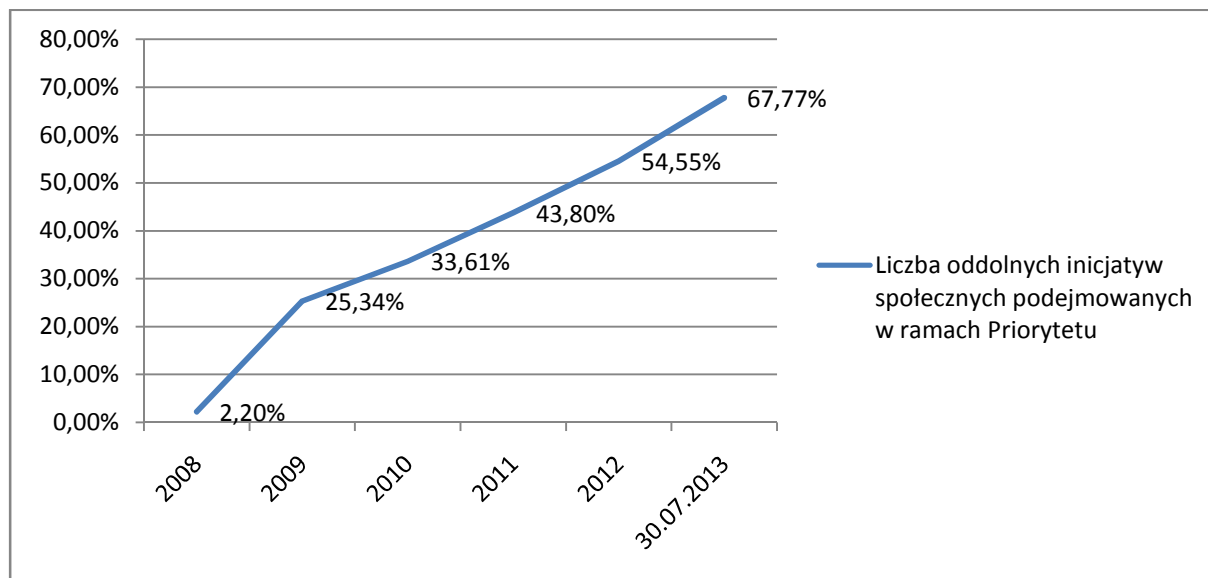
Wykres 47 - Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Wskaźnik odnoszący się do nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach przyjął wartość (na koniec lipca 2013 r.) na poziomie 178,44% procent realizacji (w tym nauczyciele na obszarach wiejskich - 96,24%, a nauczyciele kształcenia zawodowego - 59,10%).

Wykres 48 - Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu

Źródło: badanie własne CRSG PS Sp. z o.o.

Indeks dotyczący liczby oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu w roku 2008 miał wartość na poziomie 2,20%, w roku 2013 równy już był 67,77%.

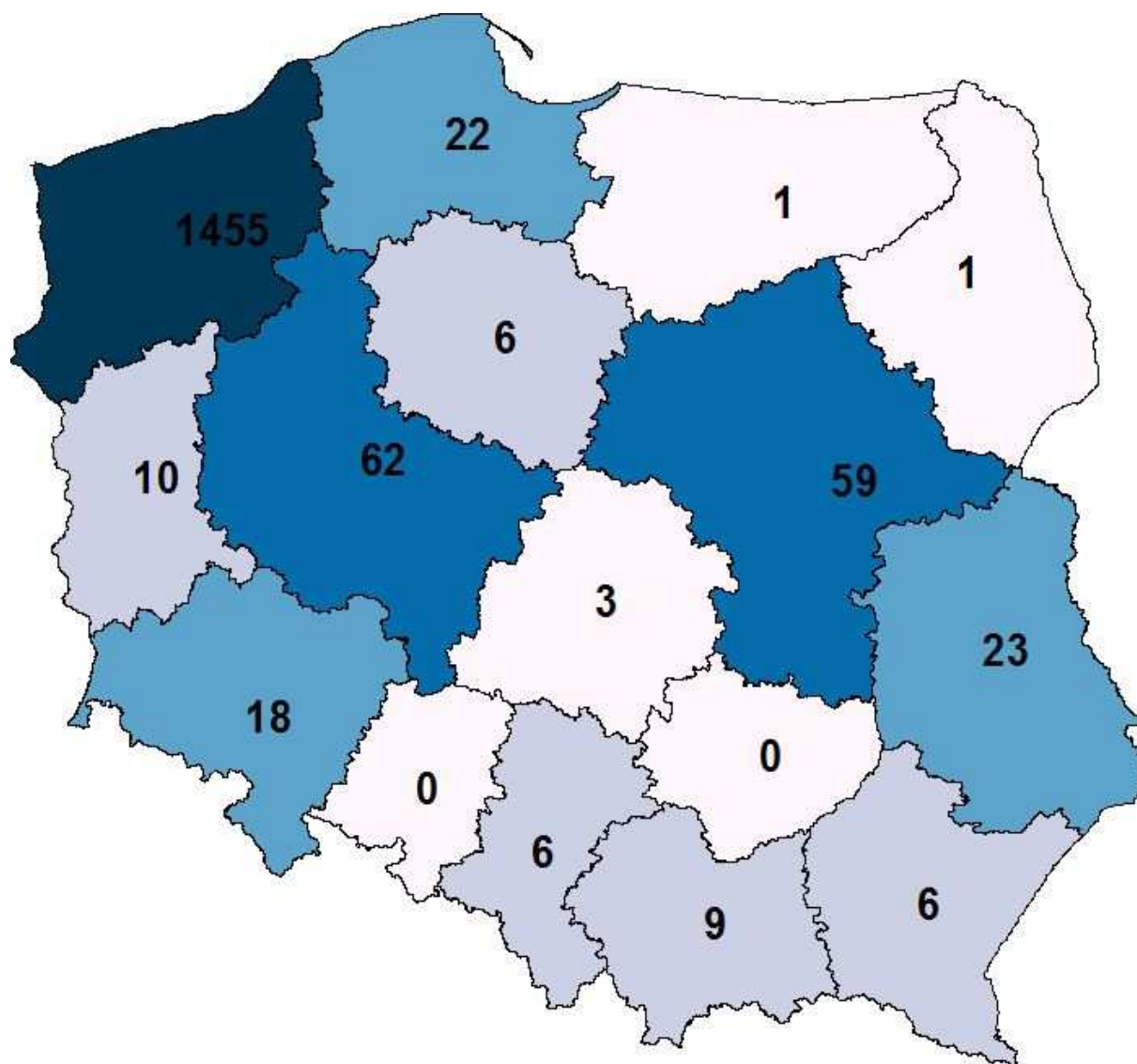
„Oczywiście były też porażki. Oszacowaliśmy liczbę uczniów szkół zawodowych, którzy wezmą udział w praktykach na ileś tam tysięcy osób, a w ogóle nie było tylu uczniów w Polsce. Więc to jakby trzeba było w przeglądzie śródkresowym zmienić. Więc ja bym powiedział tak: ok. 70% wskaźników szacuję jako trafne, oczywiście z jakimiś tam odchyleniami, w przypadku 30% była jakaś potrzeba takich znaczących korekt i modyfikacji.”

5.7. Rozkład geograficzny wsparcia

Analiza rozkładu geograficznego wsparcia oferowanego w ramach komponentu regionalnego programu jest uzupełnieniem oceny w ramach kryterium trafności i skuteczności wsparcia. Należy mieć na uwadze, iż wskaźniki programowe odnoszą się do całego województwa i na ich podstawie nie można stwierdzić, czy wsparciem objęte zostały te rejony, w których koncentracja szczególnie niekorzystnych zjawisk jest największa. Analiza dokonana może być na trzech płaszczyznach: projektodawców, projektów oraz uczestników wsparcia.

W pierwszej kolejności zostanie przeanalizowany aspekt siedziby projektodawcy z uwagi na województwo, w jakim ma swoją siedzibę. W celu lepszej reprezentacji, dane zaprezentowano w postaci mapy.

Mapa 1 - Projekty komponentu regionalnego PO KL WZ - siedziba projektodawcy

Źródło: Analiza danych KSI

Jak widać, zdecydowana większość projektów jest realizowana przez projektodawców z terenu województwa zachodniopomorskiego. Ciekawsze obserwacje dotyczą jednak poszczególnych działań i poddziałań PO KL, w przypadku których wystąpiły znaczne różnice w zakresie udziału projektodawców z poza regionu. Jak widać na podstawie danych z Tabeli 9, szczególnie dużo takich projektodawców było w priorytecie VIII. Zwłaszcza poddziałanie 8.2.1 (połowa projektodawców) oraz 8.1.1 i 8.1.2 (niemal jedna trzecia projektodawców) cieszyły się dużym zainteresowaniem instytucji z pozostałych regionów kraju. Działania, w których dominują projektodawcy z województwa zachodniopomorskiego, to przede wszystkim (poza projektami systemowymi) poddziałanie 7.2.2, lokalne inicjatywy na terenach wiejskich (6.3, 7.3 i 9.5) oraz projekty dla systemu edukacji w ramach Działania 9.1

Tabela 8 - Udział projektodawców spoza województwa zachodniopomorskiego

Działanie/ Poddziałanie	Liczba wszystkich projektów	Liczba spoza województwa	% spoza województwa
6.1.1	104	21	20,2%
6.1.2	4	0	0,0%
6.1.3	20	0	0,0%
6.2	63	11	17,5%
6.3	52	1	1,9%
7.1.1	17	0	0,0%
7.1.2	17	0	0,0%
7.1.3	2	0	0,0%
7.2.1	70	7	10,0%
7.2.2	34	1	2,9%
7.3	121	2	1,7%
7.4	9	1	11,1%
8.1.1	301	98	32,6%
8.1.2	65	24	36,9%
8.1.3	8	0	0,0%
8.1.4	2	0	0,0%
8.2.1	28	14	50,0%
8.2.2	4	0	0,0%
9.1.1	75	2	2,7%
9.1.2	267	9	3,4%
9.1.3	4	0	0,0%
9.2	88	13	14,8%
9.3	23	3	13,0%
9.4	29	4	13,8%
9.5	251	10	4,0%
9.6.1	9	1	11,1%
9.6.2	17	7	41,2%
9.6.3	2	0	0,0%

Źródło: analiza danych KSI

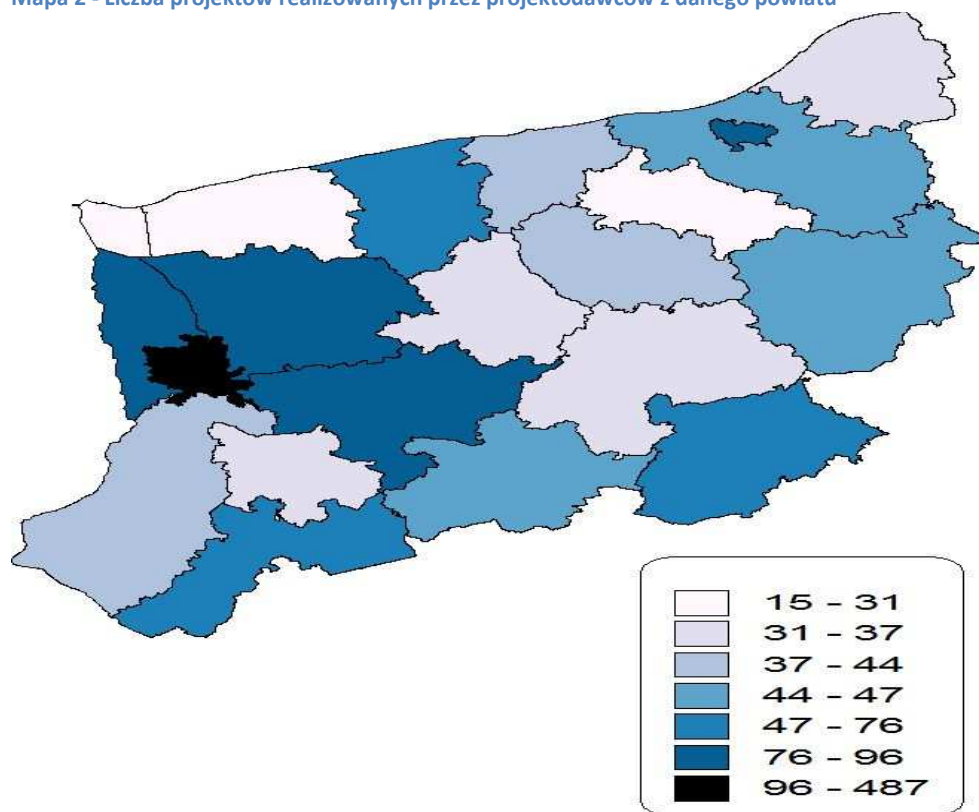
Rozkład geograficzny projektodawców z terenu województwa również nie był jednorodny. Jak wskazują dane z Tabeli 10, projektodawcy pochodzili przeważnie z dwóch głównych ośrodków miejskich województwa, z dużą przewagą miasta Szczecina. W następnej kolejności plasują się powiaty: Goleniowski, Stargardzki i Policki. Na ostatnim miejscu znajduje się (podobnie zresztą jak w poprzednich latach) miasto Świnoujście. W Tabeli 10 zaprezentowano liczebności dla wszystkich powiatów w regionie. W celu lepszego zobrazowania danych posłużono się Mapą nr 2.

Tabela 9- Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu

Powiat	Liczba
Szczecin	487
Koszalin (powiat + miasto)	137
Goleniowski	95
Stargardzki	83
Policki	76
Wałecki	57
Gryficki	55
Myśliborski	47
Szczecinecki	45
Choszczeński	44
Kołobrzeski	43
Gryfiński	42
Świdwiński	37
Łobeski	35
Sławieński	35
Pyrzycki	34
Drawski	31
Białogardzki	29
Kamieński	28
Świnoujście	15
Suma	1455

Źródło: analiza danych KSI

Mapa 2 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu

Źródło: analiza danych KSI

W tabelach 10-13 przedstawiony został rozkład projektodawców w poszczególnych powiatach województwa w podziale na działania/poddziały.

Tabela 10 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VI

	6.1.1	6.1.2	6.1.3	6.2	6.3
Białogardzki	1		1		
Choszczeński			1	4	
Drawski	1		1	2	
Goleniowski			1		4
Gryficki			1	1	4
Gryfiński	2		1	4	
Kamieński	2		1	1	1
Kołobrzeski	2		1		
Koszalin	11		1	11	2
Koszaliński					10
Łobeski			1		1
Myśliborski	4		1	1	
Policki	3		1		1
Pyrzycki	3		1		
Sławieński	3		1	1	1
Stargardzki	3		1	1	3
Szczecin	38	4	1	26	17
Szczecinecki	2		1		2
Świdwiński	2		1		3
Świnoujście	1		1		
Wałecki	5		1		

Źródło: analiza danych KSI

Tabela 11 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VII

	7.1.1	7.1.2	7.1.3	7.2.1	7.2.2	7.3	7.4
Białogardzki		1				12	
Choszczeński		1		1		5	
Drawski		1				3	
Goleniowski		1		1		14	1
Gryficki		1		2		6	
Gryfiński	3	1		2		2	
Kamieński		1		2		2	
Kołobrzeski		1		2	1		
Koszalin	1	1		7	6	3	1
Koszaliński	1				1	6	
Łobeski		1		3	3	2	
Myśliborski	1			3		6	1
Policki	1			1	1	10	
Pyrzycki	1	1				2	
Sławieński		1		2		2	
Stargardzki		1		3	2	6	
Szczecin	1	1	2	27	17	21	4
Szczecinecki	1	1		1	1	10	1
Świdwiński	6	1		3			
Świnoujście	1					2	
Wałecki		1		3	1	5	

Źródło: analiza danych KSI

Tabela 12 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VIII

	8.1.1	8.1.2	8.1.3	8.1.4	8.2.1	8.2.2
Białogardzki						
Choszczeński	3					
Drawski	1					
Goleniowski	1	3				
Gryficki	2					
Gryfiński	3	1				
Kamieński						
Kołobrzeski	10	1				
Koszalin	20					
Koszaliński	1					
Łobeski						
Myśliborski	2	4				
Policki	5	1				
Pyrzycki	1					
Sławieński	1					
Stargardzki	8	1				
Szczecin	140	27	7	2	14	4
Szczecinecki	2	1				
Świdwiński	1					
Świnoujście	1		1			
Wałecki		2				

Źródło: analiza danych KSI

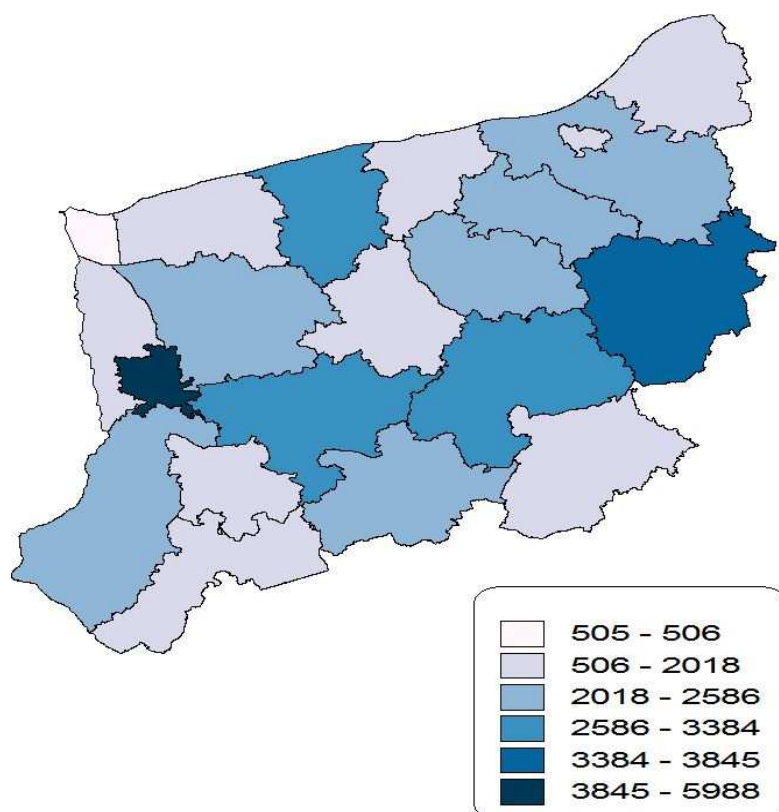
Tabela 13 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet IX

	9.1.1	9.1.2	9.1.3	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6.1	9.6.2	9.6.3
Białogardzki		10					4			
Choszczeński	3	9					17			
Drawski	2	14		1			5			
Goleniowski	3	25		6		1	34			
Gryficki	4	17		5	1		9	1	1	
Gryfiński	1	12		2			7		1	
Kamieński	4	9		1			4			
Kołobrzeski	3	14		3			5			
Koszalin	6	9		3	2	1	5	1	1	
Koszaliński	3	11					12			
Łobeski	3	11		2			7			1
Myśliborski	1	13		2			8			
Policki	6	10		2	3	1	28	2		
Pyrzycki	4	9		4			8		1	
Sławieński	6	7					10			
Stargardzki	10	17		3		1	22	1		
Szczecin	7	23	4	36	13	19	23	2	6	1
Szczecinecki	1	9		1			9			
Świdwiński	2	15		1			2			
Świnoujście		3		1	1		2	1		
Wałecki	4	11		2		2	20			

Źródło: analiza danych KSI

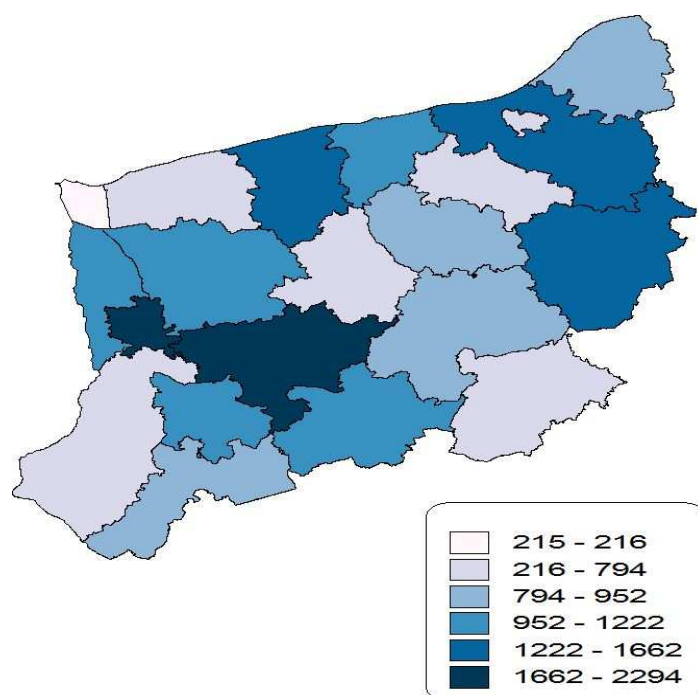
Z punktu widzenia realizacji celów komponentu regionalnego związanych z wyrównywaniem różnic rozwojowych wewnątrz regionu, istotna jest analiza struktury wsparcia uczestników indywidualnych.

Mapa 3- Uczestnicy Priorytet VI

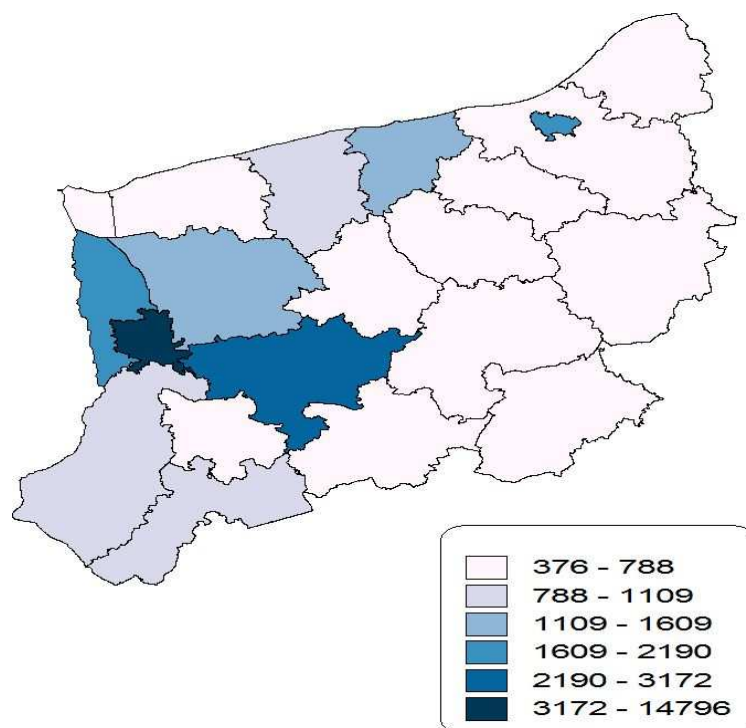
Źródło: Analiza danych PEFS

Mapa 4- Uczestnicy Priorytet VII

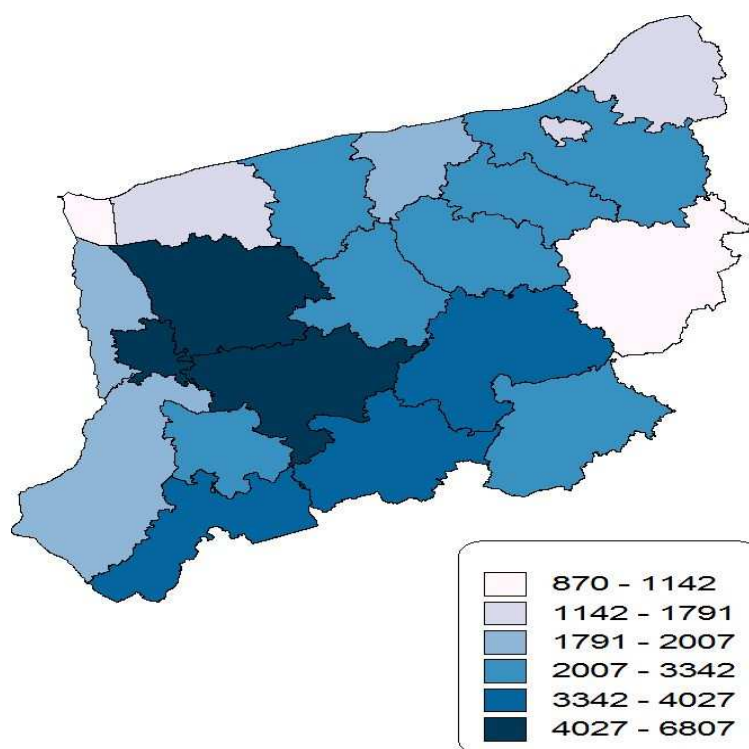
Źródło: Analiza danych PEFS

Mapa 5 - Uczestnicy Priorytet VIII

Źródło: Analiza danych PEFS

Mapa 6 - Uczestnicy Priorytet IX

Źródło: Analiza danych PEFS

Jak można zaobserwować na podstawie danych będących wynikiem przeprowadzonej analizy, rozkład geograficzny wsparcia na podstawie miejsca zamieszkania uczestników projektów wskazuje na silną koncentrację w rejonie miasta Szczecina. Najbardziej jest to widoczne w przypadku priorytetu VIII, gdzie pozostałe obszary województwa są objęte wsparciem w niewielkim stopniu. Warto mieć na uwadze, iż w ramach pozostałych osi realizowane były projekty systemowe, które w większym stopniu przyczyniły się do bardziej równomiernego rozkładu wsparcia. Dobrze obrazują to dane zawarte w tabelach 14-17, które wskazują bezpośrednio, jaki był udział mieszkańców danego powiatu w całości populacji uczestników każdego z działań/poddziałań.

Tabela 14 - Uczestnicy działań Priorytetu VI – miejsce zamieszkania

Powiat	VI	%	6.1.3	%	6.1.1	%	6.2	%	6.3	%
m. Szczecin	5988	12,05%	3822	9,52%	1383	27,77%	707	22,77%	1	0,11%
szczecinecki	3844	7,74%	3216	8,01%	367	7,37%	93	3,00%	132	14,41%
stargardzki	3383	6,81%	2857	7,12%	274	5,50%	161	5,19%	50	5,46%
gryficki	2943	5,92%	2589	6,45%	176	3,53%	95	3,06%	55	6,00%
drawski	2705	5,44%	2372	5,91%	161	3,23%	145	4,67%	2	0,22%
gryfiński	2585	5,20%	2326	5,80%	114	2,29%	122	3,93%	0	0,00%
świdwiński	2492	5,02%	2109	5,25%	139	2,79%	85	2,74%	135	14,74%
białogardzki	2386	4,80%	2124	5,29%	109	2,19%	106	3,41%	21	2,29%
goleniowski	2364	4,76%	2067	5,15%	62	1,24%	65	2,09%	145	15,83%
choszczeński	2190	4,41%	1581	3,94%	192	3,86%	383	12,33%	16	1,75%
koszaliński	2184	4,40%	1686	4,20%	200	4,02%	148	4,77%	141	15,39%
wałeczki	2017	4,06%	1724	4,30%	217	4,36%	48	1,55%	0	0,00%
m. Koszalin	2010	4,05%	1736	4,33%	130	2,61%	97	3,12%	0	0,00%
policki	1934	3,89%	1460	3,64%	216	4,34%	158	5,09%	82	8,95%
pyrzycki	1929	3,88%	1553	3,87%	227	4,56%	91	2,93%	46	5,02%
ślawieński	1867	3,76%	1513	3,77%	240	4,82%	62	2,00%	30	3,28%
myśliborski	1738	3,50%	1286	3,20%	249	5,00%	123	3,96%	59	6,44%
kamieński	1722	3,47%	1475	3,68%	132	2,65%	98	3,16%	0	0,00%
kołobrzeski	1578	3,18%	1062	2,65%	239	4,80%	252	8,12%	0	0,00%
łobeski	1321	2,66%	1118	2,79%	128	2,57%	60	1,93%	1	0,11%
m. Świnoujście	505	1,02%	460	1,15%	25	0,50%	6	0,19%	0	0,00%
	49685	100%	40136	100%	4980	100%	3105	100%	916	100%

Źródło: Analiza danych z bazy PEFS

Jak można zaobserwować, dominacja dużych ośrodków miejskich występuje zazwyczaj w przypadku działań konkursowych (z wyjątkiem lokalnych inicjatyw na terenach wiejskich). Realizacja projektów systemowych skutkuje bardziej równomiernym rozkładem uczestników.

Tabela 15 - Uczestnicy działań Priorytetu VII – miejsce zamieszkania

Powiat	VII	%	7.1.1	%	7.1.2	%	7.1.3	%	7.2.1	%	7.2.2	%	7.3	%
m. Szczecin	2294	10,37%	1434	40,91%	1	0,01%	435	16,50%	320	47,06%	101	6,77%	3	0,10%
stargardzki	2015	9,11%	0	0,00%	1162	10,65%	192	7,28%	61	8,97%	187	12,53%	413	14,25%
koszaliński	1661	7,51%	56	1,60%	1243	11,39%	127	4,82%	1	0,15%	96	6,43%	138	4,76%
szczecinecki	1585	7,16%	302	8,62%	767	7,03%	200	7,58%	3	0,44%	166	11,13%	147	5,07%
gryficki	1318	5,96%	3	0,09%	890	8,16%	105	3,98%	32	4,71%	180	12,06%	108	3,73%
goleniowski	1221	5,52%	0	0,00%	658	6,03%	166	6,30%	34	5,00%	60	4,02%	303	10,45%
policki	1153	5,21%	358	10,21%	0	0,00%	125	4,74%	66	9,71%	151	10,12%	453	15,63%
choszczeński	1105	5,00%	0	0,00%	503	4,61%	86	3,26%	12	1,76%	5	0,34%	499	17,21%
kołobrzegi	1004	4,54%	0	0,00%	762	6,99%	120	4,55%	13	1,91%	109	7,31%	0	0,00%
pyrzycki	985	4,45%	0	0,00%	692	6,34%	56	2,12%	33	4,85%	40	2,68%	164	5,66%
drawski	951	4,30%	0	0,00%	606	5,56%	121	4,59%	0	0,00%	161	10,79%	63	2,17%
ślawieński	856	3,87%	0	0,00%	646	5,92%	82	3,11%	9	1,32%	37	2,48%	82	2,83%
świdwiński	839	3,79%	420	11,98%	216	1,98%	113	4,29%	26	3,82%	64	4,29%	0	0,00%
myśliborski	834	3,77%	94	2,68%	504	4,62%	72	2,73%	20	2,94%	0	0,00%	144	4,97%
białogardzki	793	3,58%	0	0,00%	517	4,74%	79	3,00%	2	0,29%	27	1,81%	168	5,80%
kamieński	731	3,30%	0	0,00%	600	5,50%	94	3,56%	4	0,59%	1	0,07%	32	1,10%
m. Koszalin	697	3,15%	528	15,06%	1	0,01%	99	3,75%	16	2,35%	35	2,35%	18	0,62%
wątecki	631	2,85%	0	0,00%	417	3,82%	82	3,11%	10	1,47%	2	0,13%	120	4,14%
gryfiński	620	2,80%	143	4,08%	301	2,76%	130	4,93%	11	1,62%	23	1,54%	12	0,41%
łobeski	614	2,78%	0	0,00%	421	3,86%	107	4,06%	7	1,03%	47	3,15%	32	1,10%
m. Świnoujście	215	0,97%	167	4,76%	2	0,02%	46	1,74%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	22122	100%	3505	100%	10909	100%	2637	100%	680	100%	1492	100%	2899	100%

Źródło: Analiza danych z bazy PEFS

Tabela 16 - Uczestnicy działań Priorytetu VIII – miejsce zamieszkania

Powiat	VIII	%	8.1.1	%	8.1.2	%	8.1.3	%	8.2.1	%	8.2.2	%
m. Szczecin	14796	41,02%	11624	41,76%	1770	29,54%	49	54,44%	1127	67,73%	226	46,12%
stargardzki	3171	8,79%	2613	9,39%	458	7,64%	5	5,56%	85	5,11%	10	2,04%
policki	2189	6,07%	1574	5,65%	460	7,68%	3	3,33%	123	7,39%	29	5,92%
m. Koszalin	1960	5,43%	1621	5,82%	212	3,54%	10	11,11%	15	0,90%	102	20,82%
goleniowski	1608	4,46%	1091	3,92%	444	7,41%	3	3,33%	64	3,85%	6	1,22%
kołobrzeski	1546	4,29%	1282	4,61%	241	4,02%	9	10,00%	10	0,60%	4	0,82%
gryficki	1108	3,07%	895	3,22%	181	3,02%	0	0,00%	28	1,68%	4	0,82%
gryfiński	1036	2,87%	734	2,64%	244	4,07%	0	0,00%	44	2,64%	14	2,86%
myśliborski	968	2,68%	703	2,53%	237	3,96%	0	0,00%	23	1,38%	5	1,02%
drawski	787	2,18%	630	2,26%	125	2,09%	0	0,00%	15	0,90%	17	3,47%
świdwiński	785	2,18%	595	2,14%	167	2,79%	0	0,00%	14	0,84%	9	1,84%
koszaliński	773	2,14%	625	2,25%	132	2,20%	0	0,00%	1	0,06%	15	3,06%
sławieński	696	1,93%	599	2,15%	89	1,49%	1	1,11%	3	0,18%	4	0,82%
choszczeński	689	1,91%	505	1,81%	164	2,74%	0	0,00%	17	1,02%	3	0,61%
kamieński	672	1,86%	418	1,50%	227	3,79%	0	0,00%	25	1,50%	2	0,41%
m. Świnoujście	629	1,74%	520	1,87%	77	1,29%	8	8,89%	17	1,02%	7	1,43%
białogardzki	622	1,72%	508	1,82%	84	1,40%	1	1,11%	11	0,66%	18	3,67%
szczecinecki	612	1,70%	337	1,21%	255	4,26%	0	0,00%	11	0,66%	9	1,84%
pyrzycki	600	1,66%	467	1,68%	114	1,90%	0	0,00%	15	0,90%	4	0,82%
łobeski	448	1,24%	307	1,10%	129	2,15%	0	0,00%	10	0,60%	2	0,41%
wałeski	376	1,04%	188	0,68%	181	3,02%	1	1,11%	6	0,36%	0	0,00%
	36071	100%	27836	100%	5991	100%	90	100%	1664	100%	490	100%

Źródło: Analiza danych z bazy PEFS

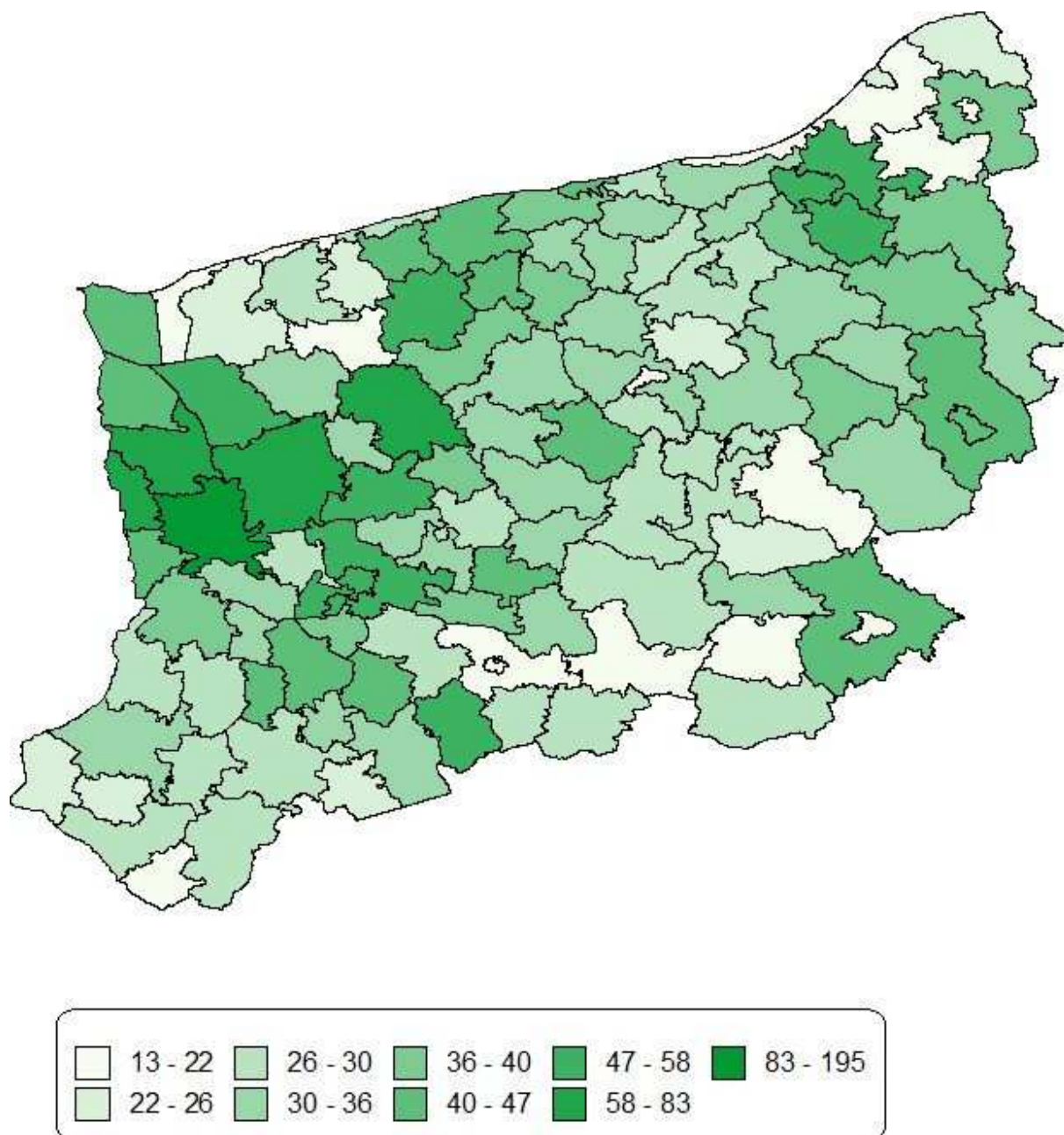
Tabela 17 - Uczestnicy działań Priorytetu IX – miejsce zamieszkania

Powiat	IX	%	9.1.1	%	9.1.2	%	9.1.3	%	9.2	%	9.3	%	9.4	%	9.5	%
goleniowski	6807	10,38%	0	0,00%	3457	9,45%	33	5,06%	1924	13,59%	61	7,96%	233	3,76%	1099	19,27%
m. Szczecin	6475	9,87%	0	0,00%	2474	6,76%	56	8,59%	2418	17,07%	193	25,20%	1334	21,54%	0	0,00%
stargardzki	5989	9,13%	275	17,75%	3392	9,27%	39	5,98%	1157	8,17%	15	1,96%	437	7,06%	674	11,82%
choszcheński	4026	6,14%	164	10,59%	2718	7,43%	14	2,15%	330	2,33%	30	3,92%	480	7,75%	290	5,09%
drawski	3801	5,79%	0	0,00%	2937	8,03%	52	7,98%	279	1,97%	6	0,78%	366	5,91%	161	2,82%
myśliborski	3706	5,65%	0	0,00%	2420	6,62%	30	4,60%	369	2,61%	2	0,26%	227	3,67%	658	11,54%
białogardzki	3341	5,09%	6	0,39%	2969	8,12%	12	1,84%	212	1,50%	7	0,91%	84	1,36%	51	0,89%
pyrzycki	3230	4,92%	0	0,00%	1888	5,16%	27	4,14%	642	4,53%	7	0,91%	222	3,59%	444	7,79%
świdwiński	3131	4,77%	233	15,04%	2050	5,61%	19	2,91%	640	4,52%	2	0,26%	99	1,60%	88	1,54%
koszaliński	3112	4,74%	331	21,37%	1094	2,99%	43	6,60%	1003	7,08%	0	0,00%	161	2,60%	480	8,42%
gryficki	3072	4,68%	0	0,00%	1141	3,12%	107	16,41%	1231	8,69%	23	3,00%	316	5,10%	254	4,45%
wałeckie	3045	4,64%	0	0,00%	1669	4,56%	24	3,68%	526	3,71%	0	0,00%	405	6,54%	421	7,38%
łobeski	3030	4,62%	77	4,97%	2018	5,52%	15	2,30%	634	4,48%	4	0,52%	109	1,76%	173	3,03%
gryfiński	2006	3,06%	0	0,00%	951	2,60%	37	5,67%	518	3,66%	41	5,35%	370	5,98%	89	1,56%
policki	1992	3,04%	0	0,00%	809	2,21%	17	2,61%	571	4,03%	33	4,31%	300	4,84%	262	4,59%
kołobrzeski	1899	2,89%	195	12,59%	1092	2,99%	23	3,53%	265	1,87%	4	0,52%	199	3,21%	121	2,12%
kamieński	1790	2,73%	41	2,65%	1131	3,09%	40	6,13%	191	1,35%	128	16,71%	177	2,86%	82	1,44%
sławieński	1592	2,43%	177	11,43%	526	1,44%	41	6,29%	210	1,48%	193	25,20%	138	2,23%	307	5,38%
m. Koszalin	1541	2,35%	0	0,00%	438	1,20%	12	1,84%	889	6,28%	0	0,00%	202	3,26%	0	0,00%
szczecinecki	1141	1,74%	50	3,23%	678	1,85%	11	1,69%	61	0,43%	2	0,26%	291	4,70%	48	0,84%
m. Świnoujście	870	1,33%	0	0,00%	720	1,97%	0	0,00%	92	0,65%	15	1,96%	42	0,68%	1	0,02%
	65596	100%	1549	100%	36572	100%	652	100%	14162	100%	766	100%	6192	100%	5703	100%

Źródło: Analiza danych z bazy PEFS

Ostatnim analizowanym aspektem rozkładu geograficznego wsparcia w ramach PO KL, jest obszar realizacji projektów. Na poniższej mapie wskazano intensywność wsparcia poszczególnych gmin obliczoną na podstawie liczby projektów bezpośrednio jej dedykowanych. Przedmiotowe zestawienie nie obejmuje zatem projektów, których obszarem realizacji (we wniosku o dofinansowanie) było całe województwo.

Mapa 7 - Projekty obejmujące bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę

Źródło: Analiza danych KSI

W tabelach 18 i 19 zaprezentowano przedmiotowe dane w podziale na poszczególne działania/poddziałania.

Tabela 18 - Liczba projektów w ramach danego działania/poddziałania obejmujących bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę

GMINA	6.1.1	6.1.3	6.2	6.3	7.1.1	7.1.2	7.2.1	7.2.2	7.3	7.4
Banie	3	11	2			11				
Barlinek				3	10		4			
Barwice	4			4		14	1	1	6	1
Będzino						14			5	
Białogard	6		1			12	1		5	
Białogard - miasto	3		1	2		12			2	
Biały Bór	1			1		14			4	1
Bielice		11	2			12			5	
Bierzwnik	1					14				
Biesiekierz				2		14			4	
Bobolice	4		2			14	1		4	
Boleszkowice						13			3	
Borne Sulinowo				1		14			9	1
Brojce	3	11		1		11	3	1		
Brzeżno	3			3	12		2			
Cedynia		11	2		7				2	
Chociwel			2			12			4	
Chojna		11	2		10					
Choszczno						15				
Czaplinek						13				
Człopa	3					12				
Darłowo			1	2		13			5	
Darłowo - miasto			1			13			1	
Dębno						13			2	
Dobra						13	8			
Dobra (Szczecińska)		11	2		14		5		8	1
Dobrzany			2	2		12	1	2	7	
Dolice			2			12				
Drawno						14				
Drawsko Pomorskie				5		13			2	
Dygowo		12				12		2		
Dziwnów						13		1	4	
Golczewo				2		13	2	1		
Goleniów		12				11				
Gościno		12				12		2		
Gryfice		11		2		11	1		8	

GMINA	6.1.1	6.1.3	6.2	6.3	7.1.1	7.1.2	7.2.1	7.2.2	7.3	7.4
Gryfino	3	11	2			11			1	
Grzmiąca	4			3		14	2	1	5	1
Ińsko			2			12		2	3	
Kalisz Pomorski	1					13			3	
Kamień Pomorski						13	6	1		
Karlino						12			6	
Karnice		11		4		11	3	1	2	
Kobylanka			2			12			1	
Kołbaskowo		11	2		14		5		4	1
Kołobrzeg	2	12				12		2		
Kołobrzeg - miasto	2	12				12	4	2		
Kozielice		11	2			12			2	
Krzęcin	1					14				
Lipiany		11	2	1		12				
Łobez						13	6		1	
M. Koszalin	5	16			14		3	1		
M. Szczecin	14	12	12		11		25			1
M. Świnoujście		12			14					
Malechowo			1			13				
Manowo				15		14			5	
Marianowo			5			12		2	3	
Maszewo		12				11			18	
Mielno					11				4	
Mieszkowice		11	2		2	9				
Międzydroje						13				
Mirosławiec	3					12			4	
Moryń		11	2			9				
Myślibórz						13			4	
Nowe Warpno		11	5	1	14		2		5	1
Nowogard		12		9		11	2		5	
Nowogródek Pomorski						13			6	
Osina		12				11	2			
Ostrowice	3					13		1	3	
Pelczyce	1					14			8	
Płoty		11		1		11	3	1		
Polanów	3		2			14			4	
Police		11	2	1	14		2		4	1

GMINA	6.1.1	6.1.3	6.2	6.3	7.1.1	7.1.2	7.2.1	7.2.2	7.3	7.4
Polczyn-Zdrój	5			6	10				1	
Postomino			1			13				
Przelewice		11	2			12				
Przybiernów		12		2		11				
Pyrzyce		11	2			12			1	
Radowo Małe						13	8			
Rąbino	3			3	11		2		1	
Recz	1					14	4		2	
Resko						13	8		1	
Rewał		11		1		11	1			
Rymań		12				12		2		
Sianów			1	10		14		1	10	
Siemyśl		12				12		2		
Ślawno	1		1			13			2	
Ślawno - miasto			1			13	5			
Ślawoborze	3			3	11		4		1	
Stara Dąbrowa			2			12		2	3	
Stare Czarnowo	3	11	2		12					
Stargard Szczeciński			2	1		12	1		4	
Stargard Szczeciński - miasto						12				
Stepnica		12		2		11			2	
Suchań			2			12		2	5	
Szczecinek	5				11	14		1	3	1
Szczecinek - miasto						14				1
Świdwin	3			3	11		2		1	
Świdwin - miasto					12					
Świerzno						13	2	1		
Świeszyno				15		14			4	
Trzcińsko-Zdrój		11	2			11			2	
Trzebiatów		11		6		11	1		2	
Tuczno	3					12				
Tychowo	4		1			12	1		4	
Ustronie Morskie		12				12		2		
Wałcz	3					12			3	
Wałcz - miasto						12				
Warnice		11	2			12			1	
Węgorzyno						13	6			

GMINA	6.1.1	6.1.3	6.2	6.3	7.1.1	7.1.2	7.2.1	7.2.2	7.3	7.4
Widuchowa	3	11	2			11				
Wierzchowo	3					13		1		
Wolin						13		1	2	
Złocieniec	3					13		1	1	

Źródło: analiza danych KSI

Tabela 19 - Liczba projektów w ramach danego działania/poddziałania obejmujących bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę - cd.

GMINA	8.1.1	8.1.2	9.1.1	9.1.2	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6.1	9.6.2
Banie				1				1		
Barlinek	2			8	4					
Barwice	3	2						2		
Będzino			4	2				5		
Białogard	2							2		
Białogard - miasto	2			7	1			1		
Biały Bór		2	3	1				3		
Bielice		1	2	2						
Bierzwnik	3	3	1	6				1		
Biesiekierz			1	5				5		
Bobolice	2	2	5	1				3		
Boleszkowice				2						
Borne Sulinowo	1			3				6		
Brojce	2	3	2	2				5		
Brzeżno	2	1	1	3						
Cedynia				1			1	1		
Chociwel	1		3	3	2			1		
Chojna		1		2			1	4		
Choszczno	1		2	1						
Czaplinek	4			3	1					
Człopa			4	5				3		
Darłowo				2				2		
Darłowo - miasto				1						
Dębno	1			5	1			5		
Dobra	4	2	3	6						
Dobra (Szczecińska)	4	1	7	7		1		14		
Dobrzany	2	2	1	8				2		
Dolice			6	6						
Drawno	1			1				3		

GMINA	8.1.1	8.1.2	9.1.1	9.1.2	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6.1	9.6.2
Drawsko Pomorskie	1			6				1		
Dygowo			6	1				1		
Dziwnów				1				2		
Golczewo				2						
Goleniów	1	3	1	21	7			10		
Gościno			5					3		
Gryfice			3	7				7		
Gryfino		2	1	3	2					
Grzmiąca	3	2								
Ińsko	2	2	1	6						
Kalisz Pomorski	1		2	7				1		
Kamień Pomorski				2	1			2		1
Karlino	1			6				3		
Karnice	2	3	2	4				3		
Kobyłka				8				5		
Kołbaskowo		1	1	3		1		2		
Kołobrzeg	3			3	1			2		
Kołobrzeg - miasto	10			3						
Kozielice	2	2	4	6				2		
Krzęcin	2	2	1	7				2		
Lipiany		1		2				1		
Łobez			8	8	3			1		
M. Koszalin	3			10	2					
M. Szczecin	45	3	3	22	32	7	4		1	3
M. Świnoujście	8			6	4					
Malechowo			3	1				3		
Manowo			3	3	1			6		
Marianowo	2	2	1	8						
Maszewo	1			1	1			13		
Mielno	1			2				3		
Mieszkowice		1		1				1		
Międzyzdroje				1						
Mirosławiec				3				11		
Moryń		1		1			1			
Myślibórz	1		2	3	1			4		
Nowe Warpno		1						2		
Nowogard			1	11	4			8		

GMINA	8.1.1	8.1.2	9.1.1	9.1.2	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6.1	9.6.2
Nowogródek Pomorski	1			1				1		
Osina			1	2				6		
Ostrowice	3	1	1	1				2		
Pelczyce	2	2		7				13		
Płoty	2	3		3				1		
Polanów	2		5	1				6		
Police	3	1	2	3				38		
Polczyn-Zdrój	1		2	5	2					
Postomino			5	5				1		
Przelewice	2	3	2	5				4		
Przybiernów				1				5		
Pyrzyce		1		2	6			8		
Radowo Małe	2	2		4				4		
Rąbino	2							1		
Recz	3	2		6				3		
Resko	2	5		3						
Rewal				1				1		
Rymań			6	5						
Sianów			3	2				9		
Siemyśl				5				1		
Ślawno		1	5	1				12		
Ślawno - miasto								2		
Ślawoborze	2	1	3	3				1		
Stara Dąbrowa	2	2	1	6				2		
Stare Czarnowo				1				3		
Stargard Szczeciński	1		4	4	3			18		
Stargard Szczeciński - miasto	2			7	1					
Stepnica		3		4			2	17		
Suchań	2	2	2	8				3		
Szczecinek	3	2		2						
Szczecinek - miasto	3		1	7						
Świdwin	2	1	2	5				1		
Świdwin - miasto				1						
Świerzno	2	1	2	2						
Świeszyno				2				4		
Trzcińsko-Zdrój		1		1						
Trzebiatów	2		1	3	2			1		

GMINA	8.1.1	8.1.2	9.1.1	9.1.2	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6.1	9.6.2
Tuczno				1				2		
Tychowo	2	2	1	1				2		
Ustronie Morskie				1						
Wałcz			4	9				11		
Wałcz - miasto				1	3					
Warnice		1	6	3				2		
Węgorzyno			3	4				5		
Widuchowa				1						
Wierzchowo	3			2				3		
Wolin			4	2				2		
Złocieniec	3			5				1		

Źródło: analiza danych KSI

VI. WNIOSKI I REKOMENDACJE

6.1. Wnioski z badania

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Cel ten jest realizowany w ramach komponentu regionalnego poprzez aktywizację zawodową, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników oraz podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa. W związku z tym w ramach programu wsparciem zostały objęte następujące obszary: zatrudnienie, integracja społeczna, adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw, edukacja. Ponadto w sposób przekrojowy w ramach komponentu regionalnego objęte wsparciem zostały inicjatywy związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich.

Katalog działań zmierzających do podnoszenia i rozwijania potencjału podmiotów działających w obszarach wspierających zatrudnienie i integrację społeczną podejmowanych w ramach Programu był odpowiedni w stosunku do zakładanych celów. Inicjatywy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, (m.in. poprzez rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia) były trafnym narzędziem rozwiązywania zdiagnozowanych problemów. Świadczą o tym zarówno wyniki badania ilościowego uczestników wsparcia, jak również opinie respondentów pozyskane w trakcie badań jakościowych. Szczególnie dużą trafnością charakteryzowały się instrumenty związane ze wspieraniem możliwości rozpoczęcia działalności gospodarczej oferowane w ramach Priorytetu VI. Jednym z istotnych wniosków z niniejszego badania jest również fakt, iż poza obszarem zorganizowanej interwencji znajdowały się osoby (głównie kobiety), które chciały powrócić na rynek pracy po urlopie związanym z wychowaniem dziecka. Ponieważ wsparcie instytucjonalne w ramach Priorytetu IX PO KL obejmuje dopiero edukację przedszkolną (dzieci od 3 roku życia), nie likwiduje ono barier związanych z powrotem na rynek pracy bezpośrednio po zakończeniu urlopu wychowawczego. Oferowana w ramach poszczególnych projektów Priorytetu VI możliwość refundacji kosztów opieki nad dzieckiem, jest jedynie wsparciem doraźnym i nie prowadzi do trwałego rozwiązania problemu.

Poza działaniami związanymi bezpośrednio z integracją społeczną osób zagrożonych wykluczeniem, w ramach priorytetu VII realizowany był również szereg działań dotyczących rozwoju sektora ekonomii społecznej. Jednak z uwagi na stosunkowo niewielką skłonność potencjalnych podmiotów ekonomii społecznej do podjęcia ryzyka ekonomicznego związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej, rozwój sektora w regionie nie jest znaczny. Rozwojowi temu nie sprzyjała niejednorodność i fragmentaryczność wsparcia realizowanego w ramach projektów, przez co przez większość czasu kolejne ośrodki wsparcia ekonomii społecznej otwierały się i zamykały w zależności od finansowania projektowego. Stosunkowo spójny system wsparcia powstał w związku z tym dopiero pod koniec realizacji programu. Warto jednak zwrócić uwagę na istotny wzrost świadomości społecznej w zakresie ekonomii społecznej, który powinien przynieść korzyści w kolejnym okresie finansowania.

W celu dostosowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw do zmian dokonujących się w procesie modernizacji gospodarki wspierany był także rozwój ich potencjału adaptacyjnego. Biorąc pod uwagę trafność przyjętych form wsparcia, w największym stopniu dotyczyła ona projektów szkoleniowych skierowanych do konkretnych przedsiębiorstw (tzw. „szyte na miarę”). Z kolei doradztwo dla przedsiębiorstw należy, w świetle uzyskanych wyników badania, ocenić jako działanie o niskiej trafności. Główną tego przyczyną była przede wszystkim konieczność wniesienia przez przedsiębiorców dużego wkładu własnego, który nie był w ich ocenie rekompensowany przez osiągnięcia przez firmę korzyści.

Możliwość wspierania transferu wiedzy w ramach współpracy pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych również była trafna z punktu widzenia przyjętych celów programu. W ramach priorytetu VIII należy również zaznaczyć wysoką trafność projektów zakładających udzielenie stypendiów dla doktorantów.

W ramach Priorytetu IX realizowane było wsparcie na rzecz modernizacji oferty edukacyjnej ukierunkowanej na podwyższanie jakości i efektywności kształcenia odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Wsparcie udzielane w tym obszarze powinno przyczyniać się do: efektywnego zarządzania systemem edukacji, doskonalenia programów nauczania i uzupełniania ich o elementy innowacyjne, wzmocnienia efektywności systemu szkolenia i doskonalenia kadr edukacji. Ponieważ sytuacja uczestników projektów na rynku pracy w dużym stopniu jest zdeterminowana dostępem do odpowiedniej jakości edukacji i możliwościami korzystania z jej usług, wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i podnoszenie jakości usług edukacyjnych było jednym z głównych kierunków działań. Możliwości, jakie dawały w tym zakresie działania realizowane w ramach PO KL nie zostały jednak w pełni wykorzystane. Głównie z uwagi na fakt, że realizowane projekty w większym stopniu skupiały się na wspieraniu bieżących działań szkół, niż na trwałej zmianie i przeprofilowaniu ich działalności w kierunku potrzeb regionalnej gospodarki. Ponadto podejmowane inicjatywy nakierowane na upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych podnoszących kwalifikacje lub uzupełniających wykształcenie w formach szkolnych, należy zaliczyć do nietrafnych form wsparcia, o czym w największym stopniu świadczy zaprzestanie realizacji tej formy wsparcia po przeglądzie śródkresowym programu.

Działania ukierunkowane na wzmocnienie zdolności administracji do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób oraz profilaktyka, promocja i edukacja zdrowotna były przedmiotem realizacji komponentu centralnego programu, a więc kwestia odpowiedniości realizowanych form wsparcia do celów programu nie jest przedmiotem niniejszego badania.

Kolejną istotną kwestią podjętą w ramach badania była kwestia trafności wsparcia zarówno z punktu widzenia zidentyfikowanych problemów w obszarze objętym interwencją, jak również korzyści jakie przyniosło ono uczestnikom projektów. Odpowiadając na pytanie, czy wykorzystane w realizowanych na terenie województwa projektach finansowanych z PO KL formy wsparcia, rzeczywiście odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby beneficjentów, należy w pierwszej kolejności odnieść się do kwestii, jakie potrzeby i problemy były w poszczególnych obszarach najważniejsze.

W obszarze interwencji na rynku pracy głównym problemem jest znalezienie pracy, w projektach integracji społecznej na pierwszy plan wysuwa się możliwość przełamania izolacji społecznej (znalezienie zatrudnienia jest dopiero kolejnym etapem), natomiast obszar edukacji to głównie

potrzeba zdobycia nowej wiedzy. Jak wskazują wyniki badania CATI potrzeby te były w znacznej mierze zaspokojone przez działania projektowe.

Biorąc pod uwagę wyniki badania uczestników projektów, należy stwierdzić, iż sytuacja społeczno-zawodowa uległa poprawie w ponad połowie przypadków, przy czym większa część respondentów wiąże tę poprawę z udziałem w projekcie. Poza subiektywnym odczuciem respondentów, o użyteczności wsparcia świadczy również obiektywna zmiana sytuacji danej osoby na rynku pracy. Największy sukces w tym zakresie odniosły Projekty realizowane w ramach Priorytetu VI. Ponad 65% bezrobotnych posiadało pracę po upływie 6 miesięcy od zakończenia projektu. Co ważne, w większości wiążą oni zmianę z udziałem w projekcie PO KL. W przypadku projektów integracji społecznej, efektywność zatrudnieniowa jest zdecydowanie niższa (wynosi około 30%), jednak przyczyny jej nieposiadania w większym stopniu dotyczą czynników nieależących po stronie beneficjenta, takich jak wychowanie dzieci, nauka czy choroba. Można również stwierdzić, iż osoby wsparte w ramach Priorytetu VII w mniejszym stopniu uznają wsparcie w ramach projektów, jako użyteczne w kwestii uzyskania zatrudnienia. Wiąże się to jednak z odmiennym charakterem beneficjentów, którzy przed wejściem na rynek pracy, muszą pokonać również szereg innych barier związanych z wykluczeniem. Z oczywistych względów efekt zatrudnieniowy w Prioryecie IX jest najniższy, gdyż większość uczestników kontynuowała naukę.

Jeżeli chodzi o formy wsparcia, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników projektów, to zdecydowanie najkorzystniej wypadają te, które dotyczą zakładania własnej działalności gospodarczej. W następnej kolejności można wskazać na te formy, które wiążą się z (przynajmniej czasowym) zatrudnieniem. Stosunkowo niski jest jednak udział szkoleń, które są najbardziej rozpowszechnioną formą wsparcia.

O trwałości efektów udzielonego wsparcia świadczy utrzymywanie się rezultatów projektów po zakończeniu finansowania zewnętrznego. Na utrzymywanie się wpływu wsparcia w dłuższym okresie, wpływ ma wiele czynników, z których jedynie część jest bezpośrednio zależna od projektów. Do czynników niezależnych trzeba przede wszystkim zaliczyć sytuację makroekonomiczną oraz ogólny stan gospodarki europejskiej, ponieważ nawet najlepszy projekt nie zapewni uczestnikom miejsc pracy (poza oczywiście doraźnym ich subsydiowaniem) w przypadku, gdy określona branża czy sektor gospodarki jest w recesji. Duża część czynników wpływających na trwałość rezultatów leży jednak w obszarze, na który wpływ ma proces programowania lub realizacji projektów. Jedno z głównych pytań badawczych w obszarze trwałości, na jakie odpowiedzieć miało niniejsze badanie ewaluacyjne, dotyczyło czynników, jakie wpływają na zwiększenie trwałości wsparcia. Mając na uwadze wyniki zrealizowanych dotychczas badań ewaluacyjnych oraz informacje pozyskane w ramach wywiadów, pierwszym czynnikiem, jaki istotnie wpływa na trwałość projektów, jest dopasowanie interwencji do realnych potrzeb grupy docelowej. Niskie dopasowanie może wynikać z takich elementów jak:

- dezaktualizacja diagnozy
- brak komplementarności działań
- zbyt krótki czas oddziaływania interwencji
- zbyt wąski zakres wsparcia

Odrębnym zagadnieniem związanym z trwałością projektów jest kwestia dalszych losów partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów. Biorąc pod uwagę materiał zebrany w ramach metod jakościowych, stwierdzić należy, iż w opinii uczestników badania perspektywy rozwoju partnerstw są bardzo dobre. Raczej rzadko współpraca pomiędzy partnerami ustaje po zakończeniu projektu. Wyjątkiem jest sytuacja, w której partnerstwo zostało zawiązane wyłącznie w celu spełnienia określonych kryteriów oceny, tam trwałość efektów zanika zazwyczaj po zakończeniu projektu.

Główną kwestią, jaka rozpatrywana była w ramach analizy efektywności programu, była odpowiedź na pytanie: Czy możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów niższymi nakładami finansowymi, ludzkimi oraz administracyjnymi? Większość uczestników badania ilościowego wysoko oceniła efektywność poszczególnych form wsparcia. Respondenci badania CATI nie widzieli również większych możliwości obniżenia kosztów projektów, bez utraty ich rezultatów. Należy jednak pamiętać, iż nie mieli oni zazwyczaj pełnej wiedzy na temat wszystkich kosztów, jakie związane były z realizacją projektów. Warto zatem mieć na uwadze opinie grup, które w większym stopniu mają świadomość realnych kosztów interwencji, czyli pracowników systemu wdrażania i projektodawców.

Ci ostatni mają świadomość, iż duża część ich zaangażowania w obsługę projektów wynika z, ich zdaniem, nadmiernej ilości dokumentów w projektach. Podkreślają, iż spełnianie wymogów „biurokratycznych” zajmuje zbyt dużo czasu i pochłania ich zasoby, które mogłyby być wykorzystane do lepszej realizacji projektów. Z kolei pracownicy instytucji systemu wdrażania mając ze swojej perspektywy widok na strukturę kosztów w ramach poszczególnych projektów, wypowiadają się o kosztach obsługi projektów raczej negatywnie, oceniając je jako zbyt rozbudowane. Warto jednak zwrócić uwagę, iż ostateczny kształt budżetu jest wynikiem oceny merytorycznej projektu, zatem to na tym etapie powinno się zadbać o jego racjonalność. Skutecznym rozwiązaniem w zakresie zwiększenia efektywności kosztowej jest wprowadzanie limitów i katalogów kosztów. Efektywnym rozwiązaniem w tym zakresie byłoby również podejście, które można określić jako „kontraktowanie rezultatów” przez IP. Stosowanie takiego podejścia wymaga jednak jasnej i niebudzącej wątpliwości standaryzacji „kontraktowanych” rezultatów. W przeciwnym przypadku pojawić się może niebezpieczeństwo znacznej utraty jakości uzyskiwanych rezultatów, co mogłoby negatywnie wpłynąć na efekty całej interwencji.

O skuteczności wsparcia w ramach programu świadczy z jednej strony stopień, w jakim zrealizowane zostały jego wskaźniki, z drugiej strony poczucie, iż problem który był przyczyną rozpoczęcia interwencji został rozwiązany. O ile w przypadku realizacji wskaźników ocena jest dosyć prosta, to już dokładne stwierdzenie, na ile wsparcie PO KL przyczyniło się do rozwiązania problemów w danym obszarze problemowym jest zadaniem trudniejszym. Z punktu widzenia wskaźników programowych, określonych zarówno na poziomie rezultatu, jak i wpływu, stwierdzić można z dużą dozą pewności, iż zostaną one do końca realizacji programu osiągnięte w przeważającej większości przypadków. Sytuacja w zakresie realizacji wskaźników w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie zachodniopomorskim nie odbiega zasadniczo od tendencji, jakie występują w całym kraju. Zdecydowanie najłatwiej realizacja wskaźników wygląda w Prioryecie IX, również Priorytet VII boryka się z pewnymi problemami w osiągnięciu wartości docelowych. Sytuacja w zakresie realizacji wskaźników nie wskazuje jednak na zagrożenie nieosiągnięcia kluczowych celów częściowych PO KL. Biorąc jednak pod uwagę problemy występujące w poszczególnych obszarach interwencji, można wyciągnąć wniosek, iż wsparcie odniosło dotychczas niewielki sukces w ramach następujących obszarów problemowych:

- aktywizacji zawodowej osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy (zwłaszcza osób bezrobotnych);
- zbudowania trwałego systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej;
- rozwoju szerokiej współpracy na linii przedsiębiorcy – nauka i edukacja;
- reorientacji szkolnictwa zawodowego na kierunki powiązane z przyszłymi potrzebami rynku;
- rozwój kształcenia ustawicznego w formach szkolnych;

Również analiza rozkładu geograficznego wsparcia wskazuje na dość dużą dysproporcję w zakresie wsparcia pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa zachodniopomorskiego. Zwłaszcza dotyczy to działań związanych z rozwojem i promocją przedsiębiorczości, gdzie wsparcie kierowane jest głównie do dwóch głównych ośrodków miejskich województwa (Szczecin i Koszalin). W miarę równomiernie (w stosunku do ilości mieszkańców poszczególnych powiatów) rozkłada się wsparcie realizowane w ramach projektów systemowych PUP, OPS i PCPR, oraz wsparcie w zakresie programów rozwojowych szkół (na wszystkich poziomach kształcenia).

6.2. Analiza SWOT

SWOT	
Silne strony	Słabe strony
• Objęcie wsparciem grup, które nie miałyby szans na wsparcie w takiej wielkości i formie • Wzmocnienie systemu instytucjonalnego (potencjał i doświadczenie) • Wysoka ocena wsparcia ze strony uczestników • Duża liczba osób objętych wsparciem • Możliwość aplikowania w kolejnych rundach (duża ilość środków do wykorzystania)	• Niepełne i nieaktualne diagnozy będące podstawą interwencji • Brak elastyczności i podejścia projektowego w realizacji działań • Sztywność wydatkowania budżetu • Wysoki koszt zarządzania • Brak koncentracji wsparcia na obszarach najważniejszych. • System wyboru projektów preferuje „technikę”, a nie pomysł na projekt.
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój potencjału instytucjonalnego podmiotów realizujących projekty. • Budowa partnerstw. • Realizacja nowatorskich i innowacyjnych przedsięwzięć • Możliwość programowania wsparcia na poziomie regionalnym • Kontynuacja wsparcia w kolejnym okresie programowania	• Często zmieniające się dokumenty i wytyczne • Brak możliwości planowania wsparcia w dłuższej perspektywie • Brak współpracy instytucji publicznych z niepublicznymi • Uzależnienie instytucji od środków EFS • Przesycenie rynku szkoleniowego (np. turystyka) • Brak wskaźników jakościowych w programie

6.3. Tabela wdrażania rekomendacji

Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin realizacji
Poza obszarem interwencji znajdowały się kobiety, które chciały powrócić na rynek pracy po urlopie związanym z wychowaniem dziecka, lecz nierozwiązany był w ich przypadku problem opieki nad dzieckiem do lat 3. Możliwe było jedynie refundowanie kosztów opieki nad dziećmi dla uczestników projektów, co jednak nie jest rozwiązaniem trwałym. (49)	Umożliwienie realizacji szerszego wsparcia w powrocie na rynek pracy dla kobiet bezpośrednio po urlopach związanych z urodzeniem dziecka.	IZ RPO 2014-2020	Rozszerzenie oferowanych form wsparcia o tworzenie i żłobków oraz innych ośrodków opieki dla dzieci do lat 3.	2015
System oceny projektów preferuje ogólną jakość projektów (tzw. „kryteria techniczne”) nie zaś ciekawy pomysł na projekt. Niewielkie znaczenie ma również doświadczenie i wiedza projektodawcy w obszarze problemowym. Brak możliwości wyboru najlepszego projektu dla danego obszaru (powielanie wsparcia i „białe plamy”) (107)	Wdrożenie procedur wyboru projektów opartych o narzędzia oceny kolegalnej. Szersze wykorzystanie preselekcji merytorycznej projektów.	IZ RPO 2014-2020	Umożliwienie komisyjnej oceny projektów (zwłaszcza w przypadku działań nieszablonych), pozwalające na porównanie całego portfela wniosków o dofinansowanie spełniających wymogi formalne.	2015

Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin realizacji
W części przypadków okres od diagnozy do rozpoczęcia wsparcia jest zbyt długi. Zbyt krótki okres wsparcia w przypadku projektów dla osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji, w których niezbędna jest zmiana społeczna (zmiana postaw). W przypadku takich projektów niezwykle istotny jest wybór odpowiednio doświadczonych realizatorów i brak powielania się wsparcia z wielu projektów w jednym obszarze. (104)	Realizacja działań dotyczących poszczególnych rodzajów interwencji w trybach: - Szybkiej ścieżki, dla krótkich projektów nastawionych na doraźną interwencję; - W przypadku projektów dotyczących pracy z beneficjentem i jego otoczeniem (zakładających wywarcie zmiany społecznej), potrzebne są projekty kompleksowe, wieloletnie.	IZ RPO 2014-2020	Określenie odpowiednich trybów wyboru i realizacji projektów adekwatnych dla różnego rodzaju wsparcia z EFS.	2015
Problem w realizacji wsparcia łączonego w ramach EFS i EFRR (inwestycja uzupełniona przez wsparcie miękkie), ogranicza komplementarność obu programów. (60)	Implementacja mechanizmów zwiększających komplementarność obu funduszy.	IZ RPO 2014-2020	Wprowadzenie rozwiązań takich jak: - synchronizacja terminów konkursów (lub realizacji projektów pozakonkursowych). - preferencje (punktowe) dla projektów zakładających komplementarność;	2015

Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin realizacji
Wkład własny, jaki musi wnieść projektodawca w przypadku działań dla obszaru edukacji (zwłaszcza szkolnictwo zawodowe) stanowi duży problem. Natomiast w przypadku interwencji, gdzie mógłby wymusić większe zaangażowanie uczestników projektów (szkolenia dla przedsiębiorców i pracowników) nie jest wymagany. (103)	Zmiana wielkości wymaganego wkładu własnego w ramach poszczególnych kategorii interwencji.	IZ RPO 2014-2020	Wkład własny beneficjenta powinien być wprowadzony w większym stopniu w przypadku projektów dla przedsiębiorstw i ich pracowników. Natomiast nie powinien być wymagany w obszarze edukacji.	2015
Projekty w ramach PO KL cechuje wysoki koszt zarządzania, oraz brak mechanizmów preferujących efektywność kosztową projektu. (105)	Wprowadzenie i wykorzystanie (w przypadku rezultatów wystandaryzowanych) mechanizmu „kontraktowania efektów”. Dalsza standaryzacja stawek w przypadku rezultatów „produkcyjnych”. Wprowadzenie „premi” za wysoką jakość wsparcia (np. wysoka efektywność zatrudnieniowa), wypłacanych po osiągnięciu rezultatów.	IZ RPO 2014-2020	Wprowadzenie systemu premiującego efektywność w którym płaci się określoną (wynegocjowaną w drodze konkursu) kwotę za osiągnięcie określonych rezultatów. Wprowadzenie możliwości uzyskania dodatkowych środków za ponadprzeciętną realizację rezultatów (jakościowych).	2015

VII. SPIS WYKRESÓW, TABEL I MAP

7.1. Spis wykresów

Wykres 1 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VI	33
Wykres 2 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VII	37
Wykres 3 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? Priorytet IX.....	43
Wykres 4 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet VI	44
Wykres 5 - W jakim stopniu wsparcie jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet VI).....	45
Wykres 6 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet VII	45
Wykres 7 - W jakim stopniu wsparcie, jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet VII).....	46
Wykres 8 - Potrzeby uczestników w momencie przystąpienia do projektu - Priorytet IX	46
Wykres 9 - W jakim stopniu wsparcie, jakie Pani/Pan uzyskała, zaspokoiło Pani/Pana ówczesne potrzeby? (Priorytet IX).....	47
Wykres 10 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet VI).....	47
Wykres 11 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet VII)	48
Wykres 12 - Na ile wsparcie odpowiadało realnym potrzebom beneficjenta? (Priorytet IX).....	48
Wykres 13 - Jak po udziale w projekcie Pana/Pani sytuacja życiowa zmieniła się?	51
Wykres 14 - Czy bez udziału w projekcie udałooby się Pani/ Panu poprawić swoją sytuację?	52
Wykres 15 - Posiadanie pracy 6 mc-y po projekcie – Priorytet VI.....	52
Wykres 16 - przyczyny nieposiadania pracy - Priorytet VI	53
Wykres 17 - Ocena wpływu projektu na znalezienie zatrudnienia - Priorytet VI.....	53
Wykres 18 - Posiadanie pracy 6 mc-y po projekcie – Priorytet VII.....	53
Wykres 19 - przyczyny nieposiadania pracy - Priorytet VII	54
Wykres 20 - Ocena wpływu projektu na znalezienie zatrudnienia - Priorytet VII.....	54
Wykres 21 - Posiadanie pracy 6 m-y po projekcie – Priorytet IX	55
Wykres 22 - Przyczyny nieposiadania zatrudnienia - Priorytet IX	55
Wykres 23 - Rodzaj umowy o pracę – Priorytet VI.....	55
Wykres 24 - Rodzaj umowy o pracę – Priorytet VII.....	56
Wykres 25 - Posiadanie pracy 6 mc-y po projekcie a forma wsparcia – Priorytet VI.....	56
Wykres 26 - Posiadanie pracy 6 mc-y po udziale w projekcie a forma wsparcia – Priorytet VII.....	57
Wykres 27 - Posiadanie zatrudnienia (w momencie badania) w zależności od roku ukończenia udziału w projekcie	59
Wykres 28 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet VI.....	62
Wykres 29 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet VII.....	63
Wykres 30 - Efektywność poszczególnych form wsparcia w ocenie uczestników projektów - Priorytet IX.....	63
Wykres 31 - Wskaźnik „Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VI”	68

Wykres 32 - Wskaźnik „Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy” . .	69
Wykres 33 - Wskaźnik „Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej”	70
Wykres 34 - Wskaźnik „Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych”	70
Wykres 35. Wskaźnik - „Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji”	71
Wykres 36 - Wskaźniki „Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym”	72
Wykres 37 - Wskaźniki odnoszące się do charakterystyki uczestników projektów	72
Wykres 38 - Wskaźnik dotyczący charakterystyki PES	73
Wykres 39 - Wskaźnik „Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych”	73
Wykres 40 - Wskaźnik „Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych”; Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą	74
Wykres 41 - Wskaźnik „Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach”; Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	75
Wykres 42 - Wskaźnik „Liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym”; Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych	76
Wykres 43 - Wskaźnik „Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out”	77
Wykres 44 - Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu; Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	78
Wykres 45 - Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	79
Wykres 46 - Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu;	79
Wykres 47 - Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach	80
Wykres 48 - Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu	81

7.2. Spis tabel

Tabela 1. Pytania ewaluacyjne	19
Tabela 2. Wielkości próby badawczej do badania CATI	25
Tabela 3. Rozkład próby na poszczególne działania i poddziałania	26
Tabela 4 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VI	32
Tabela 5 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet VII	36
Tabela 6 - Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/i w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych? - Priorytet IX	42
Tabela 7 - Czy takie same rezultaty projektu można by było uzyskać przy niższych nakładach?	64
Tabela 8 - Udział projektodawców spoza województwa zachodniopomorskiego	83
Tabela 9 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu	84
Tabela 10 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VI	85
Tabela 11 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VII	85
Tabela 12 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet VIII	86
Tabela 13 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu - Priorytet IX	87
Tabela 14 - Uczestnicy działań Priorytetu VI – miejsce zamieszkania	90
Tabela 15 - Uczestnicy działań Priorytetu VII – miejsce zamieszkania	91
Tabela 16 - Uczestnicy działań Priorytetu VIII – miejsce zamieszkania	92
Tabela 17 - Uczestnicy działań Priorytetu IX – miejsce zamieszkania	93
Tabela 18 - Liczba projektów w ramach danego działania/poddziałania obejmujących bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę	95
Tabela 19 - Liczba projektów w ramach danego działania/poddziałania obejmujących bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę - cd.	98

7.3. Spis map

Mapa 1 - Projekty komponentu regionalnego PO KL WZ - siedziba projektodawcy.....	82
Mapa 2 - Liczba projektów realizowanych przez projektodawców z danego powiatu.....	84
Mapa 3 - Uczestnicy Priorytet VI	88
Mapa 4 - Uczestnicy Priorytet VII.....	88
Mapa 5 - Uczestnicy Priorytet VIII	89
Mapa 6 - Uczestnicy Priorytet IX	89
Mapa 7 - Projekty obejmujące bezpośrednio obszarem interwencji daną gminę.....	94

VIII. ZAŁĄCZNIKI

8.1. Zestawienia danych

Z uwagi na znaczną objętość, zestawienia danych, na które składają się tabele wynikowe badania CATI oraz transkrypcje wywiadów indywidualnych i grupowych, przekazane zostały w formie elektronicznej na płycie CD/DVD.

8.2. Lista narzędzi badawczych

Ankieta CATI

Informacje z PEFS na temat uczestnika

1) Płeć

2) PESEL (wiek)

3) Wykształcenie

- a) Brak
- b) Podstawowe
- c) Gimnazjalne
- d) Ponadgimnazjalne
- e) Pomaturalne
- f) Wyższe

4) Miejsce zamieszkania

- a) Obszar: miejski/wiejski
- b) Powiat

5) Status osoby na rynku pracy w chwili przystąpienia do projektu

- a) Bezrobotny
 - i) Osoba długotrwale bezrobotna
 - ii) Inne
- b) Nieaktywny zawodowo
 - i) Osoba ucząca się lub kształcąca
 - ii) Inne
- c) Zatrudniony:
 - i) Rolnik
 - ii) Samozatrudniony
 - iii) Zatrudniony w mikroprzedsiębiorstwie
 - iv) Zatrudniony w małym przedsiębiorstwie
 - v) Zatrudniony w średnim przedsiębiorstwie
 - vi) Zatrudniony w dużym przedsiębiorstwie
 - vii) Zatrudniony w administracji publicznej
 - viii) Zatrudniony w organizacji pozarządowej

6) Data zakończenia udziału w projekcie

Kwestionariusz ankiety Priorytet VI – moduł główny

Chciałam/chciałem Panu przypomnieć, że w roku [rok z bazy PEFS] brał/a Pan/i udział w projekcie [tytuł z bazy PEFS] organizowanym przez [nazwa instytucji] współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej.

1) Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/Pani w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych?

(ankieter czyta możliwe odpowiedzi; wielokrotny wybór)

- i) Dofinansowanie kosztów dojazdów do miejsca pracy i zakwaterowania
- ii) Szkolenia
- iii) Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy
- iv) Doradztwo

- v) Indywidualne Plany Działań
- vi) Poradnictwo zawodowe
- vii) Pośrednictwo pracy
- viii) Prace interwencyjne
- ix) Przygotowanie zawodowe dorosłych
- x) Jednorazowe środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej
- xi) Jednorazowa pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- xii) Staże
- xiii) Praktyki
- xiv) Przygotowanie zawodowe
- xv) Wsparcie pomostowe
- xvi) Wsparcie psychologiczne
- xvii) Inne – jakie?

2. Jakie były Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie?

- a) Zdobyć nowych kwalifikacji, nowej wiedzy
- b) Możliwość kontaktu z ludźmi
- c) Podjęcie pracy, znalezienie pracy
- d) Poprawa sytuacji materialnej
- e) Utrzymanie miejsca pracy
- f) Możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej
- g) Zmiana pracy
- h) Awans w ówczesnym miejscu pracy
- i) Inna (jaka?)

3. Na ile [forma wsparcia z pyt.1] odpowiadało Pana/Pani realnym potrzebom?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Nie mam zdania (nie czytać)

4. W jakim stopniu wsparcie, jakie Pana/ Pani uzyskał zaspokoiło Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie? [potrzeby z pyt.2]

- a) rozwiązało całkowicie mój problem
- b) w znacznym stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- c) w niewielkim stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- d) w ogóle nie przyczyniło się do rozwiązania mojego problemu

5. Jak oceniłby Pan/Pani efektywność [forma wsparcia z pyt.1]?

- a) wysoce efektywne
- b) raczej efektywne,
- c) raczej nieefektywne,
- d) absolutnie nieefektywne
- e) nie mam zdania (nie czytać)

6) Czy zdobył/a Pan/Pani certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie umiejętności w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Nie wiem

6) Jeśli P6=a: Jakiego rodzaju certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie umiejętności zdobył/a Pan/Pani w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Zaświadczenie o ukończeniu kursu/udziału w projekcie
- b) Prawo jazdy

- c) Zaświadczenie o odbyciu stażu
- d) Zaświadczenie o posiadaniu kwalifikacji zawodowych
- e) Międzynarodowy certyfikat językowy
- f) Opinia pracodawcy
- g) Międzynarodowy certyfikat informatyczny
- h) Europejskie Komputerowe Prawo Jazdy (EDCL)
- i) Dyplom/certyfikat zawodowy
- j) Inne – jakie?.....

7. Gdyby Pan/Pani mógł/mogła podsumować, jakie umiejętności uzyskał Pan/Pani dzięki uczestnictwie w projekcie?

- a) obsługa urządzeń technicznych i maszyn
- b) umiejętności informatyczne
- c) marketing, handel obsługa klienta
- d) języki obce
- e) prawo jazdy
- f) prowadzenie działalności gospodarczej
- g) administracyjno-biurowe
- e) umiejętności interpersonalne (miękkie)
- f) zarządzanie
- g) inne (jakie?).....

8. Jak dzięki udziałowi w projekcie Pana/Pani sytuacja życiowa zmieniła się?

- a) poprawiła się => p.9
- b) pogorszyła się
- c) nie zmieniła się

9. Czy Pana/ Pani zdaniem bez udziału w projekcie udałooby się Pan/ Pani zmienić swoją sytuację?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

10. Jak się Panu/Pani wydaje, czy takie samerezultaty projektu można byłoby uzyskać przy niższych nakładach, niż te, które zostały wydane na organizację i realizację projektu?

- a) tak =>p.11
- b) nie
- c) nie wiem

11. W jakim zakresie nakłady mogłyby być niższe?

- a) wydatki na organizację (noclegi, catering)
- b) mniejszy zakres tematyczny
- c) koszty zarządzania
- d) inne (jakie?).....

W tym momencie następuje rozdzielenie ankiety na moduł dla pracujących i niepracujących w momencie przystąpienia do projektu.

Moduł dla osoby bezrobotnej i nieaktywnej zawodowo

12) Proszę sobie przypomnieć, czy w okresie od [data zakończenia z PEFS] do [data zakończenia plus 6 miesięcy z PEFS] pracował/a Pan/Pani?

- a) Tak -> P14
- b) Nie
- c) Nie pamiętam (ANK: Nie czytać) ->P18

13) Jeśli P12=b: Dlaczego wtedy nie miał/a Pan/Pani pracy? ->P16

- a) Nie mogłem znaleźć pracy
- b) Wychowywałam dziecko
- c) Przebywałem na zwolnieniu lekarskim
- d) Opiekowałem się osobą zależną (osobą starszą, niepełnosprawną)
- e) Uczyłem się
- f) Inne, jakie?

14) Jeśli P12=a, nie zadawać jeśli P12=b, c: Na jaką umowę był/a Pan/Pani wtedy zatrudniony/zatrudniona?

- a) Umowa o pracę na czas nieokreślony
- b) Umowa o pracę na czas określony
- c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło, umowa zlecenie)
- d) Umowa na czas próbny
- e) Umowa na czas zastępstwa
- f) Własna działalność gospodarcza
- g) Brak umowy
- h) Inne – jakie?.....

15) Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka,
- d) przetwórstwo spożywcze,
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) żadna z powyższych

16) Czy Pana/Pani zdaniem udział w tym projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu/Pani znaleźć pracę?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie -> P17
- d) Zdecydowanie nie -> P17
- e) Trudno powiedzieć ->P17

16) Jeśli P16=a, b: W jaki sposób udział w projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu/Pani znaleźć pracę?

- a) Dzięki udziałowi w projekcie założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą
- b) Udział w projekcie dostarczył mi umiejętności/kwalifikacji, dzięki którym zdobyłem/zdobyłam pracę
- c) Nauczyłem/am się, jak szukać pracy, lepiej potrafię szukać pracy
- d) Bardziej wierzę w siebie, w swoje umiejętności
- e) Inne - jakie?.....

17) Jeśli P16=c, d: Dlaczego udział w projekcie Panu/Pani nie pomógł?

- a) Nie nauczyłem się rzeczy, które mogłyby pomóc mi znaleźć pracę
- b) W moim powiecie nie ma dla mnie pracy
- c) Nie mogłam rozpocząć pracy ze względów osobistych (wychowanie dziecka, opieka nad osobą zależną, choroba, itp.)
- d) W projekcie mało było zajęć praktycznych
- e) Inne, jakie?

18) Czy w ciągu ostatniego roku doksztalał się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie -> p.20

19) Jeśli P19=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani obecnie swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych
- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

20) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

.....

a) wykształcenie ogólne

21) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

.....

22) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez pracownika Urzędu Pracy lub Ośrodek Pomocy Społecznej?

a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam

b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez pracownika PUP lub OPS

23) Czy Pan/ Pani ma zastrzeżenia do sposobu kwalifikowania lub do innych uczestników do projektu?

a) Tak (jakie)?.....

b) nie

24) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

a) Tak -> pyt. 27

b) Nie

25) Jeśli P25=b: Czy jest Pan/Pani zarejestrowany jako osoba bezrobotna?

a) Tak

b) Nie

26) Czy obecnie się Pan/Pani uczy?

a) Tak

b) Nie

27) Jeżeli P24=a: Gdzie Pan/Pani obecnie pracuje?

a) w przedsiębiorstwie państwowym

b) przedsiębiorstwie prywatnym

c) w administracji publicznej

d) w organizacji pozarządowej

e) mam własną działalność gospodarczą

f) inne (jakie?).....

28) W jakiej formie jest Pan/Pani zatrudniony/a?

a) Umowa o pracę na czas nieokreślony

b) Umowa o pracę na czas określony

c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło, umowa zlecenie)

d) Umowa na czas próbny

e) Umowa na czas zastępstwa

f) Własna działalność gospodarcza

g) Brak umowy

h) Inne – jakie?.....

Dziękuję za udział w ankiecie!

Moduł dla osoby pracującej

12) Proszę określić, jak często wykorzystuje Pan/Pani w swojej pracy kompetencje i umiejętności zdobyte w projekcie?

a) Codziennie

b) Raczej często, ale nie codziennie

c) Okazjonalnie

d) Nie miałem/miałam jeszcze okazji wykorzystać wiedzy w praktyce

13) Czy w Pana/Pani opinii udział w projekcie sprawił, że ma Pan/Pani teraz wyższe kompetencje?

a) Zdecydowanie tak

- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

14) Czy w ciągu ostatniego roku dokształcał/a się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie-> p.16

15) Jeśli P12=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych
- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

16) Czy zamierza Pan/i w przyszłości podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Tak
- b) Nie => p.18

17) Jeśli P16=a: Jak zamierza Pan/i podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Poprzez udział w szkoleniach/kursach
- b) Poprzez udział w studiach podyplomowych
- c) Poprzez studia (licencjat, magisterskie)
- d) Inaczej – jak?.....

18) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

- a) wykształcenie ogólne

.....

19) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

- a) nie dotyczy

.....

20) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez swojego pracodawcę?

- a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam
- b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez pracodawcę

21) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

- a) Tak
- b) Nie

22) Jeśli P21=a: Czy pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu pracy jak po zakończeniu udziału w projekcie [nazwa projektu z PEFS] w [rok z PEFS]?

- a) Tak->P27
- b) Nie -> P23

23) Jeśli P22=b: Dlaczego nie pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu?

- a) Zostałem/zostałam zwolniona
- b) Odszedłem/odeszłam z własnej inicjatywy
- c) Inne – jakie?

24) Jeśli P23=b: Dlaczego odszedł/odeszła Pan/Pani z pracy?

- a) Znalazłem/znalazłam pracę, która bardziej mi odpowiada
- b) Zmieniłem/zmieniłam miejsce zamieszkania
- c) Założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą
- d) Inne – jakie?

25) Jeśli P23=a: Dlaczego został/a Pan/Pani zwolniony/a?

- a) Firma została zlikwidowana
- b) Firma cięła koszty
- c) Nie znam powodu zwolnienia
- d) Inne – jakie?

26) Jeśli P22=b: Czy zmiana pracy miała związek z projektem?

- a) Tak
- b) Nie

27) Proszę porównać, czy w chwili obecnej pana sytuacja zawodowa polepszyła się, czy pogorszyła od [data zakończenia projektu z PEFS]?

- a) Polepszyła
- b) Pogorszyła
- c) Nie zmieniła się
- d) Trudno powiedzieć

28) Czy jest Pan/Pani aktualnie zatrudniony/a w którejś z następujących branż? (a-f)=> koniec ankiety

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka,
- d) przetwórstwo spożywcze,
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż =>29

29) Jeśli P28: =g: Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka,
- d) przetwórstwo spożywcze,
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż

Dziękuję za udział w ankiecie!

Kwestionariusz ankiety Priorytet VII – moduł główny

Chciałam/chciałem Panu/Pani przypomnieć, że w roku [rok z bazy PEFS] brał/a Pan/Pani udział w projekcie [tytuł z bazy PEFS] organizowanym przez [nazwa instytucji] współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej.

1) Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/Pani w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych?

(ankieter czyta możliwe odpowiedzi; wielokrotny wybór)

- i) Zasiłek i/lub pomoc w naturze
- ii) Szkolenia
- iii) Prace społecznie użyteczne
- iv) Doradztwo
- v) Poradnictwo psychologiczne
- vi) Poradnictwo zawodowe
- vii) Pośrednictwo pracy
- viii) Praca socjalna
- ix) Staże
- x) Praktyki
- xi) Przygotowanie zawodowe
- xii) Zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy
- xiii) Zajęcia prowadzone przez Centra Integracji Społecznej,
- xiv) Zajęcia w Klubach Integracji Społecznej
- xv) Zatrudnienie wspierane
- xvi) Zatrudnienie subsydiowane
- xvii) Inne– jakie?

2. Jakie były Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie?

- a) Zdobyć nowych kwalifikacji, nowej wiedzy
- b) Możliwość kontaktu z ludźmi
- c) Podjęcie pracy, znalezienie pracy
- d) Poprawa sytuacji materialnej
- e) Utrzymanie miejsca pracy
- f) Możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej
- g) Zmiana pracy
- h) Awans w ówczesnym miejscu pracy
- i) Inna (jaka?)

3. Na ile [forma wsparcia z pyt.1] odpowiadało Pana/Pani realnym potrzebom?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Nie mam zdania (nie czytać)

4. W jakim stopniu wsparcie jakie Pan/ Pani uzyskał/a zaspokoiło Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie?

- a) rozwiązało całkowicie mój problem
- b) w znacznym stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- c) w niewielkim stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- d) w ogóle nie przyczyniło się do rozwiązania mojego problemu

5. Jak ocenił by Pan/Pani efektywność [forma wsparcia z pyt.1]?

- a) wysoce efektywne
- b) raczej efektywne
- c) raczej nieefektywne
- d) absolutnie nieefektywne

e) nie mam zdania (nie czytać)

6) Czy zdobył/a Pan/Pani certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie umiejętności w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Nie wiem

6) Jeśli P6=a: Jakiego rodzaju certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie umiejętności zdobył/a Pan/Pani w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Zaświadczenie o ukończeniu kursu/udziału w projekcie
- b) Prawo jazdy
- c) Zaświadczenie o odbyciu stażu
- d) Zaświadczenie o posiadaniu kwalifikacji zawodowych
- e) Międzynarodowy certyfikat językowy
- f) Opinia pracodawcy
- g) Międzynarodowy certyfikat informatyczny
- h) Europejskie Komputerowe Prawo Jazdy (EDCL)
- i) Dyplom/certyfikat zawodowy
- j) Inne – jakie?.....

7. Gdyby Pan/Pani mógł/mogła podsumować, jakie umiejętności uzyskał Pan/Pani dzięki uczestnictwu w projekcie?

- a) obsługa urządzeń technicznych i maszyn
- b) umiejętności informatyczne
- c) marketing, handel obsługa klienta
- d) języki obce
- e) prawo jazdy
- f) prowadzenie działalności gospodarczej
- g) administracyjno-biurowe
- e) umiejętności interpersonalne (miękkie)
- f) zarządzanie
- g) inne (jakie?).....

8. Jak dzięki udziałowi w projekcie Pana/Pani sytuacja życiowa zmieniła się?

- a) poprawiła się => p.9
- b) pogorszyła się
- c) nie zmieniła się

9. Czy Pana/ Pani zdaniem bez udziału w projekcie udałooby się Pana/ Pani zmienić swoją sytuację?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

10. Jak się Panu/Pani wydaje, czy takie same rezultaty projektumozna by było uzyskać przy niższych nakładach, niż te które zostały wydane na organizację i realizację projektu?

- a) tak =>p.11
- b) nie
- c) nie wiem

11. W jakim zakresie nakłady mogłyby być niższe?

- a) wydatki na organizację (noclegi, catering)
- b) mniejszy zakres tematyczny
- c) koszty zarządzania
- d) inne (jakie?).....

W tym momencie następuje rozdzielenie ankiety na moduł dla pracujących i niepracujących w chwili przystąpienia do projektu.

Moduł dla osoby bezrobotnej i nieaktywnej zawodowo

12) Proszę sobie przypomnieć, czy w okresie od [data zakończenia z PEFS] do [data zakończenia plus 6 miesięcy z PEFS] pracował/a Pan/Pani?

- a) Tak -> P14
- b) Nie
- c) Nie pamiętam (ANK: Nie czytać) ->P18

13) Jeśli P12=b: Dlaczego wtedy nie miał/a Pan/Pani pracy? ->P16

- a) Nie mogłem znaleźć pracy
- b) Wychowywałem dziecko
- c) Przebywałem na zwolnieniu lekarskim
- d) Opiekowałem się osobą zależną (osobą starszą, niepełnosprawną)
- e) Uczyłem się
- f) Inne, jakie?

14) Jeśli P12=a, nie zadawać jeśli P12=b, c: Na jaką umowę był/a Pan/Pani wtedy zatrudniony/zatrudniona?

- a) Umowa o pracę na czas nieokreślony
- b) Umowa o pracę na czas określony
- c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło umowa zlecenie)
- d) Umowa na czas próbny
- e) Umowa na czas zastępstwa
- f) Własna działalność gospodarcza
- g) Brak umowy
- h) Inne – jakie?.....

15) Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo

16) Czy Pana zdaniem udział w tym projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu/Pani znaleźć pracę?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie -> P17
- d) Zdecydowanie nie -> P17
- e) Trudno powiedzieć ->P17

16) Jeśli P16=a, b: W jaki sposób udział w projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu znaleźć pracę?

- a) Dzięki udziałowi w projekcie założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą
- b) Udział w projekcie dostarczył mi umiejętności/kwalifikacji, dzięki którym zdobyłem/zdobyłam pracę
- c) Nauczyłem/am się jak szukać pracy, lepiej potrafię szukać pracy
- d) Bardziej wierzę w siebie, w swoje umiejętności
- e) Inne - jakie?.....

17) Jeśli P16=c, d: Dlaczego udział w projekcie Panu/Pani nie pomógł?

- a) Nie nauczyłem się rzeczy, które mogłyby pomóc mi znaleźć pracę
- b) W moim powiecie nie ma dla mnie pracy
- c) Nie mogłam rozpocząć pracy ze względów osobistych (wychowanie dziecka, opieka nad osobą zależną, choroba, itp.)
- d) W projekcie było mało było zajęć praktycznych

e) Inne, jakie?

18) Czy w ciągu ostatniego roku dokształcał się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie -> p.20

19) Jeśli P18=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani obecnie swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych
- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

20) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

.....

- a) wykształcenie ogólne

21) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

.....

22) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez pracownika Urzędu Pracy lub Ośrodek Pomocy Społecznej?

- a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam
- b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez pracownika PUP lub OPS

23) Czy Pan/ Pani ma zastrzeżenia do sposobu kwalifikowania Pani lub innych uczestników do projektu?

- a) Tak (jakie)?.....
- b) nie

24) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

- a) Tak -> pyt. 27
- b) Nie

25) Jeśli P25=b: Czy jest Pan/Pani zarejestrowany jako osoba bezrobotna?

- a) Tak
- b) Nie

26) Czy obecnie się Pan/Pani uczy?

- a) Tak
- b) Nie

27) Jeżeli P25=a: Gdzie Pan/Pani obecnie pracuje?

- a) w przedsiębiorstwie państwowym
- b) przedsiębiorstwie prywatnym
- c) w administracji publicznej
- d) w organizacji pozarządowej
- e) mam własną działalność gospodarczą
- f) inne (jakie?).....

28) W jakiej formie jest Pan/Pani zatrudniony/a?

- a) Umowa o pracę na czas nieokreślony
- b) Umowa o pracę na czas określony
- c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło, umowa zlecenie)
- d) Umowa na czas próbny
- e) Umowa na czas zastępstwa
- f) Własna działalność gospodarcza
- g) Brak umowy
- h) Inne – jakie?.....

Dziękuję za udział w ankiecie!

Moduł dla osoby pracującej

12) Proszę określić, jak często wykorzystuje Pan/Pani w swojej pracy kompetencje i umiejętności zdobyte w projekcie?

- a) Codziennie
- b) Raczej często, ale nie codziennie
- c) Okazjonalnie
- d) Nie miałem/miałam jeszcze okazji wykorzystać wiedzy w praktyce

13) Czy w Pana/Pani opinii udział w projekcie sprawił, że ma Pan/Pani teraz wyższe kompetencje?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

14) Czy w ciągu ostatniego roku dokształcał/a się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie-> p.16

15) Jeśli P12=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych
- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

16) Czy zamierza Pan/Pani nadal podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Tak
- b) Nie => p.18

17) Jeśli P16=a: Jak zamierza Pan/Pani podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Poprzez udział w szkoleniach/kursach
- b) Poprzez udział w studiach podyplomowych
- c) Poprzez studia (licencjat, magisterskie)
- d) Inaczej – jak?.....

18) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

-
- a) wykształcenie ogólne

19) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

.....

20) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez swojego pracodawcę?

- a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam
- b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez pracodawcę

21) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

- a) Tak
- b) Nie

22) Jeśli P21=a: Czy pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu pracy jak podczas udziału w projekcie [nazwa projektu z PEFS] w [rok z PEFS]?

- a) Tak->P27
- b) Nie -> P23

23) Jeśli P22=b: Dlaczego nie pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu?

- a) Zostałem/zostałam zwolniona
- b) Odszedłem/odeszłam z własnej inicjatywy
- c) Inne – jakie?

24) Jeśli P23=b: Dlaczego odszedł/odeszła Pan/Pani z pracy?

- a) Znalazłem/znalazłam pracę, która bardziej mi odpowiada
- b) Zmieniłem/zmieniłam miejsce zamieszkania
- c) Założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą
- d) Inne – jakie?

25) Jeśli P23=a: Dlaczego został/a Pan/Pani zwolniony/zwolniona?

- a) Firma została zlikwidowana
- b) Firma cięła koszty
- c) Nie znam powodu zwolnienia
- d) Inne – jakie?

26) Jeśli P22=b: Czy zmiana pracy miała związek z projektem?

- a) Tak
- b) Nie

27) Proszę porównać, czy w chwili obecnej pana sytuacja zawodowa polepszyła się, czy pogorszyła od [data zakończenia projektu z PEFS]?

- a) Polepszyła
- b) Pogorszyła
- c) Nie zmieniła się
- d) Trudno powiedzieć

28) Czy jest Pan/Pani aktualnie zatrudniony/a w którejś z następujących branż? (a-f)=> koniec ankiety

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż =>29

29) Jeśli P28: =g: Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż

Dziękuję za udział w ankiecie!

Kwestionariusz ankiety Priorytet IX – moduł główny

Chciałam/chciałem Panu/Pani przypomnieć, że w roku [rok z bazy PEFS] brał/a Pan/Pani udział w projekcie [tytuł z bazy PEFS] organizowanym przez [nazwa instytucji] współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej.

1) Z których form wsparcia/usług korzystał/a Pan/Pani w ramach tego projektu współfinansowanego ze środków unijnych?

(ankieter czyta możliwe odpowiedzi; wielokrotny wybór)

- a) Edukacja przedszkolna dzieci
- b) Szkolenia/warsztaty/kursy
- c) Doradztwo
- d) Zajęcia dodatkowe dla uczniów
- e) Stypendia
- f) Studia podyplomowe
- g) Inne – jakie?

2. Jakie były Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie?

- a) Zdobycie nowych kwalifikacji, nowej wiedzy
- b) Możliwość kontaktu z ludźmi
- c) Podjęcie pracy, znalezienie pracy
- d) Poprawa sytuacji materialnej
- e) Utrzymanie miejsca pracy
- f) Możliwość rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej
- g) Zmiana pracy
- h) Awans w ówczesnym miejscu pracy
- i) Inna (jaka?)

3. Na ile [forma wsparcia z pyt.1] odpowiadało Pana/Pani realnym potrzebom?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Nie mam zdania (nie czytać)

4. W jakim stopniu wsparcie jakie Pan/ Pani uzyskała zaspokoiło Pana/Pani potrzeby w tamtym czasie?

- a) rozwiązało całkowicie mój problem
- b) w znacznym stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- c) w niewielkim stopniu pomogło zaspokoić moje ówczesne potrzeby
- d) w ogóle nie przyczyniło się do rozwiązania mojego problemu

5. Jak ocenił by Pan/Pani efektywność [forma wsparcia z pyt.1]?

- a) wysoce efektywne
- b) raczej efektywne,
- c) raczej nieefektywne
- d) absolutnie nieefektywne
- e) nie mam zdania (nie czytać)

6) Czy zdobył/a Pan/Pani certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie umiejętności w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Nie wiem

6) Jeśli P6=a: Jakiego rodzaju certyfikat/dyplom/uprawnienia lub inne poświadczenie

umiejętności zdobył/a Pan/Pani w rezultacie uczestnictwa w projekcie?

- a) Zaświadczenie o ukończeniu kursu/udziału w projekcie
- b) Prawo jazdy kat. B, C, E, D
- c) Zaświadczenie o odbyciu stażu
- d) Zaświadczenie o posiadaniu kwalifikacji zawodowych
- e) Międzynarodowy certyfikat językowy
- f) Opinia pracodawcy
- g) Międzynarodowy certyfikat informatyczny
- h) Europejskie Komputerowe Prawo Jazdy (EDCL)
- i) Dyplom/certyfikat zawodowy
- j) Inne – jakie?.....

7. Gdyby Pan/Pani mógł/mogła podsumować, jakie umiejętności uzyskał Pan/Pani dzięki uczestnictwie w projekcie?

- a) obsługa urządzeń technicznych i maszyn
- b) umiejętności informatyczne
- c) marketing, handel obsługa klienta
- d) języki obce
- e) prawo jazdy
- f) prowadzenie działalności gospodarczej
- g) administracyjno-biurowe
- e) umiejętności interpersonalne (miękkie)
- f) zarządzanie
- g) inne (jakie?).....

8. Jak dzięki udziałowi w projekcie Pana/Pani sytuacja życiowa zmieniła się?

- a) poprawiła się => p.9
- b) pogorszyła się
- c) nie zmieniła się

9. Czy Pani/ Pana zdaniem bez udziału w projekcie udałooby się Pani/ Panu zmienić swoją sytuację?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

10. Jak się Panu/Pani wydaje, czy takie same rezultaty projektu można byłoby uzyskać przy niższych nakładach, niż te które zostały wydane na organizację i realizację projektu?

- a) tak =>p.11
- b) nie
- c) nie wiem

11. W jakim zakresie nakłady mogłyby być niższe?

- a) wydatki na organizację (noclegi, catering)
- b) mniejszy zakres tematyczny
- c) koszty zarządzania
- d) inne (jakie?).....

W tym momencie następuje rozdzielenie ankiety na moduł dla pracujących i niepracujących w momencie przystąpienia do projektu.

Moduł dla osoby bezrobotnej i nieaktywnej zawodowo

12) Proszę sobie przypomnieć, czy w okresie od [data zakończenia z PEFS] do [data zakończenia plus 6 miesięcy z PEFS] pracował/a Pan/Pani/i?

- a) Tak -> P14
- b) Nie
- c) Nie pamiętam (ANK: Nie czytać) ->P18

13) Jeśli P12=b: Dlaczego wtedy nie miał/a Pan/Pani pracy? ->P16

- a) Nie mogłem znaleźć pracy
- b) Wychowywałam dziecko
- c) Przebywałem na zwolnieniu lekarskim
- d) Opiekowałem się osobą zależną (osobą starszą, niepełnosprawną)
- e) Uczyłem się
- f) Inne, jakie?

14) Jeśli P12=a, nie zadawać jeśli P12=b, c: Na jaką umowę był/a Pan/Pani wtedy zatrudniony/zatrudniona?

- a) Umowa o pracę na czas nieokreślony
- b) Umowa o pracę na czas określony
- c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło, umowa zlecenie)
- d) Umowa na czas próbny
- e) Umowa na czas zastępstwa
- f) Własna działalność gospodarcza
- g) Brak umowy
- h) Inne – jakie?.....

15) Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo

16) Czy Pana zdaniem, udział w tym projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu/Pani znaleźć pracę?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie -> P17
- d) Zdecydowanie nie -> P17
- e) Trudno powiedzieć ->P17

16) Jeśli P16=a, b: W jaki sposób udział w projekcie [tytuł projektu z PEFS] pomógł Panu/Pani znaleźć pracę?

- a) Dzięki udziałowi w projekcie założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą
- b) Udział w projekcie dostarczył mi umiejętności/kwalifikacji, dzięki którym zdobyłem/zdobyłam pracę
- c) Nauczyłem/am się jak szukać pracy, lepiej potrafię szukać pracy
- d) Bardziej wierzę w siebie, w swoje umiejętności
- e) Inne - jakie?.....

17) Jeśli P16=c, d: Dlaczego udział w projekcie Panu/Pani nie pomógł?

- a) Kontynuowałem naukę
- b) Nie nauczyłem się rzeczy, które mogłyby pomóc mi znaleźć pracę
- c) W moim powiecie nie ma dla mnie pracy
- d) Nie mogłam rozpocząć pracy ze względów osobistych (wychowanie dziecka, opieka nad osobą zależną, choroba, itp.)
- e) W projekcie było mało było zajęć praktycznych
- f) Inna przyczyna, jaka?

18) Czy w ciągu ostatniego roku doksztalał się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie -> p.20

19) Jeśli P19=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani obecnie swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych

- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

20) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

- a) wykształcenie ogólne

.....

21) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

- a) nie dotyczy

.....

22) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez Szkołę/Pracodawcę?

- a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam
- b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez Szkołę/Pracodawcę

23) Czy Pana/ Pani ma zastrzeżenia do sposobu kwalifikowania Pani lub innych uczestników do projektu?

- a) Tak (jakie)?.....
- b) nie

24) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

- a) Tak -> pyt. 27
- b) Nie

25) Jeśli P24=b: Czy jest Pan zarejestrowany jako osoba bezrobotna?

- a) Tak
- b) Nie

26) Czy obecnie się Pan/Pani uczy?

- a) Tak
- b) Nie

27) Jeżeli P25=a: Gdzie Pan/Pani obecnie pracuje?

- a) w przedsiębiorstwie państwowym
- b) przedsiębiorstwie prywatnym
- c) w administracji publicznej
- d) w organizacji pozarządowej
- e) mam własną działalność gospodarczą
- f) inne (jakie?).....

28) W jakiej formie jest PanPan/i zatrudniony/a?

- a) Umowa o pracę na czas nieokreślony
- b) Umowa o pracę na czas określony
- c) Umowa cywilnoprawna (umowa o dzieło, umowa zlecenie)
- d) Umowa na czas próbny
- e) Umowa na czas zastępstwa
- f) Własna działalność gospodarcza
- g) Brak umowy
- h) Inne – jakie?.....

Dziękuję za udział w ankiecie!

Moduł dla osoby pracującej

12) Proszę określić, jak często wykorzystuje Pan/Pani w swojej pracy kompetencje i umiejętności zdobyte w projekcie?

- a) Codziennie

- b) Raczej często, ale nie codziennie
- c) Okazjonalnie
- d) Nie miałem/miałam jeszcze okazji wykorzystać wiedzy w praktyce

13) Czy w Pana/Pani opinii udział w projekcie sprawił, że ma Pan/Pani teraz wyższe kompetencje?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

14) Czy w ciągu ostatniego roku dokształcał/a się Pan/Pani?

- a) Tak
- b) Nie-> p.16

15) Jeśli P12=a: W jaki sposób podnosi Pan/Pani swoje kwalifikacje?

- a) Biorę udział w szkoleniach/kursach/warsztatach
- b) Uczestniczę w studiach podyplomowych
- c) Studiuję (licencjat, studia magisterskie)
- d) Inne – jakie?.....

16) Czy zamierza Pan/Pani nadal podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Tak
- b) Nie => p.18

17) Jeśli P16=a: Jak zamierza Pan/Pani podnosić swoje kwalifikacje?

- a) Poprzez udział w szkoleniach/kursach
- b) Poprzez udział w studiach podyplomowych
- c) Poprzez studia (licencjat, magisterskie)
- d) Inaczej – jak?.....

18) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani wyuczony zawód.

-
- a) wykształcenie ogólne

19) Proszę powiedzieć, jaki jest Pana/Pani ostatnio wykonywany zawód.

.....

20) Czy do projektu zgłosił/a się Pan/Pani sam/a czy został/a skierowany/a przez swojego pracodawcę?

- a) Sam/a się zgłosiłem/zgłosiłam
- b) Zostałem/zostałam skierowany/skierowana przez pracodawcę

21) Czy w chwili obecnej ma Pan/Pani pracę?

- a) Tak
- b) Nie

22) Jeśli P21=a: Czy pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu pracy jak podczas udziału w projekcie [nazwa projektu z PEFS] w [rok z PEFS]?

- a) Tak->P27
- b) Nie -> P23

23) Jeśli P22=b: Dlaczego nie pracuje Pan/Pani w tym samym miejscu?

- a) Zostałem/zostałam zwolniona
- b) Odszedłem/odeszłam z własnej inicjatywy
- c) Inne – jakie?

24) Jeśli P23=b: Dlaczego odszedł/odeszła Pan/Pani z pracy?

- a) Znalazłem/znalazłam pracę, która bardziej mi odpowiada
- b) Zmieniłem/zmieniłam miejsce zamieszkania
- c) Założyłem/założyłam własną działalność gospodarczą

d) Inne – jakie?

25) Jeśli P23=a: Dlaczego został/a Pan/Pani zwolniony/zwolniona?

- a) Firma została zlikwidowana
- b) Firma cięła koszty
- c) Nie znam powodu zwolnienia
- d) Inne – jakie?

26) Jeśli P22=b: Czy zmiana pracy miała związek z projektem?

- a) Tak
- b) Nie

27) Proszę porównać, czy w chwili obecnej pana sytuacja zawodowa polepszyła się, czy pogorszyła od [data zakończenia projektu z PEFS]?

- a) Polepszyła
- b) Pogorszyła
- c) Nie zmieniła się
- d) Trudno powiedzieć

28) Czy jest Pan/Pani aktualnie zatrudniony/a w którejś z następujących branż? (a-f)=> koniec ankiety

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż =>29

29) Jeśli P28: =g: Czy był Pan/Pani zatrudniony/a w którejś z następujących branż?

- a) turystyka
- b) transport
- c) logistyka
- d) przetwórstwo spożywcze
- e) przemysł drzewno-meblowy
- f) budownictwo
- g) nie jestem zatrudniony w żadnej z wymienionych branż

Dziękuję za udział w ankiecie!

Scenariusz IDI

Dzień dobry

Nazywam się [imię i nazwisko ankietera] i chciałbym przeprowadzić z Państwem wywiad na potrzeby badania „Analiza i ocena efektów wsparcia PO KL w województwie zachodniopomorskim”, którego celem jest ocena trafności, skuteczności, trwałości oraz efektywności wsparcia udzielonego w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Zależy Nam na Państwa szczerej i otwartej opinii. Zebrane informacje będą miały charakter całkowicie anonimowy. Wywiad potrwa około 1 godziny.

Logika interwencji – wszyscy respondenci

Pytanie główne	Pytania szczegółowe (pomocnicze)
Jakie są Pana/Pani zdaniem główne potrzeby w zakresie wsparcia środkami EFS/ PO KL w regionie zachodniopomorskim?	W obszarze rynku pracy? W obszarze polityki społecznej? W obszarze adaptacyjności przedsiębiorstw? W obszarze edukacji?
Na ile realizowane działania odpowiadają na potrzeby w zakresie wsparcia poszczególnych obszarach interwencji PO KL (obszarach problemowych)?	W jakim stopniu projekty rozwiązują problemy rynku pracy, integracji społecznej, wsparcia przedsiębiorczości, edukacji? Jakie ważne problemy pozostają poza obszarem interwencji? Czy wsparcie udzielone w ramach projektów było spójne z celami zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych województwa?
W jakim stopniu Pana/Pani zdaniem osiągnięto cele w zakresie: - rynku pracy - integracji społecznej - wsparcia przedsiębiorczości - edukacji	Jakie były najważniejsze cele? Które z nich udało się zrealizować w największym stopniu? Jakich celów nie udało się osiągnąć? Jakie były tego przyczyny?
W jakim stopniu kryteria selekcji uczestników powiązane są z celami określonymi dla Programu?	Na poziomie celów horyzontalnych? Na poziomie celów operacyjnych?

	Na poziomie wskaźników realizacji projektów?
Czy wsparcie PO KL w obszarze Edukacji wynika ze szczególnych potrzeb rynku pracy w województwie zachodniopomorskim?	Czy jest realizowane w zakresie branż istotnych dla rozwoju gospodarczego regionu (turystyka, transport, logistyka, przetwórstwo spożywcze, przemysł drzewno-meblowy oraz budownictwo)? Jeżeli nie jest, to dlaczego?

Wskaźniki – tylko instytucje systemu wdrażania (WUP, MRR)

Pytanie główne	Pytania szczegółowe (pomocnicze)
Czy Pana/Pani zdaniem wskaźniki w programie zostały określone na odpowiednim poziomie?	Na poziomie całego programu? Na poziomie dezagregacji wojewódzkiej? Jakie były wskaźniki były przeszacowane, a jakie niedoszacowane? Jakie było powiązanie wartości docelowych wskaźników z finansowaniem poszczególnych działań?
Z realizacją których wskaźników programowych jest największy problem?	Z czego wynikają te problemy? (Czy ze zbyt wysokiego oszacowania wartości wskaźników czy ze szczególnych trudności w realizacji?) Na czym polegają te trudności? W jaki sposób można je rozwiązać? Czy były podjęte jakieś działania? Jaki był ich efekt? Czy problemem jest również zbyt wysoki poziom realizacji wskaźników?

Oddziaływanie – wszyscy respondenci

Pytanie główne	Pytania szczegółowe (pomocnicze)
----------------	----------------------------------

W jakim czasie Pana/Pani zdaniem utrzymuje się oddziaływanie projektów PO KL?	Kiedy pojawiają się efekty działań? Na jakim poziomie występuje oddziaływanie? - na poziomie rezultatów? - na poziomie produktów? - w zakresie zmiany społecznej (w instytucjach i u beneficjentów indywidualnych)? - na innym poziomie? Jakim? Co świadczy o tym, że oddziaływanie się zakończyło?
Czy są istotne różnice w zakresie trwałości efektów w poszczególnych priorytetach?	Z czego one wynikają?
W jakim stopniu cele horyzontalne realizacji komponentu regionalnego zostały osiągnięte?	W obszarze rynku pracy? W obszarze polityki społecznej? W obszarze adaptacyjności przedsiębiorstw? W obszarze edukacji?
Jaki wpływ na wzrost doświadczenia instytucji wdrażającej program wywarła realizacja PO KL?	Jak instytucja jest oceniana przez beneficjentów aplikujących o środki unijne? Czy nastąpiła zmiana w postrzeganiu? Jaka i z czego wynikała? Jakie są najważniejsze osiągnięcia IW?
Jak rozkładało się wsparcie w ujęciu geograficznym?	Czy można wyróżnić jakieś obszary koncentracji wsparcia w następujących grupach: • projekty, • projektodawcy, • uczestnicy?

Efektywność – wszyscy respondenci

Pytanie główne	Pytania szczegółowe (pomocnicze)
Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy	Finansowych?

niższych nakładach środków?	Pozafinansowych? Które działania są najbardziej, a które najmniej efektywne? Czy są przykłady realizacji tych samych (podobnych) działań z różną efektywnością w zależności od beneficjenta?
Które elementy wpływają w największym stopniu na koszty wsparcia?	Po stronie systemu wdrażania? Po stronie projektodawców? Po stronie uczestników?
Jakie działania mogą obniżyć koszty realizacji programu?	Czy działania takie nie wpłyną na jakość wsparcia? Jakie są dobre praktyki w tym zakresie?

Podsumowanie – wszyscy respondenci

Pytanie główne	Pytania szczegółowe (pomocnicze)
Jakie były mocne i słabe strony udzielanego wsparcia?	Jakie są najważniejsze osiągnięcia komponentu regionalnego PO KL? Jakie były największe porażki programu? Co można wskazać jako rozwiązania modelowe?
Jakie są działania konieczne do podjęcia w odniesieniu do przyszłej perspektywy finansowej?	Jakie działania należy podjąć, aby wzmocnić efekty wsparcia w województwie zachodniopomorskim? Kto powinien być odpowiedzialny za realizację tych działań?
Czy są jeszcze kwestie nie poruszone w wywiadzie, które są Pana/Pani zdaniem istotne z uwagi na tematykę badania?	Które z poruszanych kwestii są Pana/Pani zdaniem najbardziej istotne?

Dziękuję za udział w badaniu!

Scenariusz FGI

Dzień dobry Państwu!

Nazywam się [imię i nazwisko moderatora] i chciałbym przeprowadzić z Państwem wywiad na potrzeby badania „Analiza i ocena efektów wsparcia PO KL w województwie zachodniopomorskim”, którego celem jest ocena trafności, skuteczności, trwałości oraz efektywności wsparcia udzielonego w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Zależy Nam na Państwa szczerej i otwartej opinii. Zebrane informacje będą miały charakter całkowicie anonimowy. Wywiad potrwa około 1,5 godziny.

Poniżej przedstawiono zagadnienia, na których opierać się będzie wywiad wraz z propozycjami pytań naprowadzających uczestników na tematykę dyskusji.

1. Czy Państwa zdaniem wsparcie udzielone w ramach projektów było adekwatne do potrzeb odbiorców ostatecznych?

- jakie są najważniejsze potrzeby użytkowników?
- w których aspektach wsparcie nie jest adekwatne?

2. Czy wsparcie PO KL w obszarze Edukacji wynika z potrzeb rynku pracy w województwie zachodniopomorskim?

Pytanie dotyczy głównie branż istotnych dla rozwoju gospodarczego regionu (turystyka, transport, logistyka, przetwórstwo spożywcze, przemysł drzewno-meblowy oraz budownictwo)?

3. W jakim czasie utrzymuje się oddziaływanie projektów?

- na poziomie rezultatów?
- na poziomie produktów?
- w zakresie zmiany społecznej (w instytucjach i u beneficjentów indywidualnych)?

4. Jakie czynniki w Państwa opinii wpływają na wzrost trwałości efektów?

- zewnętrzne?
- wewnętrzne?

5. Czy osiągnięte efekty można było uzyskać przy niższych nakładach środków?

- - co generuje największe koszty w projektach?
- - które elementy projektów są najmniej potrzebne do osiągnięcia efektów?

6. Które z narzędzi wsparcia w ramach danego Priorytetu są najbardziej efektywne?

Priorytet VI

- Dofinansowanie kosztów dojazdów do miejsca pracy i zakwaterowania
- Szkolenia
- Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy
- Doradztwo
- Indywidualne Plany Działań
- Poradnictwo zawodowe
- Pośrednictwo pracy
- Prace interwencyjne
- Przygotowanie zawodowe dorosłych
- Jednorazowe środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej
- Jednorazowa pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- Staże
- Praktyki
- Przygotowanie zawodowe
- Wsparcie pomostowe
- Wsparcie psychologiczne

Priorytet VII

- Zasiłek i/lub pomoc w naturze
- Szkolenia
- Prace społecznie użyteczne
- Doradztwo
- Poradnictwo psychologiczne
- Poradnictwo zawodowe
- Pośrednictwo pracy
- Praca socjalna
- Staże
- Praktyki
- Przygotowanie zawodowe
- Zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy
- Zajęcia prowadzone przez Centra Integracji Społecznej,
- Zajęcia w Klubach Integracji Społecznej
- Zatrudnienie wspierane
- Zatrudnienie subsydiowane

Priorytet VIII

- Szkolenia otwarte
- Szkolenia „szyte na miarę”
- Doradztwo
- Staże u przedsiębiorców

Priorytet IX

- Doradztwo
- Szkolenia
- Kształcenie w formach szkolnych dla osób dorosłych
- Formalne potwierdzenie kwalifikacji ogólnych i zawodowych

7. Jakie czynniki wpływają w największym stopniu na efektywność wsparcia?

- Czy różnią się one w przypadku poszczególnych form wsparcia?

8. Jakie są perspektywy rozwoju partnerstw nawiązanych w wyniku realizacji projektów? Szczególnie dotyczy to partnerstw w projektach Priorytetu VIII.

9. Jakie były Państwa zdaniem mocne i słabe strony udzielanego wsparcia w nawiązaniu do konkretnego priorytetu PO KL?

- Jakie są najważniejsze osiągnięcia komponentu regionalnego PO KL?
- Jakie były największe porażki programu?
- Co można wskazać jako rozwiązania modelowe?

10. Jaki wpływ wywarła realizacja PO KL na wzrost doświadczenia instytucji wdrażającej program i jak działalność tej instytucji jest oceniana przez beneficjentów aplikujących o środki unijne?

11. Jakie są Państwa sugestie w odniesieniu do przyszłej perspektywy finansowej?

- jakie działania należy podjąć, aby wzmocnić efekty wsparcia w województwie?

Czy są Państwa zdaniem jeszcze jakieś kwestie nie poruszone w niniejszym wywiadzie, które istotne są z uwagi na tematykę badania? Które kwestie były najważniejsze?

Dziękuję za udział w badaniu!

Propozycja zagadnień na Panel ekspertów

Dzień dobry Państwu!

Nazywam się [imię i nazwisko moderatora] i chciałbym przeprowadzić z Państwem Panel ekspertów na potrzeby badania „Analiza i ocena efektów wsparcia PO KL w województwie zachodniopomorskim”, którego celem jest ocena trafności, skuteczności, trwałości oraz efektywności wsparcia udzielonego w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Poniżej przedstawiono zagadnienia, na których opierać się będzie panel oraz wstępny harmonogram spotkania.

1. Powitanie i przedstawienie celów Panelu.
2. Prezentacja podsumowująca dotychczasowe wyniki badania (20 min).
3. Dyskusja na temat przedstawionych wyników badania.

Dyskusja dotyczyć będzie następujących zagadnień:

- weryfikacja potrzeb dotyczących obszarów wsparcia określonych w PO KL w stosunku do regionu;
- wpływ wsparcia na uczestników projektów;
- ogólna ocena poszczególnych form wsparcia;
- realizacja celów komponentu regionalnego w kontekście zrealizowanych wskaźników;
- efektywność oferowanego wsparcia oraz czynniki wpływające na efektywność;
- rozkład geograficzny interwencji na obszarze województwa.

4. Przeprowadzenie analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji:

- rynek pracy;
- integracja społeczna;
- wsparcie przedsiębiorczości i adaptacyjności;
- edukacja.

5. Sformułowanie najważniejszych wniosków i rekomendacji dla przyszłej perspektywy finansowej.

6. Zamknięcie panelu.

8.3. Wartości docelowe wskaźników produktu i postęp ich realizacji.

Priorytet VI

Nazwa wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika na 31 grudnia w poszczególnych latach (kumulatywnie)						Wartość docelowa wskaźnika
	2008	2009	2010	2011	2012	Stan na 30.07.2013	
Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu	16,78%	34,68%	54,21%	69,85%	78,01%	85,30%	52841
w tym osób w wieku 15-24 lata	24,56%	47,61%	68,56%	105,08%	117,12%	127,27%	13479
w tym liczba osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie	39,67%	83,23%	118,70%	175,61%	199,30%	218,00%	3161
w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	23,53%	59,35%	92,99%	112,13%	112,76%	122,59%	19353
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	5,55%	19,05%	38,16%	59,66%	81,08%	94,51%	1512
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	37,23%	76,16%	119,12%	157,74%	179,62%	195,87%	6423
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	45,45%	103,03%	159,42%	208,94%	236,56%	255,36%	6272
w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	9,24%	20,70%	38,87%	51,77%	60,09%	66,90%	8461
w tym liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania	1,73%	3,99%	9,11%	28,67%	53,57%	75,98%	15567
Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy	0,00%	10,06%	13,72%	119,51%	121,95%	144,51%	328
Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej	30,09%	71,68%	129,84%	170,74%	189,81%	215,77%	4477
1) liczba osób, które otrzymały bezzwrotne dotacje	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	177,27%	197,08%	224,03%	4312
w tym liczba osób w wieku 15-24 lata	14,30%	30%	52,81%	99,14%	110,00%	126,88%	1280
w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	37,15%	94,17%	166,15%	201,86%	206,55%	238,08%	1938
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	1,27%	11,46%	28,02%	85,99%	98,73%	136,31%	157

b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	55,90%	117,48%	210,71%	285,67%	329,92%	372,28%	635
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	65,68%	166,46%	265,21%	347,11%	389,39%	447,58%	641
w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	16,14%	41,05%	93,68%	130,00%	149,12%	183,86%	570
2) liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0,00%	0,00%	0,00%	165
Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych	0,00%	100,00%	146,15%	161,54%	196,15%	209,82%	26

Priorytet VII

Nazwa wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika na 31 grudnia w poszczególnych latach (kumulatywnie)						Wartość docelowa wskaźnika
	2008	2009	2010	2011	2012	Stan na 30.07.2013	
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji	2,33%	10,74%	18,66%	29,50%	42,87%	56,83%	23267
- w tym osoby z terenów wiejskich	5,37%	16,56%	25,37%	38,61%	52,45%	70,35%	9870
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów	13,98%	17,07%	28,23%	40,96%	57,10%	63,92%	26720
Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym	0,00%	67,95%	83,97%	92,69%	111,54%	120,26%	780
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w Priorytecie	1,04%	12,56%	33,49%	41,47%	54,25%	59,66%	8684
Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną	0,00%	23,25%	59,30%	99,53%	105,58%	103,02%	430
Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej	1,96%	18,85%	89,09%	133,28%	149,13%	161,11%	4844
Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0%	0%	46,67%	15
Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0%	0%	0,17%	583
Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych	0%	57,89%	109,47%	114,74%	126,32%	126,32%	95

Priorytet VIII

Nazwa wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika na 31 grudnia w poszczególnych latach (kumulatywnie)						Wartość docelowa wskaźnika
	2008	2009	2010	2011	2012	Stan na 30.07.2013	
Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych	0%	0%	16,96%	36,51%	59,69%	105,14%	7645
Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych	3,30%	50,56%	88,50%	134,10%	186,06%	225,17%	15097
w tym osób w wieku powyżej 50 roku życia	7,29%	81,83%	118,98%	170,80%	237,91%	293,61%	2113
Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	33,12%	108,83%	135,29%	7496
Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia w zakresie skutecznego przewidywania i zarządzania zmianą	0%	0%	141,66%	275,00%	445,00%	445,00%	60
Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	0%	0%	49,91%	140,82%	224,12%	244,53%	539
Liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	75,12%	161,21%	167,59%	611
Liczba partnerstw (sieci współpracy) zawiązanych na szczeblu lokalnym i regionalnym	0%	0%	216,67%	275,00%	385,33%	385,33%	12
Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na:	0%	0%	0%	129,17%	250,00%	558,33%	24
pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych	0%	0%	0%	33,33%	133,33%	233,33%	12
pracowników naukowych w przedsiębiorstwach	0%	0%	0%	225,00%	366,67%	883,33%	12
Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out	0%	732,50%	2232,50%	2525,00%	3035,00%	3857,50%	40
Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe	0%	48,15%	118,52%	137,04%	162,22%	217,04%	135

Priorytet IX

Nazwa wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika na 31 grudnia w poszczególnych latach (kumulatywnie)						Wartość docelowa wskaźnika
	2008	2009	2010	2011	2012	Stan na 30.07.2013	
Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu	8,33%	29,82%	39,03%	43,42%	46,49%	57,89%	228
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu	1,50%	20,15%	43,16%	55,19%	58,35%	64,21%	665
w tym na obszarach miejskich	0%	27,56%	56,89%	73,85%	75,97%	84,81%	283
w tym na obszarach wiejskich	2,62%	14,66%	32,98%	41,36%	45,29%	48,95%	382
Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0,00%	47,76%	62,19%	402
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	0%	38,13%	69,06%	82,01%	84,89%	102,88%	139
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	0%	16,19%	42,86%	52,38%	47,62%	87,62%	105
Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu	0%	3,44%	9,52%	8,86%	11,81%	14,35%	6217
Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach	7,89%	49,28%	81,73%	101,67%	158,87%	178,44%	3460
w tym nauczyciele na obszarach wiejskich	3,46%	18,32%	24,76%	33,66%	83,49%	96,24%	2314
w tym nauczyciele kształcenia zawodowego	0%	41,19%	55,52%	58,51%	59,10%	59,10%	335
Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu	2,20%	25,34%	33,61%	43,80%	54,55%	67,77%	363